

30K-3
2600

ПРОЛЕТАРЫІ УСІХ КРАІН, ЗЛУЧАЙЦЕСЯ!

БОЛЬШЭВІК БЕЛАРУСІ

№ 7

№ 7

18498
50.00

М Е Н С К

Выдавецтва ЦК КП(б)Б „ЗВЯЗДА“

1935

5090
18408

ПРОЛЕТАРЫ ЎСІХ КРАІН, ЗЛУЧАЙЦЕСЯ!

БОЛЬШЭВІК БЕЛАРУСІ

Зок 2

2600
(Вла)

ПАЛІТЫКА-ЭКАНАМІЧНЫ

ШТОМЕСЯЧНІК

ОРГАН ЦК КП(б)Б

ГОД Выходання IX

ОБЩЕП. ГОСБИБЛ.ОТЕКА Т.С.С.Р.

И.В. П.

№ 7

КРАСАВІК 1935 г.

З М Е С Т

Стар.

Прамова таварыша Сталіна ў Крэмлёўскім палацы на выпуску акадэмікаў Чырвонай арміі
4 мая 1935 года 2

Н. Ф. Гікало—Транспарт—на перадавыя пазіцыі 6

Перадавы—Калры вырашаюць усё. 13

Ліст т. Башкевіча сакратару ЦК КП(б)Б
Н. Ф. Гікало 20

Д. Кошкі—Яшчэ мацней і астрэй адточым наш большэ-
віцкі друк. 22

Г. Рубінштэйн—На партыйныя тэмы. 30

Г. Насцюковіч—Там, дзе партыйнае жыццё ў загоме 45

Г. Маларэвіч—Партыйную работу на Добрушы паста-
віць узорна 56

Б. Вартнін—Як партарганізацыя рыхтуецца да пра-
вадзення партыйнага сходу 65

Н. Працэнко—Член партыі—у цэнтры ўвагі 67

Н. Канаплін—Новая эпоха савецкай дэмакратыі. 74

Ініжняя паліца 90

Пастановы ЦК КП(б)Б 92

Адрас рэдакцыі:

Менск, Чырвонаяармейская вул.
ЦК КП(б)Б, пачок № 106.
Тэлефон аддзела рэдактара па нуму-
татару 20000 даб. 80; адм. сакратара—12
гарэдскі—21044.

50 05
18481

Прамова таварыша СТАЛІНА

Ў Крамлёўскім палацы на выпуску акадэмікаў Чырвонай арміі
4 мая 1935 года

Таварышы! Нельга адмаўляць, што за апошні час мы мелі вялікія поспехі як у галіне будаўніцтва, так і ў галіне кіравання. У сувязі з гэтым занадта многа гавораць у нас аб заслугах кіраўнікоў, аб заслугах правадыроў. Ім прыпісваюць усе, амаль усе нашы дасягненні. Гэта, вядома, няверна і няправільна. Справа не толькі ў правадырах. Але не аб гэтым я хацеў-бы гаварыць сёння. Я хацеў-бы сказаць некалькі слоў аб кадрах, аб нашых кадрах наогул і ў прыватнасці аб кадрах нашай Чырвонай арміі.

Вы ведаеце, што мы атрымалі ў спадчыну ад старога часу адсталую тэхнічна і поўжабрацкую, разбураную краіну. Разбураная чатырма гадамі імперыялістычнай вайны, паўторна разбураная трыма гадамі грамадзянскай вайны, краіна з поўграматным насельніцтвам, з нізкай тэхнікай, з паасобнымі аазісамі прамысловасці, тануўшымі сярод мора драбнейшых сялянскіх гаспадарак,—вось якую краіну атрымалі мы ў спадчыну ад мінулага. Задача заключалася ў тым, каб гэту краіну перавесці з рээк сярэдневякоўя і цемнаты на рэйкі сучаснай індустрыі і машынізаваанай сельскай гаспадаркі. Задача, як бачыце, сур'ёзная і трудная. Пытанне стаяла так: АБО мы гэту задачу вырашым у найкарацейшы тэрмін і ўмацуем у нашай краіне соцыйалізм, АБО мы яе не вырашым і тады наша краіна—слабая тэхнічна і цёмная ў культурных адносінах—растраціць сваю незалежнасць і ператворыцца ў аб'ект ігры імперыялістычных дзяржаў.

Наша краіна перажывала тады перыяд люцейшага голаду ў галіне тэхнікі. Не хапала машын для індустрыі. Не было машын для сельскай гаспадаркі. Не было машын для транспарта. Не было той элементарнай тэхнічнай базы, без чаго нямысліма індустрыяльнае пераўтварэнне краіны. Былі толькі паасобныя прадпасылкі для стварэння такой базы. Трэба было стварыць першакласную індустрыю. Трэба было накіраваць гэту індустрыю на тое, каб яна была здольна рэарганізаваць тэхнічна не толькі прамысловасць, але і сельскую гаспадарку, але і наш чыгуначны транспарт. А для гэтага трэба было пайсці на афяры і навесці ва ўсім самую жорсткую эканомію, трэба было эканоміць і на харчаванні, і на школах, і на мануфактуры, каб накіраваць неабходныя сродкі—для стварэння індустрыі. Другога шляху для зжывання голаду ў галіне тэхнікі не было. Так вучыў нас Ленін, і мы ішлі ў гэтай справе па стапам Леніна.

Зразумела, што ў такой вялікай і труднай справе нельга было чакаць суцэльных і быстрых поспехаў. У такой справе поспехі могуць абазначацца толькі праз некалькі год. Вось чаму неабходна:

было ўзброіцца моцнымі нервамі, большэвіцкай вытрыманасцю і ўпартым цяпереннем, каб перамагчы першыя няўдачы і няўхільна ісці наперад да вялікай мэты, не дапускаючы хістанняў і няўпэўненасці ў сваіх радах.

Вы ведаеце, што мы вялі гэту справу такім іменна чынам. Але не ва ўсіх нашых таварышоў хапіла нерваў, цяперення і вытрыманасці. Сярод нашых таварышоў знайшліся людзі, якія пасля першых-жа затрудненняў сталі клікаць да адступлення. Гавораць, што «хто старое памяне, таму вока вон». Гэта, вядома, верна. Але ў чалавека ёсць памяць, і нявольна ўспамінаеш аб мінулым пры падвядзенні вынікаў нашай работы (ВЯСЁЛАЕ АЖЫЎЛЕННЕ Ў ЗАЛЕ). Так вось, былі ў нас таварышы, якія спужаліся труднасцей і сталі клікаць партыю к адступленню. Яны гаварылі: «Што нам ваша індустрыялізацыя і калектывізацыя, машыны, чорная металургія, трактары, камбайны, аўтамабілі? Далі-б лепш пабольш мануфактуры, купілі-б лепш пабольш сыравіны для вырабу шырсажыву і пабольш-бы давалі насельніцтву ўсіх тых дробязей, чым красен былі людзей. Стварэнне індустрыі пры нашай адсталасці, ды яшчэ першакласнай індустрыі—небяспечная мара».

Вядома, мы маглі-б тры мільярды рублёў валюты, здабытых шляхам самай жорсткай эканоміі і страчаных на стварэнне нашай індустрыі,—мы маглі-б іх скарыстаць на імпорт сыравіны і ўзмацненне вырабу прадметаў шырокага спажывання. Гэта таксама свайго роду «план». Але пры такім «плане» мы не мелі-б ні металургіі, ні машынабудаўніцтва, ні трактароў і аўтамабіляў, ні авіяцыі і танкаў. Мы аказаліся-б бяззбройнымі перад знешнімі ворагамі. Мы падарвалі-б асновы сацыялізма ў нашай краіне. Мы аказаліся-б у палоне ў буржуазіі, унутранай і знешняй.

Відавочна, трэба было выбіраць паміж двума планами: паміж планам адступлення, які веў і не мог не весці к паражэнню сацыялізма, і планам наступлення, які веў і, як ведаеце, ужо прывёў да перамогі сацыялізма ў нашай краіне.

Мы выбралі план наступлення і пайшлі наперад па ленінскаму шляху, адцёршы назад гэтых таварышоў як людзей, якія бачылі сяк-так толькі ў сябе пад носам, але закрывалі вочы на бліжэйшае будучае нашай краіны, на будучае сацыялізма ў нашай краіне.

Але гэтыя таварышы не заўсёды абмяжоўваліся крытыкай і пасіўным супраціўленнем. Яны пагражалі нам падняццём паўстання ў партыі супроць Цэнтральнага Камітэта. Больш таго: яны пагражалі таму-сяму з нас кулямі. Як відаць, яны разлічвалі запужаць нас і прымусіць нас звярнуць з ленінскага шляху. Гэтыя людзі, відавочна, забылі, што мы, большэвікі, — людзі асаблівага пакрыю. Яны забылі, што большэвікоў не запужаеш ні труднасцямі, ні пагрозамі. Яны забылі, што нас каваў вялікі Ленін, наш правадыр, наш настаўнік, наш бацька, які не ведаў і не прызнаваў страху ў барацьбе. Яны забылі, што чым мацней шалеюць ворагі і чым больш упадаюць у істэрыку праціўнікі ўнутры партыі, тым больш накаляюцца большэвікі для новай барацьбы і тым імклівей ідуць яны ўперад.

Зразумела, што мы і не думалі звярочваць з ленінскага шляху. Больш таго, умацаваўшыся на гэтым шляху, мы яшчэ імклівей пайшлі ўперад, змятаючы з дарогі ўсе і ўсякія перашкоды. Праўда, нам прыйшлося пры гэтым на дарозе памяць бакі таму-сяму з гэтых таварышоў. Але з гэтым ужо нічога не паробіш. Павінен прызнацца,

што я таксама прылажыў руку да гэтай справы (БУРНЫЯ АПЛА-
ДЫСМЕНТЫ, ВЫГУКІ «УРА»).

Так, таварышы, мы пайшлі ўпэўнена і імкліва па шляху інду-
стрыялізацыі і калектывізацыі нашай краіны. І цяпер гэты шлях
можна лічыць ужо пройдзеным.

Цяпер ужо ўсе прызнаюць, што мы дабіліся на гэтым шляху
вельмі значных поспехаў. Цяпер усе прызнаюць, што мы маем ужо
магутную і першакласную прамысловасць, магутную і механізаваную
сельскую гаспадарку, транспарт, які разгортваецца і ідзе ўгору, арга-
нізаваную і бліскуча аснашчоную Чырвоную армію.

Гэта значыць, што мы зжылі ўжо ў асноўным перыяд голаду ў
галіне тэхнікі.

Але зжыўшы перыяд голаду ў галіне тэхнікі, мы ўступілі ў
новы перыяд, у перыяд, я-б сказаў, голаду ў галіне людзей, у галіне
кадраў, у галіне работнікаў, якія ўмеюць асядлаць тэхніку і рушыць
яе наперад. Справа ў тым, што ў нас ёсць фабрыкі, заводы, калгасы,
соўгасы, армія, ёсць тэхніка для ўсёй гэтай справы, але не хапае
людзей, маючых дастатковы вопыт, неабходны для таго, каб выжаць
з тэхнікі максімум таго, што можна з яе выжаць. Раней мы гаварылі,
што «тэхніка вырашае ўсё». Гэты лозунг дапамог нам у тых аднос-
нах, што мы ліквідавалі голад у галіне тэхнікі і стварылі найшырэй-
шую тэхнічную базу ва ўсіх галінах дзейнасці для ўзбраення нашых
людзей першакласнай тэхнікай. Гэта вельмі добра. Але гэтага далёка
і далёка недастаткова. Каб прывесці тэхніку ў рух і скарыстаць яе да
дна, патрэбны людзі, аўладаўшыя тэхнікай, патрэбны кадры, здоль-
ныя асвоіць і скарыстаць гэту тэхніку па ўсіх правілах мастацтва.
Тэхніка без людзей, аўладаўшых тэхнікай,—мёртва. Тэхніка на чале
з людзьмі, аўладаўшымі тэхнікай, можа і павінна даць цуды. Калі-б
на нашых першакласных заводах і фабрыках, у нашых соўгасах і
калгасах, у нашай Чырвонай арміі мелася дастатковая колькасць
кадраў, здольных асядлаць гэту тэхніку, краіна наша атрымала-б
эфекта ў тры і ў чатыры разы больш, чым яна мае цяпер. Вось чаму
ўпор павінен быць зроблен цяпер на людзях, на кадрах, на работні-
ках, аўладаўшых тэхнікай. Вось чаму стары лозунг—«тэхніка выра-
шае ўсё», які з'яўляецца адлюстраваннем ужо пройдзенага перыяду,
калі ў нас быў голад у галіне тэхнікі,—павінен быць цяпер заменен
новым лозунгам, лозунгам аб тым, што «кадры вырашаюць усё».
У гэтым цяпер галоўнае.

Ці можна сказаць, што нашы людзі зразумелі і ўсвядомілі поў-
насцю вялікае значэнне гэтага новага лозунга? Я-б гэтага не сказаў.
У працэсе выпадку мы-б не мелі тых агідных адносін да людзей,
да кадраў, да работнікаў, якія наглядаем нярэдка ў нашай практыцы.
Лозунг «кадры вырашаюць усё»—патрабуе, каб нашы кіраўнікі пра-
яўлялі самыя клапацлівыя адносіны да нашых работнікаў, да «малых»
і «вялікіх», у якой-бы галіне яны ні працавалі, вырошчвалі іх клапац-
ліва, дапамагалі ім, калі яны маюць патрэбу ў падтрыманні, заахвоч-
валі іх, калі яны паказваюць першыя поспехі, высоўвалі іх уперад
і т. д. А тым часам на справе мы маем у цэлым радзе выпадкаў фак-
ты бяздушна-бюракратычных і прама агідных адносін да работнікаў.
Гэтым, уласна, і тлумачыцца, што замест таго, каб вывучаць людзей
і толькі пасля вывучэння ставіць іх на пасты, нярэдка кідаюцца
людзьмі як пешкамі. Цаніць машыны і рапартаваць аб тым, колькі
ў нас ёсць тэхнікі на заводах і фабрыках,—навучыліся. Але я не ве-
даю ні аднаго выпадку, дзе-б з такой-жа ахвотай рапартавалі аб

тым, колькі людзей мы вырастлі за такі-то перыяд і як мы дапамаглі людзям у тым, каб яны раслі і загартоўваліся ў рабоце. Чым гэта тлумачыцца? Тлумачыцца гэта тым, што ў нас не навучыліся яшчэ цаніць людзей, цаніць работнікаў, цаніць кадры.

Я ўспамінаю выпадак у Сібіры, дзе я быў адзін час у ссылцы. Справа была вясною, у час разводдзя. Чалавек трыццаць пашло на раку лавіць лес, унесены разбушаваўшайся велізарнай ракой. К вечару вярнуліся яны ў вёску, але без аднаго таварыша. На пытанне аб тым, дзе-ж трыццаты, яны спакойна адказалі, што трыццаты «астаўся там». На маё пытанне: «як-жа так, астаўся?»—яны з тым-жа спакоем адказалі: «чаго-ж там яшчэ пытацца, затануў, стала быць». І тут-жа адзін з іх стаў спяшацца кудысьці, заявіўшы, што «трэба-б пайсці кабылу напаіць». На мой папрок, што яны жывёлу шкадуюць больш, чым людзей, адзін з іх адказаў пры агульным адабрэнні астатніх: «Што-ж нам шкадаваць іх, людзей-то? Людзей мы заўсёды зрабіць можам. А вось кабылу... паспрабуй-ка зрабіць кабылу» (АГУЛЬНАЕ АЖЫЎЛЕННЕ Ў ЗАЛЕ). Вось вам рыска, можа быць малазначная, але вельмі характэрная. Мне здаецца, што абыякія адносіны некаторых нашых кіраўнікоў да людзей, да кадраў і няўменне цаніць людзей з'яўляецца перажыткам тых дзіўных адносін людзей да людзей, якія казаліся ў толькі што расказаным эпізодзе ў далёкай Сібіры.

Так вось, таварышы, калі мы хочам зжыць з поспехам голад у галіне людзей і дабіцца таго, каб наша краіна мела дастатковую колькасць кадраў, здольных рухаць наперад тэхніку і пусціць яе ў дзеянне,—мы павінны перш за ўсё навучыцца цаніць людзей, цаніць кадры, цаніць кожнага работніка, здольнага прынесці карысць нашай агульнай справе. Трэба, нарэшце, зразумець, што з усіх каштоўных капіталаў, якія ёсць у свеце, самым каштоўным і самым рашучым капіталам з'яўляюцца людзі, кадры. Трэба зразумець, што пры нашых цяперашніх умовах «кадры вырашаюць усё». Будуць у нас добрыя і шматлікія кадры ў прамысловасці, у сельскай гаспадарцы, на транспарце, у арміі,—наша краіна будзе непераможна. Не будзе ў нас такіх кадраў—будзем кульгаць на абедзве нагі.

Заканчваючы прамову, дазвольце агаласіць тост за здароўе і поспехі нашых акадэмікаў-выпускнікоў па Чырвонай арміі! Жадаю ім поспеху ў справе арганізацыі і кіраўніцтва абаронай нашай краіны!

Таварышы! Вы скончылі вышэйшую школу і атрымалі там першую загартаванасць. Але школа—гэта толькі падрыхтоўчая ступень. Сапраўдная загартаванасць кадраў атрымліваецца на жывой рабоце, па-за школай, на барацьбе з труднасцямі, на перамаганні труднасцей. Помніце, таварышы, што толькі тыя кадры добрыя, якія не баяцца труднасцей, якія не хаваюцца ад труднасцей, а наадварот—ідуць насустрач труднасцям для таго, каб перамагчы і ліквідаваць іх. Толькі ў барацьбе з труднасцямі куюцца сапраўдныя кадры. А калі наша армія будзе мець у дастатковай колькасці сапраўдныя загартаваныя кадры, яна будзе непераможна.

За ваша здароўе, таварышы! (БУРНЫЯ АПЛАДЫСМЕНТЫ ЎСЕЙ ЗАЛЫ. УСЕ ЎСТАЮЦЬ І ГУЧНЫМІ ВЫГУКАМІ «УРА» ВІТАЮЦЬ ТАВАРЫША СТАЛІНА).

Н. Ф. Гікало

Транспарт—на перадавыя пазіцыі*)

Партыя наша, наш ленінскі ЦК і асабіста тав. Сталін выключную увагу ўдзяляюць пытанням чыгуначнага транспарта. Партыя і ўрад прызначылі новым кіраўніком чыгуначнага транспарта буйнейшага арганізатара партыі, бліжэйшага саратніка таварыша Сталіна—сакратара ЦК ВКП(б)—Лазара Майсеевіча Кагановіча. Партыя і ўрад даюць транспарту лепшых людзей, прымаюць усе меры да ўзмацнення яго матар'яльна-тэхнічнай базы і палепшання матар'яльна-бытавога становішча рабочых і служачых чыгуначнага транспарта.

Транспарт—галоўны нерв краіны. Ад чоткай работы транспарта залежыць поспех развіцця ўсёй народнай гаспадаркі.

Тав. Сталін з вялікаю сілай ўскрыў у сваім дакладзе на XVII з'ездзе партыі тое выключнае значэнне, якое мае транспарт у справе разгортвання таваразвароту, далейшага ўздыму народнай гаспадаркі, пабудовы сацыялістычнага грамадства ў нашай краіне.

«Калі развіццё нашай эканомікі,—гаворыць тав. Сталін,—упіраецца ў развіццё таваразвароту, у развіццё савецкага гандлю, то развіццё савецкага гандлю ў сваю чаргу ўпіраецца ў развіццё нашага транспарта як чыгуначнага і воднага, так і аўтамабільнага. Можа здарыцца, што тавары ёсць, маецца поўная магчымасць разгарнуць таваразварот, але транспарт не паспявае за развіццём таваразвароту і адмаўляецца везці грузы. Як вядома, яно так і бывае ў нас скрозь і ўсюды. Таму транспарт з'яўляецца тым вузкім месцам, аб якое можа спаткнуцца, ды, бадай, ужо пачынае спатыкацца ўся наша эканоміка, і, перш за ўсё, наш таваразварот».

Нашы чыгуначныя арганізацыі не зрабілі для сябе адпаведных вывадаў з рашэнняў XVII з'езда партыі, з неаднаразовых ўказанняў тав. Сталіна. Яны не дабіліся па-сапраўднаму, па-большэвіцку выканання рашэнняў партыі і ўрада.

Мы мелі да апошняга часу вялікія прастоі паяздоў, слабое выкарыстанне вагонаў, вельмі марудны тэмп руху і звароту вагонаў, псаванне чыгуначнай маемасці, многа аварый і крушэнняў, што з'яўляецца зусім недапушчальным для нашага сацыялістычнага транспарта.

Транспарт у сваёй рабоце на многа яшчэ адстае ад тэмпаў і якасці работы нашай сацыялістычнай прамысловасці, адстае ад работы сельскай гаспадаркі.

*) З прамовы на нарадзе пры ЦК КП(б)Б камандзіраў МББ чыгуякі.

Многія чыгуначнікі стараюцца ўсе свае непаладкі вытлумачыць так званымі «аб'ектыўнымі» прычынамі. Гэта зусім няверна. Тав. Сталін з усёй чоткасцю ўскрыў на XVII з'ездзе партыі асноўныя прычыны адставання транспарта.

«Усе... віды транспарта,—гаворыць тав. Сталін,—маглі-б працаваць многа лепш, калі-б органы транспарта не хварэлі вядомай хваробай, называемай канцэлярска-бюракратычным метадам кіраўніцтва... Задача заключаецца ў тым, каб выкараніць у органах транспарта бюракратычна-канцэлярскія адносіны да справы і зрабіць іх больш аперацыйнымі».

Гэтага мы ўсё яшчэ не дабіліся.

Бюракратычная закаранеласць, руціна, панска-саноўныя метады работы, метады папяровага кіраўніцтва ўсё яшчэ заядаюць наш транспарт. Гэта з'яўляецца галоўнай прычынай дрэннай работы чыгуначнага транспарта, прычынай крушэнняў, аварый і агульнага недавыканання плана.

Тым часам зараз, як ніколі, трэба ўзмацніць і палепшыць работу транспарта. Кожны чыгуначнік, камандзір, спецыяліст павінен зразумець выключна вострую неабходнасць палепшання работы транспарта, дрэнная работа якога тармозіць развіццё нашай народнай гаспадаркі. Нам неабходна падняць транспарт і таму, што гэтага патрабуе задача ўмацавання абароны нашай краіны.

Тав. Варашылаў на XVII з'ездзе партыі сказаў:

«Транспарт—гэта родны брат Чырвонай арміі. Розніца паміж імі тая, што наша армія яшчэ толькі рыхтуецца дзейнічаць,—калі настане час абароны граніцы...—а транспарт ужо зараз... дзейнічае і дзейнічае бесперапынна кожны дзень, кожную гадзіну, кожную мінуту».

Мы не можам далей цярпець адставання транспарта. Ні ўнутраная, ні міжнародная абстаноўка нам гэтага не дазваляе. Асабліва гэта датычыць БССР, як пагранічнай рэспублікі, якая знаходзіцца на рубяжы з капіталістычным светам.

«1935 год павінен быць годам сапраўднага пералому к лепшаму ў рабоце чыгуначнага транспарта».

Гэтыя словы тав. Молатава, сказаныя ім на VII з'ездзе саветаў СССР, павінны стаць баявым лозунгам для ўсіх чыгуначнікаў, для ўсіх нашых арганізацый.

Што трэба зрабіць для таго, каб выцягнуць транспарт у перадавыя рады народнай гаспадаркі Савецкага саюза? Першая ўмова—гэта, каб кожны комуніст, кожны беспартыйны рабочы, кожны спецыяліст зразумелі ўсю вострасць пытання, зразумелі немагчымасць у далейшым цярпець адставання транспарта, зразумелі, што партыя і ўрад не будуць больш цярпець адставання транспарта.

Усе чыгуначнікі павінны ўясніць сабе ўсю важнасць і адказнасць работы, на якой яны знаходзяцца. Гэта павінны зразумець усе, пачынаючы ад камандзіра і канчаючы кожным радавым рабочым і служачым. Трэба стварыць такую большэвіцкую атмасферу на транспарце, пры якой кожны працаўнік транспарта лічыў-бы сваім доўгам

і абавязкам змагацца за выкананне тых задач, якія пастаўлены партыяй і тав. Сталіным перад транспартам, бязлітасна выкарчоўваючы элементы дабрадушша, апартунізма і самасупакоенасці.

Другое—павысіць пільнасць работнікаў чыгуначнага транспарта. Пільнасць—гэта асноўная якасць кожнага большэвіка, кожнага рабочага, кожнага камандэра. Нельга забываць ні на адну хвіліну, што рэшткі эксплаататарскіх класаў у нашай краіне яшчэ існуюць, што недабіты класавы вораг спрабуе шкодзіць, паскудзіць нам. Чым большыя нашы поспехі, тым адчайней ён супраціўляецца, прыбягаючы да самых крайніх сродкаў барацьбы супроць партыі і савецкай ўлады. Класавы вораг, карыстаючыся аслабленнем пільнасці, пралазіць іншы раз на адказныя ўчасткі нашай работы, прабіраецца ў прыватнасці і на транспарт.

У мінулым годзе, у час чысткі партыі, мы выявілі многа бясчынства на гомельскім і віцебскім вузлах, у магілёўскім дэпо і т. д. Аказвалася, што класавы-чуждыя элементы, прыкрываючыся партыйным білетам, шкодзілі нам, паскудзілі. А многія адказныя камуністы і камандзіры, працуючы разам з імі, не выяўлялі, не выкрывалі іх гнусную шкодніцкую работу.

Страта пільнасці, ратазейства, дрэнная работа партыйных і профсаюзных арганізацый на транспарце—вось чым перш за ўсё трэба тлумачыць той факт, што на радзе ўчасткаў транспарта арудуюць класавы-чуждыя элементы.

Пільнасць—рашучая ўмова ліквідацыі адставання транспарта, ўмацавання транспарта правяранымі, адданымі справе партыі кадрамі. Але большэвіцкую пільнасць трэба арганізаваць, трэба вытруціць з работы ўсякую расцяпнасць, усякае ратазейства.

Трэба, што патрэбна для таго, каб выцягнуць транспарт на перадавыя пазцыі,—гэта неабходнасць працаваць так, як вучыць тав. Сталін, працаваць аперацыйна, канкрэтна, унікаючы ва ўсе дэталі, ведаць людзей, ведаць іх патрэбы.

Трэба ўмець падбіраць і ўмела расстаўляць людзей. Хіба на чыгунцы ў нас мала людзей? Толькі на адной МББ мы маем звыш 50 тыс. рабочых. Сярод гэтых 50 тысяч у нас не мала добрых ударнікаў, чэсных спецыялістаў, адданных справе майстроў, камандэраў, якія ведаюць і любяць транспарт.

Нам патрэбна высоўваць добрага працаўніка, адданага справе соцыялізма, а не толькі за яго партыйны ці комсамольскі білет. Камуніста характарызуе перш за ўсё яго работа. Раз у цябе партбілет, дык будзь ласкаў—працуй лепш.

Але трэба ведаць, выявіць, вырасціць, прасунуць, арганізаваць, правільна расставіць лепшых людзей на барацьбу за ўздым транспарта, за ператварэнне яго ў адну з перадавых галін народнай гаспадаркі.

«Да аздараўлення транспарта трэба падыйсці так,—гаворыць тав. Кагановіч,—як партыя ішла, ідзе ў перамаганні труднасцей на паасобных гаспадарчых участках. Трэба згуртаваць масы, абаперціся на лепшых людзей—ударнікаў транспарта, і перамога будзе забяспечана».

На падбор кадраў і расстаноўку людзей на транспарце павінна быць звернута самая сур'ёзная ўвага.

Не будзе зазорна для чыгуначнікаў, калі яны павучацца ў гэтых адносінах у работнікаў прамысловасці і нават у работнікаў соцыялістычнай сельскай гаспадаркі.

Транспарт—гэта велізарнейшы гаспадарчы камбінат, які мае вялікія заводы, тэхнічна добра абсталяваныя, і яго работа павінна служыць прыкладам дысцыплінаванасці і чоткасці для усіх галін народнай гаспадаркі.

Транспарт мае справу са складанай тэхнікай, якая патрабуе выключнай дакладнасці, максімальнай дысцыпліны ў рабоце зверху і да нізу.

Трэба працаваць дысцыплінавана, добра ўсведамляючы адказнасць за свой ўчастак работы. Інакш нельга. Мы павінны дабіцца дысцыплінаваных адносін да справы, каб транспарт працаваў, як гадзіннік. Разгільдзяйства, злачынная неахайнасць, безадказнасць, недысцыплінаванасць—вось што зрывае работу транспарта.

Работа на транспарце, як нідзе, патрабуе бязлітаснай барацьбы з верхаглядствам, з павярховымі адносінамі, патрабуе глыбокага вывучэння справы, ведання кожнай дробязі і дэталя, умення хутка і аперацыйна выпраўляць недахопы.

Паглядзіце, як партыя паспяхова вырашыла сельскагаспадарчыя справы ў нашай краіне. Для партыі гэта было адным з самых цяжкіх пытанняў, на якім, як лічыла буржуазія і ўсе яе падгалоскі—меншавікі, эсэры, контррэвалюцыйныя трацкісты, правыя апартуністы—мы сабе шыю зломілі. Партыя канкрэтна, аперацыйна ўзялася за гэтую справу і пад кіраўніцтвам вялікага Сталіна дасягнула выключных, гіганцкіх поспехаў. Мы зараз маем самую буйную ў свеце соцыялістычную сельскую гаспадарку, якая з года ў год павышае сваю ўраджайнасць, забяспечвае зяможнае жыццё калгаснікаў.

За апошнія тры гады КП(б)Б літаральна з дня ў дзень змагалася за соцыялістычную сельскую гаспадарку, за яе ўмацаванне, за рост і большэвізацыю нашых калгасаў, за ўздым ўраджайнасці, за ўкараненне агра-тэхнічных культур. У гэтай барацьбе мы атрымалі вялікія перамогі.

За выдатныя поспехі на працягу раду гадоў у галіне сельскай гаспадаркі, а таксама і ў галіне прамысловасці, савецкі ўрад узнагародзіў нашу Беларусь ордэнам Леніна.

Уся партарганізацыя Беларусі канкрэтна, аперацыйна ўваходзіла ў кожную паасобную дробязь сельскай гаспадаркі, выцягвала адстаючыя ўчасткі, дапамагала па-большэвіцку наладзіць работу. Мы не абмяжоўваліся пасылкаю цыркуляраў, тэлеграм, тэлефоннай размовы. Мы вывучалі справу, выяўлялі прычыны адставання паасобных калгасаў, саўгасаў і дапамагалі ім выпраўляць недахопы.

У кожным паасобным пытанні дабіраліся да канца, да карэння і дабіліся канкрэтнага, дзелавага падыходу да кожнай дробязі ў рабоце нашых калгасаў.

Мы маем справу з мільёнамі сялян, якія ўступілі ў новае соцыялістычнае жыццё. Пабудова калгас—гэта значыць перабудова павоўнаму жыцця людзей, па-новаму навучыць іх жыць і працаваць. Не гледзячы на тое, што мы маем справу з многамільённымі масамі сялянства, не гледзячы на шалёнае супраціўленне кулацтва і яго аген-

туры — нацдэмаў і розных апартухстаў, мы, канкрэтна займаючыся кожным паасобным калгасам, кожнай паасобнай брыгадай, канем, свіннею, каровай, дабіліся вялікіх поспехаў у калгасным будаўніцтве.

Іменна ў выніку канкрэтнай, аперацыйнай работы, калгасы нашы ўзмацніліся і ў іх усё больш і больш уліваецца аднаасобнікаў. Калі трох чвертак сялянскіх гаспадарак Беларусі ўжо калектывізавана. Калгасы з года ў год растуць і мацнеюць, як расце і заможнасць калгаснікаў.

Чыгуначны транспарт знаходзіцца ў лепшых умовах, чым сельская гаспадарка. Транспарт мае шматгаспадарчую арганізаваную пролетарскую масу, якая працуе больш кампактна, чым сялянства, раскіданае на сотні кілометраў. Наш транспарт — гэта грандыёзная армія рабочых, да канца адданая партыі, і зусім зразумела, што на транспарце мы дабіліся-б яшчэ большых поспехаў, чым у сельскай гаспадарцы, калі-б канкрэтна, падзелавому ім кіравалі. А для гэтага патрэбна, каб кожны камандзір, кожны спецыяліст, кожны комуніст, кожны рабочы транспарта змагаўся за высокую якасць работы, за добрасумленныя адносіны да грамадскага дабра, за захаванасць і эканомію транспартных сродкаў, за ўнікненне ў «дробязі», за большэвіцкую дысцыпліну на транспарце.

Адначасова з гэтым трэба змагацца за палепшанне матэрыяльна-бытавых умоў, харчавання і снабжэння рабочых. Трэба наладзіць партыйна-масавую і культурную работу. У вас ёсць клубы, бібліятэкі. А як яны працуюць, хто там справай закручвае, — гэтым вы мала цікавіцеся. І часта бывае, што ў клубе, у бібліятэцы працуюць чуждыя нам людзі.

Усе дробязі рабочага быту, палепшанне матэрыяльна-бытавых умоў рабочых, шырокая партыйна-масавая і палітыка-выхаваўчая работа павінны быць у цэнтры ўвагі.

Тут выступала многа работнікаў: начальнікі аддзяленняў, дэпо, партыйныя работнікі. Але трэба з усёй вострасцю сказаць, што ў некаторых з іх быў настрой пабольш самакрытыкавацца, каб на гэтым супакоіцца. Тым часам камандзіры транспарта павінны былі шырока асвятляць пытанне, як яны думаюць ліквідаваць адставанне транспарта.

Вось выступаў тут начальнік палітадзела оршанскага аддзялення. Ён вельмі многа гаварыў пра значэнне загаду наркома аб барацьбе з аварыямі. Безумоўна, загад гэты мае выключнае значэнне, як важнейшы дакумент, выкананне якога трэба забяспечыць самым суровым чынам. І ад гаварыша трэба было чакаць, каб ён канкрэтна раскажаў, як змагаўся за правядзенне ў жыццё гэтага загаду, якія канкрэтныя мерапрыемствы намеріў і як яны ажыццяўляюцца.

Гэта датычыць не толькі яго, але і радзінных выступаў тут кіраўнікоў транспарта.

Вам прыдзецца яшчэ не мала працаваць над тым, каб выбіць у многіх работнікаў МББ любоў да балбатні, да размоў наогул, да прывітанняў і рэзалюцый.

Нельга забываць, што партыя непатрэбны толькі прывітанні ды рэзалюцыі. Партыя патрабуе, каб абяцанні і рэзалюцыі падмацаваны былі практычнаю справай, умацаваннем дысцыпліны, павышэннем адказнасці, большэвіцкім разгортваннем работы транспарта.

Жалезная дысцыпліна нямыслима без усямернага ўмацавання адзіначалля ва ўсіх звеннях транспарта знізу да верху. Аўтарытэт

кіраўніка, камандзіра трэба гіганцкі павысіць і ўмацаваць. Сапраўднае большэвіцкае кіраўніцтва, дружная работа ўсёй масы чыгуначнікаў, як пра гэта гаварыў тав. Молатаў на VII з'ездзе саветаў, ёсць састаўная арганічная частка барацьбы за ўмацаванне адзінаначалля.

Вялікая адказнасць за далейшае ўмацаванне і палепшанне работы транспарта ўскладаецца на нашы тэрытарыяльныя арганізацыі. Аднак многія з іх не любяць выходзіць за межы сваёй тэрыторыі і мала ўнікаюць у работу транспарта.

Праўда, многія савецкія, партыйныя і гаспадарчыя арганізацыі Беларусі не мала зрабілі для транспарта, але, калі ўгледзецца глыбей, то выходзіць, што некаторыя з іх спрашчаюць свае задачы дапамогі транспарту. Яны па сутнасці адкупляюцца ад гэтай работы, калі, снабдзіўшы транспарт фарбай, цвямі, фанерай, чырвонай матэрыяй, лічаць, што іх місія скончана, што яны дапамаглі чыгунцы.

Такая дапамога нікуды не варты, такія адносіны да транспарта недапушчальны. Мы не дазволім, каб нашы тэрытарыяльныя, партыйныя і савецкія арганізацыі, нашы сакратары райкомаў такім спосабам адкупляліся ад большэвіцкай работы. Іх абавязак—заяцца пытаннямі транспарта па сутнасці.

Недаўна мы атрымалі ад тав. Кагановіча тэлеграму з просьбай дапамагчы транспартнікам лепш арганізаваць індывідуальныя гароды. Ужо адна гэтая тэлеграма гаворыць аб тым, як канкрэтна падыходзіць. Лазар Майсеевіч Кагановіч—гэты буйнейшы арганізатар нашай партыі—да кожнага пытання дапамогі чыгуначнікам. Са свайго боку мы распрацавалі канкрэтныя мерапрыемствы аб пашырэнні пасеўнай плошчы індывідуальнага гародніцтва для чыгуначнікаў.

Транспарту трэба дапамагчы і фарбай, і фанерай, і іншымі матэрыяламі. Але такую дапамогу мы разглядаем толькі як маленькую частку задачы. За ёю павінна ісці агромная палітычная работа. Пачальнікі палітаддзелаў разам з работнікамі ЦК павінны распрацаваць канкрэтныя мерапрыемствы, выясніўшы дзе і як трэба дапамагчы, якія патрэбны людзі для работы ў гуртках, школах, для масава-агітацыйнай работы.

Нецярпіма такое становішча, калі нашы сакратары райкомаў або іх намеснікі, або члены бюро райкомаў, або старшыні РКК не лічаць сваім абавязкам на працягу раду гатоў з'яўляцца ў чыгуначныя дэпо і на іншыя ўчасткі транспарта. Трэба пабываць сярод чыгуначнікаў, пагаварыць з камуністамі, з рабочымі, дапамагчы ім у разгортванні партыйна-масавай работы і інш.

Трэба дабіцца, каб усе нашы тэрытарыяльныя арганізацыі адчувалі і разумелі, што калі і зараз транспарт будзе дрэнна працаваць, дык і мы, ЦК і СНК, адказны за гэта разам з вамі. Калі ў раёне дрэнна працуе ўчастак, станцыя, дэпо, адказнасць нясуць разам з чыгуначнікамі і райком партыі і райвыканком.

Па ініцыятыве тав. Сталіна на пост наркома шляхоў зносін прызначан сакратар ЦК ВКП(б) тав. Кагановіч—адзін з буйнейшых дзеячоў нашай партыі, адзін з бліжэйшых і лепшых саратнікаў тав. Сталіна. Прызначэнне тав. Кагановіча на пост народнага камісара шляхоў зносін паказвае, што партыя яшчэ цясней і бліжэй бярэцца за транспарт.

Гэта абавязвае ўсіх чыгуначнікаў, усе партыйныя арганізацыі аперэцыйна, канкрэтна, па-большэвіцку працаваць, вытрыціць са сваёй практыцы ставесную дэкарацыйнасць, гэта-панскія адносіны да па-

трэб рабочых, працаваць так, як працуе добры соцыялістычны чырвоны паравоз.

Пад непасрэдным мудрэйшым кіраўніцтвам тав. Сталіна—гэтага вялікага кормчага краіны Саветаў, які вядзе нас ад перамогі к перамозе, пад кіраўніцтвам новага наркома—Лазара Майсеевіча Кагановіча, большэвікі, беспартыйныя, спецыялісты нашага вельмі важнага ў пагранічных умовах участка чыгуначнага транспарта,—усе разам дакажам, што мы сапраўды ўмеем працаваць так, як гэтага патрабуе партыя, урад, што мы людзі справы.

Пад выпрабаваным і надзейным кіраўніцтвам вялікага Сталіна, пад кіраўніцтвам тав. Кагановіча ператворым чыгуначны транспарт у перадавую галіну нашай народнай гаспадаркі.

Кадры вырашаюць усё

Прамова тав. Сталіна—важнейшы дакумент нашай эпохі, яркі паказчык трыумфу соцьялізма, перамогі грамадскага ладу, аб якім марылі лепшыя розумы чалавецтва.

Соцьялізм адчыняе ўсе магчымасці для росквіту асобы, росквіту ўсіх яе здольнасцей.

Гісторыя капіталізма—гэта гісторыя зняволення асобы, прыгнечання і галечы мільёнаў.

«У буржуазным грамадстве капітал уладзе самастойнасцю і індывідуальнасцю, у той час як працоўны індывідuum не самастойны і абязлічаны» (Маркс і Энгельс).

Капіталізм, разглядаючы асобу як тавар, расцэньваючы яе як аб'ект эксплуатацыі і зняволення, як прыдатак да машыны, усю годнасць асобы, усе яе якасці, усё яе грамадскае прызначэнне пераводзіць «на чыстаган».

Капіталізм ператварае асабістую годнасць чалавека ў менавую вартасць. Капіталізм выходзіць людзей у духу асабістага эгаізма, прагавітасці, мізэрнага прыстасавання, дробных інтарэсаў і запатрабаванняў. Капіталізм—гэта турма народаў для пераважнай большасці чалавецтва.

І асабліва яскрава падаўленне асобы, бяспраўе мільёнаў нясе з сабою фашызм—гэты прадставнік мананалістычнага капітала і яго найбольш рэакцыйнай, агрэсіўнай частцы.

Лепшыя людзі Германіі сядзяць у фашысцкіх турмах, у канцэнтрацыйных лагерах, але і тыя, што знаходзяцца «на свабодзе», задыхаюцца ў цісках паліцэйскага хамскага папрання ўсіх і ўсялякіх праў чалавека і чалавечай годнасці.

Толькі соцьялізм стварае ўмовы для гарманічнага развіцця асобы, вядзе мільёны людзей к новаму жыццю, дае ім перспектыву. Толькі наша краіна стварае бяспраўных, адважных барацьбітоў і будаўнікоў новага грамадскага ладу.

Людзі нашай краіны, партыйныя і беспартыйныя, мужныя і адважныя героі Савецкага саюза, пераможцы стратасферы, пераможцы Арктыкі—нашы слаўныя чэлюскінцы, мільённая армія ўдарнікаў-будаўнікоў, перамагаючых усе і ўсялякія перашкоды—гэта той чалавечы матар'ял, якога выходзіць і вырошчвае краіна соцьялізма, ленинска-сталінская партыя, правадыр сусветнага пролетарыята—тав. Сталін.

Перамога соцьялізма азначае рост актыўнасці мільённай масы будаўнікоў бяскласавага соцьялістычнага грамадства, іх свядомасці і культурнасці, нябачаны ў гісторыі рост чалавечай годнасці і гуманізма. Пролетарскі гуманізм—гэта любоў і ўвага к чалавеку-барацьбіту за справу соцьялізма.

У сваёй бліскавай прамове на вечары выпускнікоў Ваеннай акадэміі тав. Сталін ачысціў шлях, пройдзены нашай краінай, шлях ператварэння нашай краіны з адсталай тэхнічна, жабрацкай і разоранай у перадавую краіну, аснашчоную першакласнай тэхнікай. Гэта быў вельмі цяжкі шлях. Ён патрабаваў вялікіх афяр, эканоміі на ўсім. Але гэта быў адзіны шлях, які забяспечыў перамогу сацыялізма ў нашай краіне, ператварэнне нашай краіны ў непрыступную крэпасць сацыялізма, здольную даць адпор усялякім хцівым спробам імперыялістычных дзяржаў.

Гэта перамога дасягнута намі дзякуючы таму, што партыя праводзіла ленинскую палітыку, што кіраваў гэтай грандыёзнай і нябачанай у чалавечай гісторыі будоўляй левы і таленавіцейшы паслядоўнік Леніна, правадыр сусветнага пролетарыята тав. Сталін, які жалезным, сталінскім поступам вёў партыю, рабочы клас і ўсіх працоўных ад перамогі к перамозе, адольваючы труднасці, бязлітасна распраўляючыся з ворагамі, з апартуністамі ўсіх масцей.

Пад геніяльным кіраўніцтвам тав. Сталіна партыя разграміла контррэвалюцыйных трацкістаў, правых апартуністаў, не верыўшых у перамогу сацыялізма ў нашай краіне, актыўна выступаўшых супроць лініі партыі на ператварэнне нашай краіны ў высокую індустрыяльную, у краіну буінай механізаванай сацыялістычнай сельскай гаспадаркі.

Партыя Леніна—Сталіна перамагла. Раней адсталая, жабрацкая краіна зараз радуе кожнага працоўнага сваёй магутнасцю, радуе сваёй першакласнай тэхнікай, радуе той паўнатаю жыцця, якім пульсуе перамагаючы сацыялізм.

Барацьба за сацыялістычную рэканструкцыю нашай краіны на базе навішай тэхнікі была ўвасоблена ў бліскучым, чоткім і ясным лозунгу тав. Сталіна: «Тэхніка ў перыяд рэканструкцыі вырашае ўсё».

Гэты лозунг коратка і выразна адлюстроўваў тую эпоху будаўніцтва сацыялізма, калі партыя вырашала задачу ўздыму гаспадаркі нашай краіны на узровень сусветнай тэхнікі, калі мы змагаліся з ліквідацыю таго голаду ў галіне тэхнікі, які з'яўляўся вынікам адсталасці нашай краіны ад перадавых капіталістычных краін.

Мы дабіліся першакласнай тэхнікі. Краіна насычана першакласнымі машынамі, першакласнымі заводамі па вытворчасці сродкаў вытворчасці і прадметаў спажывання.

Але мы зжылішы голад у галіне тэхнікі, уступілі ў перыяд «голаду ў галіне людзей, у галіне кадраў, у галіне работнікаў, якія умеюць асядлаць тэхніку і рушыць яе наперад» (Сталін).

Пры капіталізме рост тэхнікі азначае яшчэ большую закабальнасць рабочага, яшчэ большае панаванне машыны над рабочым, яшчэ большую эксплуатацыю рабочага, рост беспрацоўя, галечы і голаду.

У нас-жа рост тэхнікі, якая знаходзіцца ў руках пролетарыята, вядзе няўхільна к росту матэрыяльнага і культурнага палепшання становішча мільёнаў, вядзе к заможнаму жыццю шырокіх мас, забяспечвае яшчэ большы росквіт асобы і яе здольнасцей.

Калі капіталізм трымаецца на драпежніцкім пахыранні працоўнага мільёнаў, дык для сацыялізма «з усіх каштоўных капіталаў, якіх ёсць у свеце, самым каштоўным і самым рашаючым капіталам з'яўляецца людзі» (Сталін).

Калі капіталізм трымаецца на зняволенні мільёнаў працоўных мас, дык сацыялізм знішчае зняволенне чалавека чалавекам.

Партыя і асабіста т. Сталін увесь час удзялялі велізарную ўвагу пытанням кадрў і асаблівую ўвагу падрыхтоўцы тэхнічных кадрў. Аднак цяпер, калі мы дастаткова насыцілі нашу краіну тэхнікай, ва ўсю шырыню, як ніколі, стаіць пытанне аб людзях, авалодваючых тэхнікай.

Перад намі стаіць важнейшая задача максімальна выкарыстаць гэтую тэхніку, выкарыстаць усе яе магчымасці да дна. Але тэхніка без людзей, уладаючых гэтай тэхнікай,—мертва. Толькі людзі, аўладаўшыя тэхнікай, могуць яе ажывіць, пусціць у ход гэты капітал.

Уся справа ў тым, што іменна зараз, як ніколі, патрэбны людзі, якія могуць рушыць наперад гэтую тэхніку, патрэбны кадры, якія вырашаць нашы далейшыя поспехі на ўсіх участках сацыялістычнага будаўніцтва.

Найглыбейшы сэнс лозунга тав. Сталіна «кадры вырашаюць усё» заключаецца іменна ў тым, што ў ім дана тое галоўнае, асноўнае і рашаючае для данага моманту, на што трэба зрабіць упор ва ўсёй нашай рабоце. Лозунг тав. Сталіна адлюстроўвае задачы новай эпохі, у якую мы ўступілі, знамянуе новую паласу развіцця ў будове сацыялізма ў нашай краіне. Гэты лозунг яшчэ больш натхняе на барацьбу за сацыялізм, яшчэ больш умацоўвае веру ў свае сілы, запальвае агнём энтузіязма мільёны мас, яшчэ цясней згуртоўвае іх вакол партыі і яе правадыра таленавітага палкаводца тав. Сталіна.

Выключна вялікае значэнне мае падрыхтоўка кадрў у БССР.

БССР пад кіраўніцтвам ЦК КП(б)Б вырасіла велізарную армію людзей з мясцовага карэннага насельніцтва. Аднак патрэбнасці ў кадрах, у новых кадрах, настолькі вялікі, што пытанне аб кадрах стаіць перад намі з усёй вострасцю.

«Асабліва агромнае месца,—піша тав. Гікало,—павінна заняць у рабоце КП(б)Б вырошчванне і замацаванне на кіруючай партыйнай і савецкай рабоце большэвіцкіх кадрў з беларускага працоўнага насельніцтва».

Размах сацыялістычнага будаўніцтва настолькі вялікі, перамогі ў галіне насычэння нашай краіны тэхнікай так агромны, што пытанне кадрў патрабуе к сабе самай пільнай, максімальнай увагі, патрабуе ад кадрў таго ўзроўню, на якім стаіць наша першакласная і ўсё ўзрастаючая тэхніка, узроўню, на які ўздымаецца будынак сацыялізма.

Падрыхтоўка кадрў гэта важнейшая палітычная задача дня. Нам патрэбны кадры, вылітыя са сталі, кадры—байцы, будаўнікі новага камуністычнага грамадства. Нам патрэбны такія кадры, «якія не баяцца труднасцей, якія не хаваюцца ад труднасцей, а наадварот ідуць насустрач труднасцям для таго, каб перамагчы і ліквідаваць іх. Толькі ў барацьбе з труднасцямі куюцца сапраўдныя кадры» (Сталін).

Кадры нашай краіны выліты з асабага метала, бо яны выходзяць пад кіраўніцтвам большэвіцкай партыі, яны куюцца не толькі і не столькі ў школе, як у агні сацыялістычнай будовы, у барацьбе з класавымі ворагамі, у барацьбе з труднасцямі. Іменна такое выхаванне кадрў ёсць большэвіцкае выхаванне. Толькі такое выхаванне стварае нам кадры, якія ўмеюць спалучаць крапатлівую буднічную работу з вялікай перспектывай перспектывай рэвалюцыйнага пролетарыята.

Стварэнне кадраў—гэту агромнейшую і важнейшую задачу—партыя безумоўна вырашыць з такім-жа поспехам, з якім яна вырашыла ўжо не менш важныя і не менш складаныя задачы ліквідацыі тэхнічнай адсталасці, рэканструкцыі ўсёй народнай гаспадаркі.

Для вырашэння гэтай важнейшай задачы эпохі трэба ўважліва і любоўна адносіцца к людзям «малым і вялікім».

«Трэба берагчы кожнага здольнага і разумеючага работніка, берагчы і вырошчваць яго. Людзей трэба клапаціліва і ўважліва вырошчваць, як садоўнік вырошчвае аблюбаванае ім пладовае дрэва» (Сталін).

Каб вырашыць праблему кадраў, трэба вывучаць людзей, іх здольнасці, дапамагаць ім, калі ў гэтым яны адчуваюць патрэбу, уважліва і клапаціліва адносіцца, заахвочваць, калі яны паказваюць поспехі, высоўваць далей, даваць перспектыву.

«Ці можна сказаць,—гаворыць тав. Сталін,—што нашы людзі зразумелі і ўсвядомілі поўнаасцю вялікае значэнне гэтага новага лозунга? Я-б гэтага не сказаў. У праціўным выпадку мы-б не мелі тых агідных адносін да людзей, да кадраў, да работнікаў, якія наглядаем нярэдка ў нашай практыцы».

Факты нядбайных адносін да людзей ёсць яркая праява буржуазна-панскіх, канцэлярска-бюракратычных метадаў работы раду нашых партыйных і савецкіх арганізацый, калі з поля іх зроку знікае жывы чалавек з усімі яго запатрабаваннямі.

Перабудова метадаў партыйнай работы, перабудова работы савецкага апарата ў адпаведнасці з рашэннямі XVII з'езда партыі, указаннямі тав. Сталіна, рашэннямі Ленінградскага гаркома партыі і красавіковага пленума ЦК КП(б)Б ёсць удар па рэштках бюракратызма і папяровага кіравання, набліжэнне партыйных і савецкіх арганізацый да жывога чалавека і яго запатрабаванняў.

Падыход да жывога чалавека, веданне яго інтарэсаў і т. д. ёсць прывеншая і неабходнейшая ўмова забяспечання такіх метадаў работы партыйных і савецкіх арганізацый, пры якіх можна было-б усур'ез змагацца за вырашэнне цэнтральнай задачы сёнешняга дня выхоўвання і вырошчвання кадраў наогул і асабліва партыйных.

Тым часам у практыцы работы раду арганізацый ёсць факты бяздушных адносін да людзей, факты забыцця той ісціны, што жывыя людзі вырашаюць нашу справу—справу сацыялістычнага будаўніцтва, што без ведання гэтых людзей нельга забяспечыць правільнае іх вырошчванне і скарыстанне, нельга высоўваць новых людзей і кіраваць імі канкрэтна, як гэта адпавядае стылю большэвізма.

Забыцце чалавека і яго запатрабаванняў праяўляецца ў розных формах, але найбольш яскравай з'яўляецца няправільнае, безадказнае выкарыстанне кадраў. У гэтым факце адлюстроўваецца слабасць нашай работы з кадрамі, бесцарамонныя бюракратычна-чыноўніцкія адносіны да людзей, няўменне выхоўваць, вырошчваць, вылучаць людзей. Тым часам вырашэнне праблемы кадраў ставіць перад намі з усёй вострасцю пытанне правільнага, разумнага, рацыянальнага выкарыстання кадраў, якое-б садзейнічала іх росту, дапамагала ў рабоце, дало магчымасць узняцца вышэй.

Ніжэй змешчаны ў «Большэвіку Беларусі» ліст тав. Башкевіча адрасаваны сакратару ЦК КП(б)Б тав. Гікало, з'яўляецца яркай ілюстрацыяй да ўказанняў тав. Сталіна аб тым, што ў нас «часта кідаюцца людзьмі як пешкамі».

І сапраўды. Паглядзім, як безадказна выкарыстоўваўся тав. Башкевіч, удумаемся ў той паток заданняў і даручэнняў, якія атрымаў ён за невялічкі адрэзак часу.

19 красавіка т. Башкевіч атрымаў пуцёўку ад менскага гаркома—абследаць пастаноўку справы з хаваннем партыйных дакументаў у пярвічных партарганізацыях. У гэты-ж дзень ад менскага-ж гаркома атрымаў пуцёўку—зрабіць даклад аб барацьбе з беспрытульнасцю.

20 красавіка тав. Башкевіч атрымаў пуцёўку ад культпропа ЦК абследаць краязнаўчыя арганізацыі.

21 красавіка—заданне ад Партвыдавцтва адрэдагаваць 2-гі том твораў К. Маркса.

23—заданне выехаць для чарговага дакладу ў прымацаваны раён.

23 у Наркамасветы нарада загадчыкаў кафедр ВНУ, на якой ён павінен зрабіць даклад аб рабоце кафедр.

25 заданне ад гаркома партыі выехаць у раён па пытаннях сяўбы. У гэты-ж дзень т. Башкевіч выклікаецца на пенкую нараду у ЦК ЛКСМБ.

27—атрымлівае ад рэдакцыі Б. С. Э. (Беларускай Совецкай Энцыклапедыі) заданне адрэдагаваць матэрыял аддзела, рэдактарам якога ён з'яўляецца.

Вось «нагрузкі» тав. Башкевіча за перыяд 5—6 дзён Акрамя таго, ён працуе членам парткома партарганізацыі Наркамасветы, з'яўляецца прымацаваным ад партарганізацыі Наркамасветы да камсамста. Зусім натуральна, што тав. Башкевіч, акрамя таго, мае сваю асноўную работу, што тав. Башкевіч з'яўляецца начальнікам кіравання ВНУ, тэхнікумамі і рабфакамі Наркамасветы.

Але быць можа гэта адзінічны факт безадказнага выкарыстання чалавека? Не ў адным толькі Башкевічу справа.

Тав. Башкевіч персоніфікуе іменна тую катэгорыю вельмі загружаных кадраў, якая выкарыстоўваецца (галоўным чынам менскім гаркомам) выключна нерацыянальна.

Даволі ўзяць нагрузку т. Дзьякава. Акрамя асноўнай работы — рэктара БДУ, выкладчыка ленинізма, кіраўніка семінара прапагандыстаў, члена парткома, члена камісіі па рэдагаванню класікаў марксізма т. Дзьякаў за апошнюю шасцідзёнку красавіка атрымаў такія заданні:

правесці палітдзень аб 1 мая на менскім Дрожзаводзе;

аб 1-мая зрабіць даклад у БДУ;

наведваць штодзенна школу, куды ён прызначан класным настаўнікам;

абследаць хаванне партыйных дакументаў і стан уліку камуністаў; зрабіць даклад аб Дні друку.

Акрамя адзначанага, т. Дзьякаў за гэты перыяд атрымаў рад заданняў і ад культпропа ЦК.

Хіба нагрузка тав. Слоніма—дырэктара Інстытута прамысловых гаворыць прыблізна аб тым-жа. Тав. Слонім у красавіку атрымаў дакладаў, ён з'яўляўся кіраўніком двух гурткоў па гісторыі партыі, кіруе курсамі і лекцыямі ў Інстытуце народнай гаспадаркі. Ён—намеснік скарбніка Беларускай Народнай Рэспублікі, член камісіі па сацыяльна-эканамічнаму вынаходству пры СНК, член камісіі па распрацоўцы Прадэкрэту аб камбінатах, член парткома Інстытута пра-

мысловасці, не лічачы паасобных заданняў і даручэнняў ад сваёй партарганізацыі.

Або возьмем навуковага работніка т. Саевіча, які за красавік правёў два абследаванні: кафедры эканомпалітыкі і беларусізацыі ў школе Зрабіў 8 дакладаў, атрымаў 4 даручэнні ад партарганізацыі ВКСГШБ, 3 разы выязджаў у раён і, акрамя таго, мае асноўную работу выкладчыка, якая займае 140 гадзін у месяц.

Аб чым гавораць гэтыя жывыя факты? Аб тым, што справа правільнага выкарыстання кадраў пастаўлена ў нас надзвычай дрэнна, што рад арганізацыі практыкуе зусім неўласцівыя большэвізму, ленінска-сталінскаму стылю работы бюракратычна-галавацэпскія адносіны да людзей. Хіба не аб бяздушных адносінах да людзей гаворыць факт з камуністкай Манахавай у апарце Паркавізева? Хіба не аб гэтым, хоць і ў іншай сувязі, сведчаць факты вынясення масовых неабгрунтаваных вымоў (сенненская партарганіз.)?

Усё гэта гаворыць і сведчыць аб тым, што справа выхавання, уважлівых адносін да людзей часта падмешваецца загадам, адміністрацыям. Іменна на гэтыя «бяздушна-бюракратычныя, агідныя адносіны да людзей», да кадраў, на «няўменне цаніць людзей» з усёй завостранасцю ўказаў тав. Сталін.

Гэта гаворыць іменна аб тым, што ў радзе нашых арганізацый замест дапамогі і падтрымання ў рабоце, абыходзяцца з чалавекам як з пешкай і нярэдка такое абыходжанне «спалучаюць» з балбатнёй аб увазе к жывому чалавеку.

Прыведзеныя факты сведчаць таксама аб тым, што для ўсякага роду партыйных заданняў выкарыстоўваецца абмежаванае кола актыва. Тым часам рад даручэнняў з вялікім поспехам маглі б выканаць менш нагружаныя здольныя таварышы, тым больш, што многія з іх выказваюць таксама жаданне. К прыкладу, сакратар парткома менскага завода імя Моматова т. Батвінік, сакратар парткома ф-кі «КІМ» т. Сухаліцкі выказваюць сваю незадаволенасць тым, што гарком не дае ім даручэнняў, што яны закрыты ў сценах свайго прадпрыемства. Тав. Батвінік зусім правільна ўказаў на акалічнасць, немалаважную для нас у сувязі з закрытым выганам, што часта таварышы, прысылаемыя па пецёўках гаркома для абследавання таго ці іншага участка партыйнай работы (напрыклад, хавання партыйных дакументаў), не будучы самі на партыйнай рабоце, дрэнна разбіраюцца ў сваім заданні, якое з поспехам мог-бы выканаць менш нагружаны і больш кампетэнтны работнік.

Ад нас патрабуецца беражлівае, уважлівае выкарыстанне наяўных кадраў, удумчывае, дыферэнцыяванае прыцягненне і высячванне новых работнікаў. Аднак у гэтай рабоце рад партыйных і савецкіх арганізацый маюць істотныя прабелы.

Выхаванне і вырошчванне кадраў—гэта велізарнайшай важнасці справа—адбываецца ва ўмовах абвостранай класовай барацьбы. Трэба рашуча пакончыць з рэшткамі канцэлярска-бюракратычнага металакратызму і заўсёды бачыць жывога чалавека, ведаць яго запатрабаванні, вучыць і выходзіць ствараць усе ўмовы для росту, для перспектывы ў рабоце.

Бачыць жывога чалавека значыць павысіць большэвіцкую пільнасць: з аднаго боку, умець своєчасова выкрыць ворага, з другога—акружыць увагай і клопам будаўніка сацыялізма. Большэвіцкія

адносіны да людзей азначаюць іменна бязлітасную барацьбу з ворагам, чулыя, любоўныя, гуманныя адносіны да людзей, адданыя справе сацыялізма.

Большэвіцкі размах у вырашэнні праблемы «кадры вырашаюць усё» патрабуе ад партыйных і савецкіх арганізацый бязлітасна выкрываць усякага, хто па-казённаму адносіцца да людзей, апартуністычна недаацэньваючы ўсю важнасць гэтай задачы — адной з цэнтральных і рашаючых задач пролетарскай рэвалюцыі.

У барацьбе з апартунізмам, з буржуазнымі перажыткамі старых панска-саноўных адносін да людзей, смела высоўваючы новыя кадры, выхоўваючы іх у духу большэвізма ў барацьбе з труднасцямі, партыя з поспехам вырашыць праблему кадраў.

15.11.51
20.05

Сакратару ЦК КП(б)Б тав. Гікало

ПАВАЖАНЫ НІКАЛАЙ ФЕДАРАВІЧ!

Гэтым лістам я хацеў-бы звярнуць Вашу ўвагу на пытанне, якое датычыць перш за ўсё асабіста мяне, але якое, на мой погляд, мае і некаторы агульны інтарэс.

Справа ідзе аб недапушчальным дэзерганні, проста такі драпежніцкім выкарыстанні некаторых членаў партыі. Каб не быць галаслоўным, я прывяжу некаторыя даныя за апошняю пядзёнку, якая датычаць асабіста мяне.

19 IV я атрымліваю пунцёчку Гаркова абслодзіць дасягненне парткоментаў. У той-жа дзень—пунцёчку рабіць даклад аб законе на бірацье з беспрытульнасцю. 20 IV я атрымліваю пунцёчку Культпропа ЦК абслодзіць стан крапзнаўчай арганізацыі пры Акадэмі Навук. Тэрмін—25 IV. Пастановай бюро ЦК я вылучан палітрэдактарам Партвыдавцтва. На гэтым паставе 21 IV Партвыдавцтва доручае мне канчатковую рэдакцыю II тома выбраных твораў К. Маркса, усяго 35,5 друкаваных аркушаў. Тэрмін 3 мая. 23 IV я атрымліваю пунцёчку аб неабходнасці к 29 выехаць у Рэчыцу для чытання даклада райпартактаў, куды я прызначаны для стаюч працы. Пастанова бюро ЦК я прызначан адным з рэдактароў Б.д. Сов. Эцыклапедыі Рэдакцыя апошняй даручае мне не пазней 27 IV апрадагаць мой адрэс. 25 IV я атрымліваю пунцёчку Гаркова сыхаць на наступную якую панію ў Халопеніцкі раён.

19 IV мяне выклікаюць к інструктару ЦК тав. Якубу, які вядзе са мной гутарку па пытанню аб прызначэнні пазаштатным інструктарам аддзела кір. парторганаў ЦК. І толькі што я звярочваюся на работу, як мяне выклікаюць у Культпроп да тав. Пасюкевіча. 25 IV мяне адначасова выклікаюць і ў Гарков за пунцёўкай і ў ЦК ЛКСМБ на нараду па невядомаму мне пытанню. Пры чым нікога не цікавіла, што 23 IV у мяне адкрылася ўсебеларуская нарада заг. кафедр педагагічных ВНУ, дзе я рабіў тэарэтычны даклад, што я застаўся адзін у апарце, бо мой намеснік і інспектары—на роўне, што я заняты складанейшай работай па перапрацоўцы вучэбных планаў, што ў мяне канчаецца на вучальны год.

Я прывёў гэтую пядзёнку толькі ў якасці ілюстрацыі, але яна характэрна. І я не адзін у такім становішчы. Мне вядома, што рэктар БДУ, тав. Дзьякаў, дырэктар Інстытута тав. Мельцэр не выжываюць на такой-жа «сістэме». Я ўжо не гавару аб сваёй прамой рабоце, аб тым, што я з апаратам у чатыры чалавекі павінен абслужыць армію студэн-

тан у 22.000 чалвек, што з'яўляюся членам партыі НКП, прызнача-
ваны да комсамола і т. д.

У выніку я пачынаю хайтурыць, і ўрэшце гэта для мяне можа
скончыцца сумна. Акрамя таго я знаходжу, што такая сістэма
выкарыстання людзей знаходзіцца у рэзкай супярэчнасці з устаноў-
камі партыі.

В. БАШКЕВІЧ.

27 IV—35 г.

(Пачальнік Кіравання ВПУ, тэхнікумам і рабфакамі Наркучасветы)

Ліст тав. Башкевіча служыць яркім прыкладам
няправільнага выкарыстання партыйных кадраў
і сігналізуе аб зусім недапушчальнай практыцы
дзёргання людзей, якая мае месца ў радзе парт-
арганізацый, у прыватнасці ў менскай партыйнай
арганізацыі.

Разгорнутая ацэнка ўсёй важнасці пытання,
узнятага лістам тав. Башкевіча, у святле прамовы
тав. Сталіна на выпуску акадэмікаў Чырвонай ар-
міі 4 мая 1935 года, дана ў перадавым артыкуле
гэтага нумара «Большэвіка Беларусі»—«Кадры вы-
рашаюць усё».

РЭДАКЦЫЯ.

Д. Конік

Яшчэ мацней і астрэй адточым наш большэвіцкі друк*)

Сёння мы праводзім агляд аднаго з важнейшых участкаў нашай работы—большэвіцкага друку, астрэйшай і мацнейшай зброі нашай партыі ў барацьбе за сацыялізм.

Свята нашага друку—гэта свята ўсёй партыі, усіх працоўных, свята ўсіх большэвікоў, партыйных і непартыйных. Традыцыя нашага большэвіцкага друку ўкаранілася ў плёць і кроў кожнага члена партыі. Большэвіцкая «Правда», ленінская «Іскра», марксава «Новая Рэйнская газета»—гэта камуністычны сцяг, пад якім справа сацыялізма перамагла канчаткова і беспаваротна на 1/8 зямнога шара, гэта сцяг, вакол якога ядналіся і яднаюцца мільёны прыгнечаных у капіталістычных краінах для барацьбы за перамогу справы Маркса—Энгельса—Леніна—Сталіна ва ўсім свеце.

Споўнілася 87 год камуністычнага друку, бо марксава «Рэйнская газета» выходзіла яшчэ ў 1848 годзе.

Маркс—гэты гениальнейшы мысліцель—на старонках «Рэйнскай газеты» у 1848 годзе заявіў, што капіталістычны друк здолеў толькі на адно «служыць» капіталізму, што яго лозунгам з'яўляецца: «права палітыку да ўстрыц». І гэты велізарнейшы барацьбіт і рэвалюцыянер ужо тады вызначыў баявую задачу «Рэйнскай газеты», як задачу, якая заключалася ў тым, каб «падкапаць усе асновы існаваўшага палітычнага ладу». Мэтай гэтай газеты было адно—**вызваленне рабочага класа**.

Велізарнейшы баец за ідэі Маркса, гениальнейшы розум усіх эпох чалавецтва вяткі Ленін у 1900 гадах стварае ленінскую «Іскру», адыграўшую выключную ролю ў фармаванні партыі новага тыпу, партыі большэвікоў, людзей асобага пакою, людзей, якія тым больш загартоўваюцца, чым больш шалюць ворагі, людзей, якія тым імклівей рухаюцца ўперад, чым больш упадаюць у істэрыку праціўнікі ўнутры партыі.

У 1912 г. вяткі Ленін разам са сваім бліжэйшым саратнікам—вяткім Сталіным—стварае большэвіцкую «Правду».

У 1912 г. таварыш Ленін на падставе скромных статыстычных даных бачыў, што 504 групы рабочых далі згоду падпісацца на большэвіцкую газету «Правда». І вось ён піша:

«Раз ёсць у наяўнасці такая свядомасць і актыўнасць у масах,—не страшны ніякія труднасці, ніякія перашкоды. Няма і

*) Доклад 9 мая 1935 г. на ўрачыстым сходзе, прысвечаным дню друку.

быць не можа такіх труднасцей і такіх перашкод, якія не адоледа-б, так ці інакш, свядомасць, актыўнасць і зацікаўленасць рабочых мас» *).

«З цемры да святла, ад пасіўнасці да актыўнасці, ад дзеянняў адзіночак да дзеянняў мас»—такі лозунг Леніна пасля марксісцкага аналізу скромных лічб зборшчыкаў «Правды».

«Правда» расла і загартувалася разам з ростам нашай партыі ў бязлітаснай і рашучай барацьбе з усялякімі ўхіламі на ўсім шляху свайго развіцця. Да «Правды» спрабавалі прымазвацца апартуністычныя элементы з мэтай павярнуць «Правду» ад лініі партыі. Але гэта ім не ўдалося і не ўдасца. «Правда» была, ёсць і будзе вернай лініі партыі вернай спягу Маркса Энгельса—Леніна—Сталіна. «Правда» сваім большэвіцкім словам пакла каленым жалезам ворага і выпальвала з нашых радоў усе тыя элементы, якія перашкаджалі развіццю і росту нашай партыі.

«Правда» была заўсёды на перадавых пазіцыях барацьбы нашай партыі за справу пролетарскай рэвалюцыі, за таржасцево сацыялізма.

Пасля перамогі сацыялістычнай рэвалюцыі ў нашай краіне Ленін і Сталін далі нашаму друку новую праграму: праграму барацьбы за сацыялістычнае будаўніцтва, за арганізацыю сацыялістычнага спаборніцтва, за вырошчванне большэвіцкіх кадраў і атрыманне новых камуністычных перамог. У барацьбе за гэтыя перамогі асабліва вялікі роля і значэнне нашага большэвіцкага друку—гэтай зброі, з дапамогаю якой партыя штодзённа і штогадзінна гаворыць з рабочым класам на сваёй, патрэбнай ёй мове.

Камуністычны друк не вычэрпваецца натуральнымі фізічнымі граніцамі, акружаючымі Савецкі саюз. Камуністычны друк усеяў увесь зямны шар. Цяжка знайсці якую-небудзь калонію, не гаворачы ўжо аб вялікай капіталістычнай краіне, дзе-б не было камуністычнага друку. Іскра Леніна усюды знаходзіць сваё адлюстраванне, на любым пункце зямнога шара, дзе існуе капіталізм, дзе існуе прыгнечаны народ.

Калі вакол капіталістычнай прэсы ёрзаюць і мігусяцца прадэжныя зграі газетных лгуноў і плеткароў, разнастайныя шарлатаны, дэкасаваныя бродзягі, палітычныя авантурысты і рэнегаты, дык вакол нашага камуністычнага друку зраўняўся несакрышмай сцяною арміі рабочых карэспандэнтаў, сапраўдных пролетарыяў, заўсёды гатовых праціць кроў за справу вызвалення рабочага класа, за справу ленінізма, за справу камунізма. У гэтым велізарнейшая сіла і несакрышальнасць большэвіцкага друку.

Большэвіцкі друк знаходзіцца ў асноўных капіталістычных краінах у надполлі. Лепшыя большэвікі-ленінцы зараз, не шкадуючы сябе, вядуць рашучую барацьбу з фашызмам. Многія лепшыя таварышы гінуць у гэтай барацьбе—у барацьбе за трыумф большэвіцкага слова.

Большэвіцкі друк з кожным днём расце. Нашы газеты пачалі лепш працаваць, нашы кадры сталі граматней, нашы газеты становяцца многагранней. Многаграннасць нашых газет выражаецца і ў тым, што пытанні літаратуры і мастацтва, навукі, культуры, пытанні ўсіх галін нашага ідэалагічнага фронту ўсё больш адлюстроўваюцца на старонках нашага друку.

) Ленін, «Аб рабочым друку».

У 1934 годзе тыраж газет Совецкага Саюза складаў 36,5 мільёна экз. (звыш 1.300 проц. да тыража рускага буржуазнага друку ў 1913 годзе).

Прадукцыя нашых выдавецтваў дасягнула ў гэтым-жа годзе 2,7 мільярда друкаваных аркушаў-адбіткаў, што складае звыш 2.200 проц. да 1913 года.

Творы Маркса і Энгельса ў мінулым годзе былі выданы ў колькасці 1.400 тыс. экз., у гэтым годзе выходзіць 1.500 тыс. экз. Творы Леніна ў мінулым годзе вышлі ў колькасці 4 млн. экз., у гэтым годзе будзе выпушчана 7.855 000 экз. Творы Сталіна ў мінулым годзе вышлі ў колькасці 13.320 тыс. экз., з іх «Пытанні ленынізма» — 700 тыс. экз. У гэтым годзе «Пытанні ленынізма» выйдзе ў колькасці 2 млн. экз. Калі да гэтага дадаць тое, што выпушчана ў нацыянальных рэспубліках, дык вышэйпаказаныя мільёны будуць яшчэ большымі. Даволі назваць гэтыя лічбы па Беларусі. Калі за 1924—28 гг. па беларускую мову перакладзена класікаў марксізма 28 назваў у колькасці 194 тыс. экзэмпляраў, дык за паўтара апошнія гады выпушчана 107 назваў з тыражом у 1 млн. 227 тыс. экзэмпляраў. Уся кніжная прадукцыя БССР у 1927 годзе складала 461 назву, а ў 1934 годзе ўжо 991 назву. Тыраж беларускіх кніг з 1,8 млн. экз. у 1927 г. узрос да 8,5 млн. у 1934 годзе.

У былой царскай Расіі за 100 год апошняга існавання самадзяржаўя было выдана 250 тыс. назваў кніг, а ў СССР за 15 год — 378 тысяч! Такі рост у нашай краіне, у краіне сацыялізма.

Аднак, ці можам мы сказаць, што гэта задавальняе патрэбы нашых найшырэйшых рабочых і калгасных мас? Не, і яшчэ раз не. Цяга да ведаў, попыт на кнігі і газеты так агромны, што сказаць аб тым, што мы спраўляемся з гэтай задачай, нельга. Яшчэ слаба тэхнічная база нашых газет. Нашы газеты ясна яшчэ патрабуюць значнага палепшання.

Мы зараз, калі гаворым адносна работы нашага друку, павінны прадумаць цэлы рад мерапрыемстваў з тым, каб рашуча палепшыць нашу работу. Мы павінны больш рашуча паставіць пытанне адносна карэннай рэканструкцыі тэхнічнай базы нашых газет і выдавецтваў. Тое становішча, у якім знаходзіцца друкарня ЦО КП(б)Б — «Звязды», друкарня імя Сталіна, дзе друкуецца большасць нашых цэнтральных газет, патрабуе рашучых мер для таго, каб стварыць элементарныя ўмовы, пры якіх таварышы маглі-б нармальна працаваць і паляпшаць сваю газету.

Але разам з гэтым мы патрабуем рашучага палепшання работы саміх выдавецтваў пры наяўным іх тэхнічным абсталяванні. Мы патрабуем максімальнай адказнасці і выключнай пільнасці ад працаўнікоў, пастаўленых на гэты важнейшы ўчастак. Гэтага яшчэ нехапае ў нашых выдавецтваў, а таму яны яшчэ прадаўжаюць выпускаць цэлы рад кніг, якія ідуць у макулатуру.

Выдавецтва Беларускай Акадэміі Навук за 1933 і 1934 гг. выдала ў вялікім тыражы 7 кніг, якія пашлі ў макулатуру. Партвыдавецтва выдала 5 кніг, БДВ — 12—15 кніг, якія таксама пашлі ў макулатуру. Гэта яскрава сведчыць аб тым, што тыя кадры, якія працуюць зараз у выдавецтвах, не заўсёды праяўляюць дастатковую пільнасць і часам дрэнна працуюць на гэтым важнейшым участку.

А тым часам безадказныя адносіны да работы ў выдавецтве, у рэдакцыі — гэта буйнейшае злачынства перад партыяй і ўсёй нашай краінай. Некаторыя рэдакцыі і выдавецтвы часам падзейна адносяцца

да свайго чытача і здаюць яму сваю прадукцыю з недапушчальным спазненнем. Калі ўзяць часопіс «Комуністычнае выхаванне», дык студзеньскі нумар вышаў толькі 8 красавіка. «Соцыялістычнае будаўніцтва» у гэтым годзе не дало ні аднаго нумара. Нумар 1—2 «Большэвіка Беларусі» вышаў 24 сакавіка, «Штэрн»—11 сакавіка. «Полюмя рэволюцыі»—16 сакавіка. Паўстае пытанне: для каго-ж тады гэтыя часопісы пишуцца? Для чытача, які ніяк не раўнаецца па спазняючыхся, або самі для сябе?

Гэта адносіцца і да газет. Часам нашы газеты выходзяць а 12-ай, а іншы раз а 2 і а 4 гадзіне дня. Гэта-ж ганьба, што часта заводы Менска атрымліваюць газеты «Звязда» і «Рабочий» не ў дзень іх выхаду, а на-заўтра. Тлумачыцца гэта тым, што некаторыя таварышы, рэдакцыйныя работнікі лічаць так, паколькі яны газету зрабілі і прачыталі, пастолькі няма чаго турбавацца. А тым часам вы дасканала разумееце, што газеты чытаюць не толькі выдаўцы, але і чытачы. Таму трэба арганізаваць сваю работу так, каб газеты ствараліся вami і атрымліваліся чытачамі своєчасова і ў тэрмін. Гэтага трэба ва што-б там ні стала дабіцца.

Нам трэба паставіць цэлы рад пытанняў у частцы павелічэння тыража кніг, у частцы палепшання прасоўвання кнігі. Наш непасрэдны абавязак—даць рабочаму і калгасніку патрэбную ім кнігу. Тым часам нашы раёны слаба забяспечваюцца літаратурай. Некаторыя кнігі пападаюць у раён адзінкамі. Тав. Стэцкі ў сваёй прамове раскрытыкаваў нас за дрэннае размеркаванне кніг, узяўшы для прыкладу адну кнігу пісьменніка Шолахава і каму яна папала. Сюды можна было-б далучыць і цэлы рад кніг, якія часта абмінаюць вёску і застраваюць, пераважна, у торадзе.

За 1934 г. чытачы Совецкай Беларусі атрымалі кніг на 15 млн. руб. Лічба значная. Але, калі паглядзець, як гэтыя кнігі размяркоўваюцца, застаецца пажадаць многа лепшага, бо бюракратызма ў нашай гандлёва-праводзячай кніжнай сеці так многа, што прасоўванне кніг к чытачам пастаўлена яшчэ зусім незадавальняюча.

З'езд рабселькораў прадэманстраваў цэлы рад дасягненняў па росту новых кадраў друку, лепшых людзей фабрык і заводаў, калгасных і соўгасных палёў, лепшых людзей чырвонаармейскай моладзі. Гэтыя людзі ва ўвесь голас адчытваліся ў сваёй рабоце. Яны паказалі, як іх выхавалі і выпсцівала наша партыя, наші бачнікі і вядучыя друк. Возьмем, напрыклад, рэдактара шматтыражкі фабрыкі «Сцяг індустрыялізацыі» у Віцебску т. Фляунгбаўма, які з'яўляецца ініцыятарам сістэматычнай работы з рабкорамі, перадаў ком у гэтае асяродзення тэхнікі і выкарыстання ведаў старых рабочых маладымі. Ён умее акумуляваць гэтыя веды, перадаць іх моладзі не толькі змяшчэннем у друку артыкулаў, але і арганізацыяй працы з моладдзю. У выніку—высокі аўтарытэт шматтыражкі, а сама пастаноўка справы друку на фабрыцы займае адно з першых месц у нашай рэспубліцы.

Возьмем рэдактара насценнай газеты т. Рыкліна, Старобінскага раёна, які добра арганізоўваў работу на ферме. Такіх у нас тысячы. У Гомелі 20 агўльназаводскіх газет, у Менску—таксама некалькі дзесяткаў. У іх рэдактарамі працуюць дасканалыя таварышы, якія з кожным днём растуць, але яны патрабуюць к сабе заслужанага імі клопату і беражлівасці. Клопаты аб людзях—гэта ключ да канчатковай перамогі нашай справы, справы нашай партыі, справы Леніна—Сталіна.

Правадыр нашай партыі тав. Сталін у сваёй прамове на выпуску акадэмікаў Чырвонай арміі 4 мая 1935 года сказаў:

«Цяпер усе прызнаюць, што мы маем ужо магутную і першакласную прамысловасць, магутную і механізаваную сельскую гаспадарку, транспарт, які разгортваецца і ідзе ўгару, арганізаваную і бліскуча аснашчоную Чырвоную армію»...

«Калі-б на нашых першакласных заводах і фабрыках, у нашых саўгасах і калгасах, у нашай Чырвонай арміі мелася дастатковая колькасць кадраў, здольных асядлаць гэту тэхніку, краіна наша атрымала-б эфекта ў тры і чатыры разы больш, чым яна мае цяпер. Вось чаму ўпор павінен быць зроблен цяпер на людзях, на кадрах, на работніках, аўладаюшых тэхнікай».

Нам трэба, выходзячы з гэтых указанняў правадыра нашай партыі тав. Сталіна, німецьці такія мерапрыемствы, якія-б забяспечылі сапраўды ботыпэвіцкія адносіны да выхавання новых людзей і да тых кадраў, якія працуюць.

Ёсць асобныя катэгорыі работнікаў нашага друку, як друкары, наборшчыкі, карэктары, машыністкі і інш., аб якіх нідзе не ўпамінаецца. Тым часам гэта людзі, якія цягнуць на сябе ўсю чарнавую і ў той-жа час выключна важную работу. Можна назваць цэлы рад іншых катэгорыі работнікаў, якія не маюць к сабе дастатковай увагі. Такія адносіны існуюць яшчэ і таму, што частка работнікаў атрымлівае гэтых людзей пазначанымі. Зразумета, што гэта не мае нічога агульнага з тымі адносінамі да людзей, якіх патрабуе ад нас партыя. Тав. Сталін вучыць і патрабуе ад нас самых клопатлівых адносін к работнікам «малым» і «вялікім». У якой-бы галіне яны ні працавалі мы павінны клопатліва вырошчваць іх, дапамагаць ім і падтрымліваць іх.

Наша партыя і савецкая ўлада праяўляюць асобую любоў к тым, якія адданы справе сацыялізма. Паглядаючы наш друк. З кожным днём ён адзначае лепшых людзей сацыялістычнай будовы. З кожным днём наша партыя і савецкая ўлада адзначаюць лепшых людзей нашай краіны. Даволі ўспомніць, з якой любоўю наша партыя і ўлада адзначылі героізм летчыкаў, выратаваўшых чэлюскінцаў. Даволі прывесці самы блізкі факт з нашай роднай Савецкай Беларусі, якая квітнее і разгортваецца з кожным днём, якая, як ведаецца, з прыгнетчанага і адсталай, забітай краіны ў мінулым, стала адной з перадавых рэспублік нашага вялікага Савецкага саюза.

Наша рэспубліка ўзнагароджана ордэнам Леніна. Узнагароджаны таксама ордэнам Леніна лепшыя людзі нашай рэспублікі, арганізатары нашых перамог: баявы кіраўнік КП(б)Б, штодзённа арганізуючы нас на перамогу за перамогай—тав. Гікало і старшыня СНК—тав. Галадзед.

Наша краіна перашла ў новы, вышэйшы клас будаўніцтва сацыялізма. Разка змяніўся твар савецкіх рэспублік, нязмерна ўзрасла культурнасць і запаграбаванні мільянаў працоўных чытачоў нашых газет. Развіццё савецкага дэмакратызма і ўзросшыя задачы партыйна-масавай работы ўскладаюць на друк яшчэ больш важную і адказную ролю.

І трэба сказаць, што на сёння значная частка друку не задавальняе новых патрабаванняў, прат'яўляемых партыяй і чытачамі. Асноўная па колькасці група газет—раённыя, фабрычна-заводскія і, асаб-

лива, соугасныя—часта дэманструюць шэрыя, бледныя старонкі, якія ніяк не адпавядаюць ускладненым на іх партыяй задачам.

Нельга абыйсці моўчкі зусім свежы факт, недапушчальны для большэвіцкай газеты. Рэдакцыя «Палескай праўды» (Гомель) дапусціла на старонках сваёй газеты агіднае скажэнне фактаў. У адной з перадавіц рэдакцыя гэтай газеты, захапляючыся і зачыхнаючыся, апісала «канферэнцыю хулігану» на фабрыцы «Везувію». І вось, калі аказалася, што гэта выдумка аднаго з газетчыкаў, і партком запратэставаў супроць такога расхвальвання, дык рэдакцыя катэгарычна адмовілася змясціць абвяржэнне. У гэтай-жа перадавіцы паведамлялася, што «член партыі Дзентэльскі дрэнна выходзіць дзяцей», але Дзентэльскі дае даведку аб тым, што ён беспартыйны і членам партыі ніколі не быў.

Гэта безадказнасць, несур'ёзнасць падыходу да справы, неахайнасць і фальсіфікацыя фактаў—столь не большэвіцкай газеты, і гэтаму трэба пакласці канец. Газета патрабуе выключнай пільнасці і сугуба адказных адносін работнікаў да сваёй работы. Тым часам гэтай асноўнай якасці большэвіцкага журналіста пеханае яшчэ ў часткі нашых газетных работнікаў.

Нярэдка факты прамога пранікнення класовага ворага ў апарат нашых газет. Вораг, разумеючы, якую вострую зброю прадстаўляе наш друк, прыкідваецца рабсенькорам, а потым пранікае нават і ў апарат той газеты, дзе няма неабходнай партыйнай, большэвіцкай пільнасці.

Прамова тав. Сталіна ў Крэмлёўскім палаты на выпуску акадэмікаў Чырвонай арміі 4 мая 1935 года яшчэ раз з усім сур'ёзнасцю і ва ўсёй шырыні ставіць пытанне аб выхаванні і кадрах, аб іх вырошчванні. У адпаведнасці з указаннем тав. Сталіна мы і павінны рапуча перабудаваць справу выхавання і вырошчвання газетных кадраў.

У Беларусі мы маем негаторы зрух у падрыхтоўцы газетных кадраў. Наш КІЖ абвучае некалькі соцень таварышоў у сваіх спенках і да васьмісот чалавек, працуючых на месцах. Якасць гэтай падрыхтоўкі трэба штодзённа павышаць, каб з КІЖ'а выходзілі сапраўдныя снайперы большэвіцкага друкаванага слова. Але падрыхтоўка газетных кадраў павінен займацца не толькі КІЖ, а і самі газеты.

Газеты іншы раз лічаць, што можна абмяжоўвацца скліканнем з'ездаў і нарад, не займаючыся штодзённа крапатывай работай па вырошчванні работнікаў. Заўвага тав. Сталіна наконі таго, што мы рапартуем часта аб тым, што завод пабудаван, цэх пушчан, план выканан, але ні разу не рапартавалі аб тым, колькі людзей мы вырашцілі, выхавалі,—**выключна праўдзівая заўвага.**

У чым адчуваюць зараз патрэбу, няхватку нашых газеты? Перш за ўсё, і галоўным чынам, у людзях, палітычна бездакорных і газетна-кваліфікаваных работніках, якія любяць газету, разумеюць яе велізарнае значэнне прыводнага рэменя ад партыі к масам. Каб мець такія кадры, мы абавязаны, па першае, добра іх вырошчваць, вучыць і выхоўваць, а, па-другое, праявіць да іх выключны клопат.

У нас яшчэ недастатковая ўвага да бытавых умоў работнікаў друку. Рад газетных работнікаў без кватэр, несвоечасова прымацоўваюцца да станоў і размеркавальнікаў і т. д. Мы павінны прадумаць рад мерапрыемстваў, якія забяспечылі-б палепшанне матэрыяльна-бытавых умоў работнікаў друку. За гэта адказваюць партарганізацыі. Пара ўжо, каб апарат газеты не лічыўся пасынкам, што яшчэ мае

месца ў некаторых раёнах. Увага да газеты, партыйнае кіраўніцтва ёю — вырашаюць якасць, баявікасць і вострасць гэтай газеты.

Вазьміце добра працуючыя, баявыя нашы газеты — «Большэвік Барысаўшчыны», «Ленінскі заклік» (Орша), «Шлях соцыялізма» (Менск), «Віцебскі пролетарый», «Комуніст» (Бабруйск) і інш. Чым тлумачыцца поспех іх работы? Тым, што партарганізацыі сапраўды па-большэвіцку кіруюць імі, штодзённа дапамагаюць ім.

У «Правде» быў змешчан матэрыял абследвання мовы нашых некаторых расных газет. Было-б нядрэнна, калі-б наш КІЖ прарабіў гэту-ж работу. Трэба ўзяць дзве-тры расныя газеты, усебакова іх вывучыць, прааналізаваць іх мову, загалоўкі, «шапкі», перадавіцы, афармленне, а потым падсумаваць вывады гэтага выключна цікавага і важнага абследвання. Трэба было-б гэтым займацца і нашаму часопісу «Большэвіцкі друк», калі ён сапраўды хоча дапамагчы газетнаму работніку паляпшаць і ўзнімаць сваю газету, а да гэтага імёні і заклікан часопіс «Большэвіцкі друк».

Выключна вяліка ў гэтай справе роля нашай вядучай газеты ЦК КП(б)Б «Звязда». Па сутнасці нашы пазавыя газеты раўняюцца па «Звяздзе». Значыць, ёй трэба быць узорнай газетай не толькі па зместу і афармленню, але і па мове — па культурнасці стылю, выразу і т. д. Тым часам, вельмі многа скаргаў на мову «Звязды». Я не гавару ўжо аб «Рабочым». У мове газеты «Рабочий» трэба многае зрабіць, каб гэтая мова была граматынай, вострай мовай. Наша газета павінна быць імёна сапраўднымі ўзорам чысціні і культуры мовы.

Вялікім недахопам у рабоце нашага друку з'яўляецца слабая пастаноўка на яго старонках пытанняў прапаганды ленінізма, ідэалагічнага ўзбраення большэвікоў. ЦК нашай партыі і асабіста тав. Сталіным пастаўлены перад усімі намі патрабаванні глыбокага вывучэння гісторыі нашай партыі. Вось мінулых год, калі звязчына не заканчвалі прапрацоўкі гісторыі партыі, вельмі павучальны, але яшчэ не засвоен намі. І зараз ёсць пагроза зрыву належнага вывучэння гісторыі партыі ў радзе партарганізацыі. Але друк наш чамусці маўчыць. Чаму не паглядзець той ці іншы гурток, школу, апісаць іх работу, указваючы і выпраўляючы памылкі і панукляючы добрае, станоўчае.

Скажэнні, якія ёсць у газе прапаганды ленінізма, недастаткова ўскрываюцца нашым друкам.

Якія чарговыя задачы стаяць перад нашым друкам? Гэтыя задачы з выключнай яснасцю сфармуляваны ў апошнім выступленні таварыша Сталіна. Бо задачы, якія ажыццяўляюцца нашым друкам, гэта і ёсць задачы нашага друку. Але для таго, каб паспяхова рухаць наперад ажыццяўленне гэтых задач, ад работнікаў друку патрабуюцца ўсямернае павышэнне якасці іх работы. «Правда» патрабуе ад газетчыкаў стаць снайперамі большэвіцкага друкаванага слова. Трэба навучыцца пісаць стылем Леніна-Сталіна, гэта значыць: пісаць проста, ясна, сцісла і смела, калі кожная фраза не гаворыць, а страляе.

Трэба ўзяць сваю работу да ўзроўню поўнага задавальнення патрабаванняў, прад'являемых партыяй і чытачамі. Чытач патрабуе змяшчэння папулярных цікавых артыкулаў, чытач патрабуе, каб усе злобаздзённыя пытанні былі асветлены палітычна правільна, прыцыпова, завострана і выключна граматына, культурна, захваляюча. Без

гэтага ў вас будзе пагарджанне свайго чытача—жывых людзей, нашых кадраў, якія прадстаўляюць сабою самы каштоўны капітал з усіх капіталаў.

Дзень друку ў гэтым годзе праводзіцца пад знакам рашучага павароту ўсіх газет да пытанняў партыйна-арганізацыйнай і палітычна-выхаваўчай работы. Партыйна-масавае работа павінна быць у цэнтры ўвагі ўсяго друку.

З дня ў дзень з усёй большэвіцкай палкасцю і напорыстасцю трэба змагацца за якасць партыйна-масавае работы, за павышэнне ідэйна-палітычнага ўзроўню гэтай работы, за павышэнне палітычнага ўзроўню членаў партыі, за ўзбраенне вучэннем Маркса—Энгельса—Леніна—Сталіна шырокіх мас працоўных. Гэта галоўная задача ўсяго нашага друку.

У сучаснай міжнароднай абстаноўцы, у перыяд новага тура войн і пролегарскіх рэвалюцыі, роля нашага друку набывае асаблівае значэнне. Друк павінен ўзмацніць увагу да пытанняў абароны краіны. Трэба весці крапатлівую работу ў гэтым напрамку. Трэба вучыцца ў лепнянскай «Правды», як працаваць і як змагацца за канчатковае таржаштва справы Леніна—Сталіна.

Пад кіраўніцтвам лепнянскага ЦК «Правда» давала большэвіцкі адпор усім апартуністычным наскокам на лінію нашай партыі як з боку контррэвалюцыйнага трацкізма, так і правага апартунізма. Вучыцеся ў «Правды», як трэба ставіць пытанні барацьбы і бязлітаснага выкрыцця ахвосты контррэвалюцыйнай каменеўска-зіноўскай групы, якая вырадзілася ў белабандыцкую, фашысцкую групу.

Застаючыся верным традыцыям большэвіцкай «Правды», якая з'яўляецца ўзорам лепнянскай марксісцкай газеты, наш большэвіцкі друк Савецкай Беларусі, пад кіраўніцтвам ЦК КП(б)Б на чале з лепшымі сталіністам—тав. Гікало, пакажа ўзоры лепшай работы ў барацьбе за канчатковую перамогу справы Маркса—Энгельса—Леніна—Сталіна.

Г. Рубінштэйн

На партыйныя тэмы

Як арганізаваць работу інструктара

Тав. Кагановіч на нарадзе загадчыкаў аддзелаў кіруючых парт-органав, падкрэсліваючы асаблівую ролю інструктара ў разгортванні партыйна-арганізацыйнай і палітычна-выхаваўчай работы, указав, што «інструктары павінны стаць важнейшым звяном, калі так можна выразіцца, цэнтральнай фігурай партыйнага апарата». Аднак, гэта важнейшае палажэнне, высунутае т. Кагановічам, да гэтага часу не знайшло дастатковага адлюстравання ў рабоце партыйных арганізацый. РК і ГК да гэтага часу яшчэ не усвоілі, што інструктар з'яўляецца асноўным звязваючым звяном паміж райкомам і першачаснай партыйнай арганізацыяй, і ад таго, як будзе арганізавана работа інструктара, будзе ў асноўным залежаць забяспечанне штодзённага канкрэтнага к'паўніцтва і сувязь РК з першачаснай партарганізацыяй і кожным камуністам, будзе залежаць арганізацыя практычнай дапамогі РК першачаснай арганізацыі ў разгортванні партыйна-арганізацыйнай і палітычна-выхаваўчай работы і забяспечанне кантролю за выкананнем партыйных рашэнняў. Іменна неразуменне гэтага і прывяло к таму, што інструктар займаецца абсалютна ўсім, толькі не партыйнай работай. Пытанні выхавання, вырошчвання камуніста, дапамогі першачаснай партыйнай арганізацыі ў пастапоўцы партыйна-масавай работы ўсе гэта ў рабоце інструктара ў большасці выпадкаў аказалася адсунутым на задні план, і інструктар займаўся галоўным чынам пытаннямі прамфінансавання, сябуы, загатоўкамі, мабілізацыяй сродкаў, дарожным будаўніцтвам і т. д.

Замест барацьбы з гэтымі фактамі, замест таго каб патрабаваць ад інструктара, каб ён заняўся партыйнай работай, арганізаваў дапамогу ў разгортванні партработы першачасных партыйных арганізацый, дапамог камуністу-адзіночцы,—райкомы і гаркомы самі садзейнічалі таму, што інструктар адрываўся ад партыйнай работы. Не выпадковым, вядома, з'яўляецца той факт, што пры правядзенні гаспадарчых кампаній інструктары РК і ГК з'яўляюцца першымі, каго назначаюць упаўнаважанымі ў сельсаветы і калгасы для забяспечання гаспадарчых кампаній. Няма патрэбы даказваць, што гэта з'яўляецца прамым рэзультатам недаацэнкі радач РК і ГК пытанняў разгортвання партыйна-арганізацыйнай і палітычна-выхаваўчай работы. РК і ГК павінны рашуча пакончыць з гэтай зусім недапушчальнай практыкай скарыстання інструктара, якая вядзе к таму, што важнейшае звяно ў разгортванні партыйна-масавай работы аказваецца выпаўшым.

Асноўнымі задачамі інструктара павінны быць дапамога пярвочнай партыйнай арганізацыі у пастаноўцы партыйна-арганізацыйнай і палітычна-выхаваўчай работы, кантроль за выкананнем рашэнняў РК і ГК, непасрэдная дапамога камуністаў-адзіночцы у яго рабоце над сабой і у яго рабоце з беспартыйным актывам, пытанні ідэйнага ўзбраення камуніста, павышэння яго авангарднай ролі на вытворчасці і ў грамадска-палітычным жыцці, удзел у падборцы і вылучэнні партыйных кадраў. Інструктар павінен быць вызвален ад усякай гаспадарчай і іншай работы, сканцэнтраваны ўсю сваю увагу вакол пытанняў партыйнай работы і ідэйнага ўзбраення камуніста.

Але для таго, каб забяспечыць выкананне інструктарам гэтых задач, трэба яго работу арганізаваць. Неабходна ліквідаваць самацёк, які да гэтага часу пераважае ў рабоце інструктара.

Першая ўмова, неабходная для паспяховай арганізацыі работы інструктара—гэта зусім чоткае вызначэнне тых партарганізацый, якія ён абслугоўвае і за работу якіх ён адказвае. У цяперашні час у сельскіх раёнах існуе зусім няправільны прынцып прымацавання інструктараў не да пярвочных партыйных арганізацый і да камуністаў-адзіночак, а да адміністрацыйнага участка. Гэты зусім няправільны прынцып прыводзіць к таму, што інструктар павінен адказваць не за работу пярвочнай партыйнай арганізацыі і камуніста-адзіночкі, а за работу сельсовета, калгаса і т. д., хоць там і няма ні аднаго камуніста. Гэта таксама прыводзіць к таму, што інструктар, замест таго каб заняцца пытаннямі партыйнай работы, пытаннямі ідэйнага ўзбраення і выхавання камуніста, пытаннямі дапамогі пярвочнай партарганізацыі, займаецца па сутнасці пытаннямі работы сельсовета, саўгаса, калгаса, г. зн. гаспадарчымі пытаннямі.

Гэты няправільны прынцып у прымацаванні інструктара трэба неадкладна ліквідаваць. Інструктар павінен быць прымацаваны да пярвочнай партыйнай арганізацыі, да наасобнага камуніста-адзіночкі. Што-ж датычыць тых калгасаў, сельсоветаў, саўгасаў і іншых арганізацый, дзе няма пярвочнай арганізацыі і камуністаў-адзіночак, райком і гарком павінны вызвесці групу кіруючых партработнікаў раёна, якіх яны прымацоўваюць ці то ў якасці парторгаў, зацверджаных РК і ГК, ці проста ў якасці прымацаваных, адказваючых за разгортванне палітычна-масавай работы ў гэтых арганізацыях. Прымацаваныя нясуць адказнасць і робяць справаздачы аб сваёй рабоце непасрэдна перад РК і ГК. Інструктар-жа РК і ГК адказвае за пастаноўку партыйнай работы толькі прымацаваных да яго пярвочных партыйных арганізацый і камуністаў-адзіночак.

Важнейшай умовай, якая забяспечвае правільную арганізацыю работы інструктара, з'яўляецца наяўнасць у інструктара плана работы.

Інструктар абавязан мець дэкадны план-календар сваёй работы, узгоднены з сакратаром РК, ГК. У дэкадным плане-календары інструктар павінен прадугледзець, якія пытанні і ў якой пярвочнай партыйнай арганізацыі, або з якім камуністам-адзіночкай інструктар правярае, або якую работу ў якой пярвочнай партарганізацыі праводзіць. Для прыкладу можна было-б рэкамендаваць інструктару наступны план-календар на дзесяціднёўку: 1—2 чэрвеня правяраю работу са спачувальнымі такой-то пярвочнай партарганізацыі, 3 чэрвеня праводжу гутарку з такім-то камуністам-адзіночкай і дапамагаю яму правесці гутарку з беспартыйным актывам, 4—5 чэрвеня праводжу партыйны сход камуністаў-адзіночак, працуючых у сель-

советах, па пытанню аб тым, як рэалізуюцца рашэнні красавіковага пленума ЦК КП(б)Б, 6 чэрвеня—выхадны дзень, 7 чэрвеня праводжу палітдзень у такім-то калгасе па пытанню аб міжнародным становішчы і задачах умацавання абароназдольнасці СССР, 8 чэрвеня праводжу нараду растурых камуністаў у такой-то пярвочнай партыйнай арганізацыі па пытанню аб тым, як камуністы працуюць над сабой і як дапамагае ім у гэтым пярвочная партарганізацыя, 9 чэрвеня правяраю становішча ўліку ў данай пярвочнай партарганізацыі, 10—11 чэрвеня дапамагаю ў падрыхтоўцы такому-то камуністу-адзіночцы к дакладу на бюро РК аб рабоце саўгаса і рабоце над сваім палітычным ростам.

Гэты план-календар з'яўляецца, зразумела, вельмі арыентацыйнай схемай для плана-календара інструктара. Аднак, такая арганізацыя работы забяспечвае інструктару канцэнтрацыю ўвагі на важнішых пытаннях, дае яму магчымасць канкрэтна дапамагаць пярвочнай партыйнай арганізацыі ў пастапоўцы партыйнай работы, не раскідвацца па дробязі, а ўзнімаць вузлавыя пытанні партыйнай работы. Зусім зразумела, што кожнае з пытанняў, якое інструктар намерзіў сабе ў плане-календары, павінна быць адпаведна падрыхтавана, пытанні падобраны такія, якія ўзнімалі-б палітычны ўзровень камуніста, спрыялі-б яго росту.

Асноўнае, што трэба мець на увазе інструктару, гэта тое, што ён не павінен падмяняць пярвочнай партарганізацыі ва ўсіх гэтых пытаннях, а павінен дапамагаць пярвочнай арганізацыі разгортваць партыйную работу, вучыць сакратара або партгорга пярвочнай партарганізацыі або партгрупы практыцы партыйнай работы. Інструктар дапамагаючы камуністу-адзіночцы правесці гутарку з беспартыйным актывам, павінен з гэтым камуністам правесці сур'ёзную падрыхтоўчую работу. На-першае, на падставе гутаркі з камуністам-адзіночкам і пасобным актывістамі, выясніць, якія пытанні ў даны час больш за ўсе цікавяць актыў, што з'яўляецца для актыва найбольш злобаднёўным. Устаноўлены гэта, інструктар дапамагае камуністу-адзіночцы падбраць літаратуру па гэтым пытанню, разам з ім прачытвае гэту літаратуру, растлумачвае камуністу няясныя для яго пытанні, дае яму ўказанні, якія пытанні асабліва падкрэсліць у гутарцы, і толькі пасля гэтага камуніст-адзіночка праводзіць гутарку з беспартыйным актывістам. Пасля гутаркі інструктар растлумачвае камуністу-адзіночцы, якія недахопы меліся ў гутарцы, і складае разам з камуністам-адзіночкай план, як і на якую гэту правесці наступную.

З такой-жа стараннасцю інструктар падрыхтоўвае кожнае пытанне, уцягваючы ў падрыхтоўку камуністаў, выходзячы іх на гэтым. Інструктар павінен забяспечыць кожнаму камуністу канкрэтны план-заданне на 10—15 дзён, растлумачыўшы камуністу, як канкрэтна забяспечыць планавую частку плана-задання: колькі, як і на якія гутаркі правесці гутаркі з беспартыйным актывам, якія кніжкі прачытаць за гэты тэрмін. Гэты план-заданне пярвочнай партыйнай арганізацыі інструктар павінен асабліва растлумачыць камуністу-адзіночцы. Ён павінен таксама дапамагчы адзіночцы падрыхтавацца да чарговага партыйнага сходу, для чаго інструктар павінен за гэты тэрмін, калі, дзе і па якому пытанню будзе праведзен партыйны сход.

Такая уважлівая падрыхтоўка кожнага пытання, уцягненне інструктарам у падрыхтоўку пытанняў камуніста, канкрэтная дапамога партгору групы або сакратару парткома ў пастапоўцы партыйнай

раб
вед
дзі
ніс
цы
пяр
тава
і б
рыш
арг
від
тава
мен
руча
да
сту
бол
тар
апар
Б
чыц
сакр
тара
ніза
як
раш
Д
інстр
і ра
І
рабо
нам
тар-
чы

нейн
ніцт
тый
пар
канк
да
ацэн
маці
стаў
аб
райк
выпа
такі
ваю
шуч
паст
стап

работы дасць магчымасць інструктару вывучыць кожнага камуніста, ведаць яго слабыя і моцныя бакі, своєчасова дапамагчы яму папярэдзіць правал. Інструктар павінен спецыяльна ўлічыць растучых камуністаў, паставіўшы з імі асобую работу ў выглядзе дачы ім спецыяльных заданняў па азнаямленню і аказанню дапамогі паасобным пераходным арганізацыям і паасобным камуністам, прыцягваць гэтых таварышоў да падрыхтоўкі пытанняў на агульна-партыйныя сходы і бюро РК і ГК, асоба арганізаваць партыйную вучобу гэтых таварышоў. Інструктар РК павінен на аснове вывучэння ім камуністаў, арганізацыі канкрэтнай дапамогі ў іх ідэйна-палітычным росце ставіць перад райкамамі і гаркамамі пытанне аб прасоўванні вырасшага таварыша, або наадварот—пытанне аб перасоўцы камуніста на менш адказны ўчастак работы, калі камуніст не спраўляецца з даручанай яму работай. Толькі забяспечыўшы канкрэтны падыход да кожнага камуніста, дапамагаючы на практычнай рабоце камуністу ў яго ідэйна-палітычным росце, выходзячы камуніста ў духу большэвіцкай прынцыповасці і партыйнай непрымымасці, інструктар сапраўды ператворыцца ў цэнтральную фігуру партыйнага апарата.

Ва ўсёй рабоце інструктара сакратар райкома павінен забяспечыць штодзённую дапамогу і кантроль. Неабходна забяспечыць, каб сакратар РК і ГК не радзей, чым раз у пяцідзёнку, гутарыў з інструктарам, ставіў перад ім важнейшыя пытанні работы партыйнай арганізацыі, правяраў выкананне інструктарам плана-календара, знаёміўся, як працуе інструктар, як ён кантралюе і арганізуе правядзенне рашэнняў райкома ў пераходных партыйных арганізацыях.

Дапамагаючы інструктарам у рабоце, РК і ГК павінны прывіць інструктару пачуццё адказнасці за становішча партыйнай арганізацыі і работу камуністаў-адзіночак, да якіх інструктар прымацован.

Інструктар побач з партаргам, сакратаром парткома адказвае за работу пераходнай партыйнай арганізацыі. На інструктараў такім чынам партыяй ускладзена важнейшая і адказнейшая работа. Інструктар—гэта асноўны касцяк партыйнага апарата, і пытанню арганізацыі работы інструктара павінна быць аддана сур'ёзнейшая ўвага.

Як паставіць палітычную інфармацыю

Правільна пастаўленая палітычная інфармацыя з'яўляецца важнейшым звяном у паленнанні, канкрэтызацыі партыйнага кіравніцтва. Толькі паставіўшы правільна палітычную інфармацыю, партыйны камітэт здолее забяспечыць пастаноўку пытанняў, цікавых партыйным масам, своєчасова папярэдзіць прарывы ў рабоце, канкрэтна падыйсці да кожнай пераходнай партыйнай арганізацыі, да кожнага камуніста. Тым часам гэта важнейшая работа недаацэньваецца большасцю партыйных арганізацый. Палітычная інфармацыя аб стане і рабоце партыйных арганізацый, аб настроі камуністаў і беспартыйных, аб запытах і запатрабаваннях партыйных мас, аб пытаннях, выхоўваемых пераходнымі партарганізацыямі перад райкамамі і гаркамамі,—атрымліваецца, як правіла, ад выпадку да выпадку. Гэту работу ніхто не арганізуе. Зусім зразумела, што пры такім становішчы недахопы ў рабоце партыйных арганізацый ускрываюцца тады, калі работа ўжо правалена, калі патрабуюцца ўжо рашучыя арганізацыйныя мерапрыемствы. Тым часам, пры правільна пастаўленай палітычнай інфармацыі правал у рабоце можна было-б папярэдзіць і захаваць партыйныя кадры.

Часта чуеш скаргі на тое, што комуністы не актыўна ўдзельнічаюць на партыйных сходах, не гледзячы на тое, што сходы падрыхтаваны. Аднак, варта толькі ўважліва вывучыць прычыны слабой актыўнасці, як выяўляецца, што ў радзе выладкаў слабая актыўнасць вызначаецца тым, што пытанне на партыйны сход падобрана няўдала. Сам-жа няўдалы падбор пытання на партыйны сход вызначаецца тым, што партыйны камітэт не інфармаваны аб настроях партыйнай арганізацыі, не інфармаваны аб пытаннях, якія асабліва цікавяць комуністаў. Такім чынам, пытанне аб арганізацыі палітычнай інфармацыі з'яўляецца адной з рашаючых умоў разгортвання партыйна-арганізацыйнай і палітычна-выхаваўчай работы.

Як-жа арганізаваць гэту важнейшую работу, каб яна дапамагала партыйнаму кіраўніцтву ў пастаноўцы партыйнай работы?

Важнейшым дакументам, з дапамогаю якога РК і ГК і партком інфармуецца аб стане і рабоце партыйнай арганізацыі, з'яўляецца пратакол. У нас часамі складаецца зусім няправільная думка, што паколькі мы цэнтрам сваёй работы робім жывую сувязь, вывучэнне пратакола становіцца бескарыснаю, непатрэбнаю справай. Гэта зусім няправільны, непартыйны падыход да пытання. Мы не можам процістаўляць жывую сувязь вывучэнню партыйных дакументаў. Гэта дзве звязаны аднаго і таго-ж ланцуга. Жывая сувязь і вывучэнне пратакола партыйнай арганізацыі павінны дапаўняць адно другога і разам дапамагаць партыйнаму кіраўніцтву ў паглядзе за работай першачнай партыйнай арганізацыі. Імённая гэта недацэнка вывучэння пратакола прывяла к таму, што большасць ГК і РК зусім не прагледжваюць пратаколаў першачнай партыйнай арганізацыі, а парткомы зусім не знаёмяцца з пратаколамі цэхпартарганізацыі. Гэта-ж недацэнка прывяла к таму, што афармленне пратакола праходзіць зусім незадавальняюча. Выступленні і прапановы комуністаў не запісваюцца; пытанні, задаваемыя на сходах, не запісваюцца, рашэнні афармляюцца праз адзін-два месяцы пасля вынясення рашэнняў і т. д. Тым часам, калі заняцця сістэматычным сур'ёзным вывучэннем пратакола першачнай партыйнай арганізацыі і цэхпартарганізацыі, сур'ёзна вывучаць і абагульваюць выступленні комуністаў на партыйных сходах,—райком і гарком на аснове гэтых абагуленых матэрыялаў аб запытах комуністаў аб пытаннях, прапановах, якія высуваюцца комуністамі, атрымоўвае магчымасць не толькі выявіць стан партыйнай арганізацыі і якасць кіраўніцтва партарганізацыі з боку парткома або парторга, але на аснове гэтых абагуленняў своечасова дапамагчы данай першачнай партыйнай арганізацыі перабудаваць работу, ліквідаваць недахопы, раскрытыя ў спрэчках і прапановах, забяспечыць правядзенне ўнесеныя комуністамі прапановы, паставіць перад партарганізацыяй найбольш вострыя пытанні работы данай партарганізацыі. Вывучэнне пратакола дае магчымасць вывучыць настрой паасобнага комуніста і своечасова дапамагчы яму перасіліць труднасці ў вучобе, у выкананні партыйнай нагрукі, у рабоце над сабой. Вывучэнне пратакола дае магчымасць своечасова напавяліць першачную партарганізацыю, адмяняючы няправільныя рашэнні, прынятыя першачнай партарганізацыяй, папярэджваць няправільную арыентацыю данай першачнай партарганізацыі. Сістэматычнае вывучэнне пратакола дае магчымасць кіруючым партыйным органам своечасова прасоўваць пытанні, якія ставіць першачная партыйная арганізацыя.

Такім чынам, вывучэнне пратакола, абагуленне выступленняў ко-

муністаў на партыйных сходах, вывучэнне прапаноў і пытанняў, высюваемых камуністамі, з'яўляецца важнейшым звяном у пастаноўцы палітычнай інфармацыі, і гэту работу парткомы, гаркомы і райкомы павінны неадкладна-ж арганізаваць. У сувязі з гэтым стаіць пытанне: хто-ж у парткоме, райкоме, гаркоме арганізуе гэту работу. Паколькі ў большасці РК і ва ўсіх парткомах няма спецыяльных работнікаў. Гэту работу павінен арганізаваць інструктар райкома.

Адною з важнейшых задач інструктара павінна быць сістэматычнае сур'ёзнае вывучэнне пратакола тых першых партыйных арганізацый, да якіх ён прымацован, і інфармаваць сакратара РК. Абагуленне паасобных пытанняў павінна быць у кожным паасобным выпадку даручана аднаму з інструктараў, які, абагуліўшы пытанне па пратаколах першых партыйных арганізацый, улічыўшы даныя інструктараў, непасрэдна звязаных з першымі партыйнымі арганізацыямі, інфармуе гарком і райком і ўносіць практычныя прапановы па абагуленаму пытанню. У першай партарганізацыі сакратар парткома павінен сістэматычна знаёміцца з пратаколамі цэхпартарганізацый, абагуленне-ж паасобных пытанняў можа быць даручана паасобным членам парткома.

Другім важнейшым звяном у пастаноўцы палітычнай інфармацыі з'яўляецца вывучэнне запісак, паданых як на партыйных сходах, так і на сходах беспартыйных, а таксама вусных пытанняў, запісваемых прэзідыумам сходу. Вывучэнне і абагуленне запісак і пытанняў дае магчымасць партыйнаму кіраўніцтву паставіць перад партыйнай арганізацыяй рад актуальных пытанняў. Практыка вывучэння і абагулення запісак і пытанняў, задаваемых на сходах, паказвае, што раду партыйных арганізацый, у выніку вывучэння і абагулення, удалося ўскрыць, што рад актуальнейшых пытанняў засталіся няяснымі для партыйнай арганізацыі і для беспартыйных. Гэтыя арганізацыі ў выніку абагулення запісак і пытанняў высунулі перад партыйнай арганізацыяй рад важнейшых пытанняў, якія павінны быць растлумачаны ў данай партыйнай арганізацыі. Вывучэнне запісак і пытанняў дае магчымасць выявіць рад адмоўных настрояў і паставіць у сувязі з гэтым спецыяльную работу; выявіць цікавыя камуністаў і беспартыйных пытанні і разгарнуць у сувязі з гэтым неабходную работу.

Побач з гэтым, вывучэнне запісак у радзе выпадкаў дае магчымасць выявіць рад хваравітых з'яў, недапушчальных фактаў работы паасобных работнікаў. Не гледзячы на важнейшае значэнне гэтай формы палітычнай інфармацыі, гэтай работай амаль не займаюцца. Неабходна ліквідаваць недаацэнку гэтай формы палітычнай інфармацыі, а райкомам, гаркомам і парткомам гэту работу арганізаваць.

Важнейшым элементам у пастаноўцы палітычнай інфармацыі з'яўляецца вывучэнне матар'ялаў розных нарад, склікаемых як парткомамі, так і райкомамі. У гэтых адносінах вопыт аддзела партыйных кадраў Менскага гаркома заслугоўвае выключнай увагі. Аддзелам парткадраў была склікана нарада спачываючых. У выніку вывучэння гэтых матар'ялаў інфармацыя аддзела партыйных кадраў Менскага гаркома паставіла на сакратарыяце рад канкрэтных пытанняў: аб парадку афармлення спачываючых, аб партвучобе спачываючых, аб напружках і т. д. Пры чым, прапановы, унесеныя інфармацыяй на аснове вывучэння матар'ялаў нарады, насілі выключна канкрэтны характар, які адносіўся да пэўнай партыйнай арганізацыі, да пэўнага спачываючага.

Гэты першы вопыт аддзела парткадраў Менскага гаркома павінен быць шырока выкарыстан усімі РК і ГК.

Побач з сістэматычным вывучэннем партыйных дакументаў і пастаноўкі, на аснове вывучэння гэтых дакументаў, палітычнай інфармацыі, пастаноўка палітычнай інфармацыі патрабуе арганізацыі жывой сувязі партыйнага камітэта з цэхпартарганізацыямі, РК і ГК, з прычым партыйнымі арганізацыямі як праз інструктароў, так і непасрэдна сакратаром парткома і цэхпарторга. Трэба ўвесці ў практыку, каб пасля кожнага партыйнага сходу цэхпарторг неадкладна-ж асабіста інфармаваў сакратара парткома аб тым, як прашоў партыйны сход, якія пытанні былі вынесены на партыйным сходзе і т. д. Такую-ж інфармацыю павінен забяспечыць кожны сакратар парткома непасрэдна сакратару РК і ГК або інструктару.

Аднак, нельга абмяжоўваць сувязь пераходнай партыйнай арганізацыі з вышэйстаячымі партыйнымі арганізацыямі толькі інфармацыяй аб тым, як прашоў партыйны сход, паседжанне парткома, актыў і т. д. Неабходна дабіцца таго, каб цэхпарторг, парторг, сакратар парткома, як правіла, неадкладна інфармаваў вышэйстаячыя партыйныя арганізацыі аб жыцці і рабоце пераходнай партыйнай арганізацыі. Намі да гэтага часу амаль не выкарыстоўваюцца такія важнейшыя звенні ў сістэме палітычнай інфармацыі, як палітбюседчыя, прапагандыст, чытчыкі газет і т. д. Тым часам, рэгулярнае скліканне гэтых таварышоў, рэгулярная гутарка інструктара райкома, сакратара РК і парткома з гэтымі таварышамі дае магчымасць атрымаць парткому, райкому і гаркому выключна цікавыя, важнейшыя факты аб жыцці і настроях не толькі партарганізацыі ў цэлым, але і паасобных камуністаў і на аснове гэтай палітычнай інфармацыі паставіць канкрэтнае, дыферэнцыяванае кіравніцтва і дапамагчы пераходнай партыйнай арганізацыі і кожнаму камуністу паасобку. Палітычная інфармацыя мяркую не толькі інфармацыю знізу ўверх, але і зверху ўніз. Парткомы, райкомы, гаркомы павінны забяспечыць шырокую інфармацыю актыва аб рашэннях партыі, забяспечыць інфармацыю партыйнай арганізацыі аб рашэннях райкома і гаркома. Для гэтага павінны быць усямерна скарыстаны члены парткомаў, гаркомаў і райкомаў. Для шырокага выкарыстання партыйнай арганізацыі павінен быць шырока выкарыстан раённы друк. Важнасць работы па пастаноўцы палітычнай інфармацыі для разгортвання партыйна-арганізацыйнай і палітычна-выхавальчай работы патрабуе, каб партыйныя арганізацыі па-большэвіцку ўзяліся за арганізацыю палітычнай інфармацыі.

Як стварыць рэзерв і арганізаваць у ім работу

Стварэнне рэзерва і работа з ім з'яўляецца адным з важнейшых пытанняў выхавання, вырошчвання і вылучэння партыйных кадраў. Наведанне людзей, адсутнасць работы з імі прыводзіць часам к таму, што вылучэнне на работу паасобных работнікаў праходзіць выпадкова. З другога боку, таварышоў, якія працуюць над сабой, растуць на рабоце, свечасова не вылучаюць і такім чынам пазбаўляюць іх перспектывы росту. Стварэнне рэзерва і арганізацыя работы з ім дае нам магчымасць вылучаць на работу таварышоў, якіх мы сістэматычна на практычнай рабоце вывучаем, ведаем, і, такім чынам, мы ў значнай ступені гарантуем сябе ад выпадковага вылучэння. Разам з тым, вывучэнне работніка, ўключэнне яго ў рэзерв дае ўпэўненасць таварышу, што пры добрай яго рабоце, калі ён

будзе працаваць над сваім ростам, ён атрымае магчымасць прасу-
нуцца па рабоце і такім чынам забяспечыць сабе магчымасць далей-
шага росту.

Вылучэнне рэзерваў азначае, што партыйная арганізацыя бя-
рэцца за канкрэтную дапамогу ў росце паасобнага камуніста, за
ўважлівую крапатлівую работу з актывістам, за выкоўку і пад-
рыхтоўку большэвіцкіх кадраў, за забяспечанне важнейшых участкаў
работы вытрыманымі, правэранымі большэвікамі. Не гледзячы на
выключна важнае значэнне гэтай работы, неабходнасць сур'ёзнага
прадуманнага падыходу да яе, некаторыя РК і ГК падыхлі да гэтай
работы, як да тэхнічнага мерапрыемства, не зразумеўшы ўсёй палі-
тычнай важнасці гэтай справы. Такі падыход да вылучэння рэзерва
стварае небяспеку змазвання і абюракравання важнейшай справы
вырошчвання, выхавання і вылучэння актыва.

Вылучэнне рэзерва—адказнейшая, важнейшая справа. Да яе
нельга падыходзіць як да адначасовай работы, як да кампаніі.
якой нельга падыходзіць як да адначасовай работы, як да кампаніі.
Для таго, каб забяспечыць правільнае вылучэнне рэзерва, РК і ГК
павінны ў першую чаргу вызначыць, які рэзерв яны ствараюць.
Нельга ствараць рэзерв наогул. РК і ГК павінны дакладна ўстанавіць,
што яны ствараюць са столькіх-то чалавек рэзерв сакратароў парт-
комаў, столькіх-то—рэзерв цэхпартторгаў, столькіх-то—рэзерв інструк-
тароў РК, ГК і т. д. Устаноўшы такім чынам, які рэзерв РК і ГК
лічаць неабходным стварыць, райком прыступае да вывучэння і пад-
бору кандыдатур для выдзялення ў рэзерв. Кандыдатуры падбіраюцца
на пэўную работу: на сакратара парткома, на цэхпартторга, на інструк-
тара РК і т. д. Вопыт вылучэння камуністаў у рэзерв гаворыць
аб тым, што ў аснову вылучэння павінна быць пакладзена прасоў-
ванне камуніста. На падставе сістэматычнага і сур'ёзнага вывучэння
цэхпартторга адбіраецца група найбольш актыўных, растуных цэх-
партторгаў, якія вылучаюцца ў рэзерв для прасоўвання на работу
сакратароў парткомаў. У рэзерв для вылучэння на інструктара РК
адбіраецца лепшая, найбольш актыўная частка сакратароў парткомаў.
Лепшыя інструктары РК становяцца рэзервам на сакратароў РК. Такі
прынцып стварэння рэзерва, вядома, не выключае, што ў рэзерв на
інструктара можа быць вылучан цэхпартторг, або іншы актывіст раскд,
растучы, правэраны на практычнай рабоце. Перш чым вылучыць
камуніста ў рэзерв, ён павінен быць добра правэран як з пункту
погляду ўсіх аб'ектыўных даных, так з пункту погляду таго, як
даны камуніст, намечаны для вылучэння ў рэзерв, змагаецца за
генеральную лінію партыі, працве над сваім палітычным ростам і
забяспечвае выкананне задач, пастаўленых перад партарганізацыяй.
Перад кожным вылучэннем камуніста ў рэзерв павінна праводзіцца
асабістая гутарка сакратара РК, ГК з даным камуністам, ўсебаковае
выясненне сакратаром РК здольнасці данага камуніста пры адпавед-
най падрыхтоўцы справіцца з работай, на якую данага камуніста
мяркуюцца вылучыць. Толькі пасля такой дасканалай праверкі і аса-
бістай гутаркі сакратара РК і ГК, камуніст залічваецца ў рэзерв
на пэўную работу (цэхпартторга, сакратара парткома і т. д.). Вылу-
чаны рэзерв павінен быць РК і ГК узят на спецыяльны ўлік, у якім
была-б адлюстравана ўся работа данага камуніста, рэзервіста, яго
біяграфічныя даныя. Гэтыя біяграфічныя даныя на рэзервіста павінны
сістэматычна папавіняцца чанымі асабістага знаёмства сакратара РК,
інструктара з работай рэзервіста, з тым, як ён удзельнічае ў парт-й.

ным жыцці, працуе над сваім палітычным ростам. Пасля залічэння куніста у рэзерв райком павінен арганізаваць сістэматычнае вывучэнне, нагляд і дапамогу рэзервісту ў яго рабоце.

Важнейшым элементам выхавання рэзервіста павінна з'явіцца яго прыцягненне да работы райкома, гаркома як шляхам дачы пастаяннай партыйнай нагрукі (пазаштатны інструктар, парторг калгаса, прапагандыст і т. д.), або паасобных заданні, як падрыхтоўка паасобных пытанняў на бюро, пасылка для правядзення пэўнай работы у пераходную партыйную арганізацыю, работа з куністамі-адзіночкамі і т. д. Вывучаючы работу рэзервіста, райком (ці гарком) павінен забяспечыць яму канкрэтную дапамогу ў правядзенні той работы, якую яму партыя даручыла. Для гэтага на інструктара РК павінна быць ускладзена канкрэтная задача дапамогі пэўнай групе рэзервістаў, да якіх інструктар павінен быць прымацован. Для кожнага рэзервіста РК павінен скласці індывідуальны план работы па павышэнню палітычнага ўзроўню.

Індывідуальны план па павышэнню палітычнага ўзроўню рэзервіста павінен быць асабіста прагледжан сакратаром РК, а райком павінен прыняць рад практычных мерапрыемстваў па аказанню дапамогі рэзервісту ў выкананні ім індывідуальнага плана павышэння яго палітычнага ўзроўню. Райкомы павінны арганізаваць спецыяльны гурткі для рэзервістаў па вывучэнню гісторыі партыі, ланінізма і т. д. Для гэтых таварышоў РК павінен паставіць спецыяльны курс лекцый па партыйнаму будаўніцтву, забяспечыць выпіску ім часопіса «Партыйное строительство», «Большевик Беларуси» і іншых часопісаў, якія асвятляюць воныт партыйнай работы. Для ўцягнення найбольш растурых актыўных рэзервістаў у партыйную работу РК павінен практыкаваць прыцягненне паасобных таварышоў з рэзерва на паседжанні бюро РК, на нарады, склікаемыя РК.

Гэтыя таварышы павінны быць прыцягнуты да падрыхтоўкі правядзення партыйных дзён, палітдзён і т. д. Аднак, уцягненне рэзервістаў у актыўную практычную партыйную работу не павінна павесці да перагрукі рэзервіста. РК і ГК павінны так арганізаваць работу рэзервіста, каб ён меў час для сістэматычнай сур'ёзнай работы над павышэннем свайго палітычнага ўзроўню.

РК і ГК павінны арганізаваць папаўненне рэзерва ў тых выпадках, калі рэзервіст будзе вылучан на кіруючую партыйную работу шляхам сістэматычнага вывучэння актыва і адбору лепшых і правяраных актывістаў у рэзерв замест вылучаных на партыйную работу. Сістэматычнае сур'ёзнае вывучэнне рэзервістаў на практычнай рабоце, праверка таго, як ён выконвае партыйныя заданні, як працуе над сваім палітычным ростам павінна забяспечыць райкому своєчасовы адвод з рэзерва тых куністаў, якія не апраўдалі сябе на практычнай рабоце, паказалі сваю няздольнасць змагацца за ажыццяўленне генеральнай лініі партыі. Стварэнне рэзерва і яго выхаванне патрабуе сур'ёзнай, крапатлівай, удумчывай работы РК і ГК з кожным куністам, вылучаным у рэзерв. Рэзерв павінен з'явіцца тым правяраным актывам, на які апраецца райком, гарком пры правядзенні важнейшых палітычных кампаній. Але для таго, каб выкаваць моцны большэвіцкі рэзерв, РК і ГК павінны не фармальна, а на справе заняцца кожным актывістам, кожным рэзервістам, забяспечышы гэтым таварышам палітычны рост як на практычнай рабоце, так і арганізацыяй з гэтай групай таварышоў работы па іх узбраенню марксісцка-ленінскай тэорыяй.

Як падрыхтаваць і правесці партыйны сход камуністаў-адзіночак

Калі правядзенне партыйнага сходу ў першачай партыйнай арганізацыі з'яўляецца важнейшаю справай, якой павінна быць удзелена выключная ўвага, то тым больш гэта адносіцца да падрыхтоўкі і правядзення партыйнага сходу камуністаў-адзіночак, якія раскіданы на вялікай тэрыторыі, не маюць сістэматычнай сувязі з першачай партыйнай арганізацыяй, не знаходзяцца пад штодзённым кантролем і ўплывам першачай партыйнай арганізацыі. Рэгулярнае скліканне партыйнага сходу камуністаў-адзіночак павінна запоўніць той немінулы прабел, які ёсць у выхаванні камуніста-адзіночкі, дзякуючы яго адарванасці ад партыйнай арганізацыі. Тым часам гэта ў большасці выпадкаў забываецца. Райкомы падыходзяць да пытання падрыхтоўкі правядзення партыйнага сходу камуністаў-адзіночак фармальна. Раз у месяц камуністы-адзіночкі ўсяго раёна збіраюцца ў раённы цэнтр, дзе яны заслухоўваюць даклад на агульную тэму, прымаюць агульную рэзалюцыю і раз'язджаюцца да наступнага месяца.

Наколькі фармальна падыходзяць да гэтай важнейшай работы, відаць хоць-бы з таго, што нават тэрмін «партыйны сход» не прыўся. Райкомы і гаркомы збіраюць не партыйны сход камуністаў-адзіночак, а нараду камуністаў-адзіночак. Да пытання аб правядзенні партыйнага сходу камуністаў-адзіночак райкомы і гаркомы павінны аднесціся, як да важнейшай часткі работы з камуністам-адзіночкай, бо ў залежнасці ад таго, як гэты сход будзе падрыхтоўвацца і праведзены, будзе ва многім залежаць палітычны рост камуніста-адзіночкі.

Рашэнне пленума ЦК КП(б)Б абавязала РК і ГК збіраць партыйныя сходы камуністаў-адзіночак не па тэрытарыяльнаму а па вытворчаму прызнаку. Аднак, гэта рашэнне да гэтага часу ў жыццё не праводзіцца. Прычым асноўным матывам, які тут высюваецца, — гэта тое, што ў маштабе інструктарскай зоны, групы камуністаў, працуючых у сельсоветах, саўгасах і т. д. — нязначныя, складаючы 5—6 чалавек, і што такія маленькія калектывы збіраць не варта. Гэтай зусім няправільнай пазіцыі павінен быць дан рашучы адпор, бо людзі, абараняючы гэту пазіцыю, на справе не зразумелі зместу перабудовы партыйнай работы, не зразумелі таго, што ў цэнтры перабудовы павінен быць пастаўлены камуніст, работа па яго выхаванню. Нежаданне склікаць сходы камуністаў-адзіночак па вытворчаму прыкмету з'яўляецца паказчыкам таго, як РК і ГК адмахваюцца ад штодзённай крапатлівай работы па выхаванню паасобнага камуніста, бо, вядома, лягчэй раз у месяц сабраць усіх камуністаў-адзіночак, чым сур'ёзна падрыхтаваць партыйны сход камуністаў-адзіночак па вытворчаму прыкмету. Для таго, каб падрыхтаваць і правесці партдзень з камуністамі-адзіночкамі, неабходна, каб падрыхтоўка да гэтага партдня пачалася мінімум за 4—5 дзён да склікання партсходу камуністаў-адзіночак. Зусім зразумела, што адзін інструктар, уліваючы раскіданасць камуністаў-адзіночак на вялікай тэрыторыі, не ў стане сам забяспечыць падрыхтоўку і правядзенне партдня ў сваёй зоне. Райком, гарком павінны для правядзення партдня з камуністамі-адзіночкамі выдзеліць кожнаму інструктару 3—4 актывістаў, якія разам з інструктарам і пад яго кіраўніцтвам падрыхтавалі б і правялі партыйны сход камуністаў-адзіночак.

Адным з важнейшых элементаў падрыхтоўкі партыйнага сходу камуністаў-адзіночак з'яўляецца выбар абвесткі дня. У падборы пытанняў, падлягаючых абгаварэнню на партыйным сходзе камуністаў-

адзіночак, павінны ўдзельнічаць самі камуністы-адзіночкі. Каб забяспечыць найбольш шырокі ўдзел камуністаў-адзіночак у падрыхтоўцы абвесткі партыйнага сходу, інструктар павінен строга вызначыць, хто з перадаванага яму раённага актыва якую работу па падрыхтоўцы да партсходу будзе праводзіць. Аднаму павінна быць даручана падрыхтоўка і правядзенне партыйнага сходу камуністаў-адзіночак, якія працуюць у сельсоветах; другому—арганізацыя і правядзенне партсходу камуністаў-адзіночак, працуючых у калгасах і т. д. Размеркаваўшы паміж сабою такім чынам работу, інструктар і перадаваны яму таварышы аб'язджаюць усіх камуністаў-адзіночак і праводзяць з кожным камуністам-адзіночкай і беспартыйным актывам гутарку, выясняючы, якія пытанні ў даны момант з'яўляюцца для данай групы камуністаў-адзіночак найбольш актуальнымі і злобядзенымі, якія пытанні на абгаварэнне партыйнага сходу высоўваюць самі камуністы-адзіночкі. Сабраўшы, такім чынам, пытанні, якія высоўваюцца камуністамі-адзіночкамі на абгаварэнне партыйнага сходу, інструктар выбірае з іх найбольш важныя, найбольш вострыя. Астатнія-ж пытанні, якія не патрабуюць абгаварэння на партыйным сходзе, інструктар вырашае аперацыйна праз савецкія, гаспадарчыя і іншыя арганізацыі. Выбраўшы пытанні для абгаварэння на партыйным сходзе камуністаў-адзіночак, інструктар даручае даклад па гэтай пытанню таму камуністу-адзіночцы, які дае пытанне высунуў. Сам-жа інструктар разам з камуністам-адзіночкай дакладчыкам на партыйным сходзе—падрыхтоўвае пытанне, дапамагаючы камуністу-адзіночцы падрыхтавацца к дакладу. Пра абвестку дня камуністы-адзіночкі павінны быць абвешчаны за 2—3 дні да сходу так сама, як і аб месцы і часе сходу, які павінен быць старанна прадуман, каб максімальна аблегчыць яўку камуніста-адзіночкі на партыйны сход. Паведамленне камуністаў-адзіночак пра абвестку дня, месца і час партыйнага сходу павінна суправаджацца падрыхтоўкаю камуністаў-адзіночак да партыйнага сходу. Інструктар павінен указаць кожнаму камуністу-адзіночцы, якую работу ён павінен правесці ў парадку падрыхтоўкі да партсходу, з якімі матэрыяламі азнаёміцца.

Калі на партыйны сход камуністаў-адзіночак будзе пастаўлена самаправаздача камуніста-адзіночкі, то інструктар выдзяляе 2—3 камуністаў-адзіночак для вывучэння работы таго камуніста, які робіць справаздачу, з тым каб выдзеленыя для азнаямлення з работай камуніста-адзіночкі выступалі-б на партыйным сходзе з судакладамі аб яго рабоце. Інструктар абавязан асабліва дапамагчы выдзеленым для азнаямлення камуністам-адзіночкам у падрыхтоўцы іх судаклада на партыйным сходзе. Першым пунктам абвесткі партыйнага сходу павінна быць інфармацыя інструктара аб тым, якія пытанні былі высунуты камуністамі-адзіночкамі для абгаварэння на партыйным сходзе, як аперацыйна рэалізаваны пытанні, якія не падлягаюць абгаварэнню на партыйным сходзе і, нарэшце, як рэалізуюцца рашэнні, прынятыя папярэднім партыйным сходам.

На партыйным сходзе павінны быць забяспечаны выбары прэзідэнта, запіс выступленняў і прапаноў, якія ўносяцца камуністамі-адзіночкамі, канкрэтнасць рашэнняў з абавязковым улікам прапаноў, якія ўносяцца камуністамі-адзіночкамі на партыйным сходзе.

Важнейшай задачай з'яўляецца арганізацыя кантролю за выкананнем прынятых партыйным сходам камуністаў-адзіночак рашэнняў. Гэту работу павінен узяць на сябе інструктар РК, які на падставе ра-

шэнняў, прынятых на агульным сходзе камуністаў-адзіночак, павінен дапамагчы кожнаму камуністу-адзіночцы скласці канкрэтны план—як і ў якія тэрміны рэалізаваць прынятыя на агульным сходзе рашэнні.

Станоўчыя вынікі ў радзе арганізацый дало скліканне спецыяльных сходаў камуністаў-адзіночак па пытанню праверкі таго, як выкананы камуністамі важнейшыя рашэнні папярэдняга сходу. Пры чым інструктар РК да партыйнага сходу арганізуе шырокае ўзаемаабследаванне камуністаў-адзіночак, як імі рэалізаваны рашэнні папярэдняга сходу.

Такія партыйныя сходы маюць вялікае выхаваўчае значэнне, значна ўзнікаюць ролю партыйнага сходу, умацоўваюць дысцыпліну камуніста і ўцягваюць яго ў актыўную партыйную работу. Аднак, падрыхтоўка і правядзенне такога сходу патрабуе асобай стараннасці, асобай увагі.

У скліканні сходаў камуністаў-адзіночак неабходна дабіцца сістэматычнасці, не перагружаючы аднак камуністаў частымі сходамі. Падрыхтоўка і правядзенне партыйнага сходу камуністаў-адзіночак з'яўляецца важнаю і складанаю справай. Неабходна, каб РК і ГК падышлі да яе з найбольшай сур'ёзнасцю, мабілізавалі-б для гэтай работы раённыя актыў, абавязкова падагульвалі, як прашоў кожны партдзень камуністаў-адзіночак. Сходы камуністаў-адзіночак не абавязкова праводзіць адначасова ва ўсім раёне. Неабходзен канкрэтны ўлік умоў работы кожнага калгаса, сельсавета і т. д. з тым, каб выбар часу забяспечыў-бы 100% удзел камуністаў-адзіночак у партыйным сходзе.

РК і ГК павінны зразумець асаблівую важнасць гэтай работы, не адмахвацца ад яе, а па-большэвіцку ўзяцца за яе арганізацыю, маючы на увазе, што правільна падрыхтаваны і праведзены партсход камуністаў-адзіночак з'яўляецца важнейшым рычагом у справе выхавання і вырошчвання партыйных кадраў.

Прывесці ў парадак партыйную гаспадарку

Тав. Кагановіч у сваім дакладзе на XVII з'ездзе партыі з асаблівай сілай падкрэсліў, што «улік членаў партыі трэба паставіць з усёй строгасцю». Тым часам, стан уліку ў партарганізацыях КП(б)Б аказаўся настолькі запушчаным, што ўлік не толькі не дапамагае партыйнаму кіраўніцтву ў вывучэнні, падборы і вылучэнні партыйных кадраў, але часам няправільна арыентуе і затrudняе кіраўніцтва партарганізацыі. Такі стан уліку камуністаў з'яўляецца прамым вынікам і наравання парткіраўніцтвам пастаноўкі гэтай важнейшай галіны работы, неразуменне таго, што без правільна наладжанага ўліку складу камуністаў нельга правільна расставіць партыйныя кадры, нельга па-сур'ёзнаму ўзяцца за вывучэнне, падбор і вылучэнне партыйных кадраў.

Гаворачы аб павышэнні пільнасці, рад партыйных арганізацый не зразумелі таго, што правільная пастаноўка ўліку камуністаў, уважлівыя адносіны да хавання і выдачы партыйных дакументаў ёсць важнейшы элемент, які дае нам магчымасць выявіць і выкрыць чуждыя элементы, якія прабраліся ў партыю шляхам ашуканства, і што да пастаноўкі гэтай работы неабходна аднесціся з асаблівай уважлівасцю і сур'ёзнасцю. Лозунг—«кадры вырашаюць усё», даны т. Сталіным у сваім гістарычным выступленні на выпуску акадэмікаў Чырвонай арміі, указанне правадыра нашай партыі, што «толькі тыя кадры добрыя, якія не баяцца труднасцей, якія не хавуюцца ад труднасцей,

а наадварот—ідуць насустрач труднасцям для таго, каб перамагчы і ліквідаваць іх—датычыць у першую чаргу нашых партыйных кадраў. Гэта ўказанне т. Сталіна, яго паспяховае выкананне патрабуе таго, каб партыйныя арганізацыі заняліся кожным чалавекам, акружылі-б нашы кадры ўвагай, заняліся крапатливай работай па выхаванню камуністаў. Але гэта задача можа быць з поспехам вырашана толькі тады, калі мы будзем ведаць нашы кадры, іх сістэматычна вывучаць, ліквідуючы факты бяздушна-бюракратычных адносін да работнікаў, калі замест таго, каб вывучаць людзей і толькі пасля вывучэння ставіць іх на пасты, нярэдка кідаюцца людзьмі, як пешкамі.

Правільна пастаўлены ўлік заклікан у дапамогу партыйнай арганізацыі ў вырашэнні гэтай важнейшай задачы. Адным з важнейшых ўліковых дакументаў з'яўляецца асабовая картка камуніста. І ад таго, як гэта картка вядзецца, як яна захоўваецца, залежыць многае ў правільнай пастаноўцы ўліку. Асноўнай задачай уліку з'яўляецца тое, каб асабовая картка камуніста правільна адлюстроўвала даныя аб жывым чалавеку, адлюстроўвала-б рух камуніста па рабоце, па вучобе, атрыманыя ім спагнанні ад партыйнай арганізацыі і т. д. Улік павінен правільна адлюстроўваць колькасны і якасны стан партыйнай арганізацыі, яе рух і змены. Для гэтага РК, ГК павінны дабіцца таго, каб пярвычныя партыйныя арганізацыі і асабіста сакратар парткома дакладна ўлічвалі-б усякую змену ў даных камуніста, неадкладна ўносілі яе як у арыгіналы ўліковых картак, так і ў копіі, якія захоўваюцца ў пярвочнай партыйнай арганізацыі.

Неабходна ўстанавіць парадак, пры якім сакратар парткома, парторг нясуць партыйную адказнасць перад ГК і РК за несвоечасовую інфармацыю ІК і РК аб змене ў даных камуніста, за несвоечасовае ўнясенне гэтых змен ва ўліковую картку. Не менш раз у месяц РК і ГК разам з сакратарамі пярвочных партыйных арганізацый павінны рабіць прагляд усіх картак і зверку апабаванасці даных ўліковых картак з данымі аб камуністах. Вынікі штомесячнай зверкі павінны быць абгавораны на бюро РК і ІК і ў рэзультатэ ва ўліковыя карткі камуністаў павінны быць унесены выяўленыя змены.

Адсутнасць сістэматычнай праверкі ўліковых даных і дакладнага нагляду за тым, каб даныя ўліковыя карткі адлюстроўвалі сапраўдныя даныя аб камунісце, наша часам злачынная несапраўднасць у праверцы камуніста, у пастаноўцы ўліку прыводзіць часта к таму, што класава-чуждыя, варожыя нам элементы атрымліваюць магчымасць выкарыстаць партыйныя дакументы ў сваіх контррэвалюцыйных кар'ерысцкіх мэтах.

Нядаўна ў Оршы арыштаван аферыст Шумячэр, які, дзякуючы адсутнасці пільнасці ў Горацкай арганізацыі, пралез у партыю і атрымаў кандыдацкую картку. Гэты аферыст, дзякуючы злачынай нядбайнасці оршанскага РК, адарваўшы вугал карткі і ўнесшы сам папраўкі ў яе, атрымаў па ложнай аб'яве ў газеце партбілет і толькі праз значны час быў выкрыт і асуджан за паддробку дакументаў.

Праверкай, якая праводзілася АКПО ЦК КП(б)Б, устаноўлена, што ў партарганізацыі Бел'ДРЭС па 48 ўліковых картках ёсць рад пытанняў, якія патрабуюць неадкладнага расследвання. Так, напрыклад: не наклеены маркі на 3 картках, не адзначан партстаж на 3 картках, выпраўлен партстаж на 2 картках, разыходжанне ў нумарах партбілетаў у картцы і партбілеце, разыходжанне імя, прозвішча і т. д. і т. п.

Такія факты мы маем абсалютна па ўсіх партарганізацыях КП(б)Б. Усе гэтыя факты могуць мець месца толькі таму, што ў партарганізацыях мелася недаацэнка важнасці пастаноўкі ўліковай работы, а часам злачынна-нядбайныя адносіны да важнейшага ўчастку партыйнай работы.

Партыйныя арганізацыі павінны ліквідаваць практыку, калі асабовыя карткі выехаўшых з арганізацыі камуністаў высылаюцца РК і ГК па месцу работы. Каб знішча з улік камуніста павінен асабіста з'явіцца ў РК і ГК. Усякае зняцце з уліку павінна праводзіцца райкомам і гаркомам толькі пасля рашэння парткома, пераходнай партыйнай арганізацыі. Такі-ж парадак павінен быць устаноўлены пры ўзяцці на ўлік камуніста. Камуніст, каб ўзяцца на ўлік, павінен асабіста з'явіцца ў РК і ГК, атрымаць афіцыйнае накіраванне ў пераходную арганізацыю. Пераходная арганізацыя, атрымаўшы накіраванне РК і ГК, павінна паставіць пытанне аб ўзяцці на ўлік камуніста ў партыйным камітэце, інфармаваць партком аб новапрыбылым у партарганізацыю таварышу. Сакратар пераходнай партарганізацыі павінен асабіста гутарыць з кожным новапрыбываючым камуністам перш, чым ставіць пытанне на парткоме. Сакратары пераходных партыйных арганізацый павінны несці партыйную адказнасць за прыняцце на ўлік камуніста без накіравання РК і ГК, за зняцце з уліку камуніста без рашэння парткома.

Тэхніка пастаноўкі ўліку мае важнейшае значэнне. Тэхнічна правільна паставлены ўлік аблягае партарганізацыі вывучэнне камуністаў. Тым часам, у нас іншы раз тэхніка ўліку ігнаравалася Гэта, бесспрэчна, з'яўляецца меншавіцкай адрывкай у арганізацыйна-партыйнай рабоце. РК і ГК павінны забяспечыць, каб месца, дзе хаваюцца ўліковыя карткі, адпавядала патрабаванням тэхнікі ўліку. Кожная пераходная партыйная арганізацыя павінна мець асобны яшчэк у шафе, унутры кожнай пераходнай арганізацыі ўліковыя карткі павінны быць раскладзены па алфавіту, павінны быць спецыяльныя яшчэкі для картак новапрыбылых у арганізацыю і выбыўшых з арганізацыі. Шафа, дзе хаваюцца ўліковыя карткі, павінна пасля работы запячатвацца.

Неабходна з выключнаю ўвагай падыйсці да падбору ўчотчыкаў. Неабходна ўлічыць, што ўчотчык гэта не толькі тэхнік, а што ўчотчык выконвае важнейшую партыйную работу, займаючыся штодзённым вывучэннем камуністаў, дапамагаючы партарганізацыі і ў канкрэтным вывучэнні кожнага чалавека.

Асаблівая ўвага павінна быць удзелена выдачы камуністу партбілета ў выпадку згублення камуністам партбілета або пераводу кандыдата ў члены партыі. Уручэнне камуністу партбілета ёсць важнейшы акт афармлення данага таварыша ў рады вялікай партыі Леніна. Сталіна. Уручэннем партбілета, афармленнем у радах партыі аказваецца велізарнейшае давер'е, і перш чым даны таварыш будзе аформлен, перш чым яму будзе ўручан партбілет, перш чым яму будзе выражана гэта велізарнейшае давер'е, ён павінен быць старанна правяран, каб не заставалася ніякага сумнення ў тым, ці варта ён насіць вялікае званне члена большэвіцкай партыі. Партбілет павінен быць ўручан камуністу асабіста сакратаром РК або ГК, пры чым гэта—не фармальнае ўручэнне, а важнейшая партыйная справа, важнейшы момант у жыцці. Аднак, гэтага ў нас усё яшчэ няма. Камуніст атрымлівае партбілет у грацяступеннага працаўніка

апарата, з комуністам пры ўручэнні партбілета не гутараць і такім чынам па сутнасці змазваюць гэту важнейшую работу.

Побач з пастаноўкаю ўліку комуністаў ГК і РК павінны зараз-жа заняцца прывядзеннем у парадак партыйных дакументаў і, галоўным чынам, пратаколаў бюро і пленумаў РК і ГК КП(б)Б.

Пратаколы ГК і РК КП(б)Б ёсць важнейшы дакумент. Рашэнне ГК і РК—гэта дакумент, па якому вучыцца і працуе партыйная арганізацыя. Тым часам, да афармлення гэтых дакументаў, да фармулёўкі сваіх рашэнняў, на якіх выходзіць партарганізацыя, ГК і РК падыходзяць выключна нядбайна. Каб бачыць, наколькі нядбайна падыходзіць РК да фармулёўкі і рэдагавання сваіх рашэнняў, даволі прывесці рашэнне бюро Бешанковіцкага РК па дакладу раду парторгаў калгасаў ад 17 XII-34 г. Па дакладу гэтых парторгаў бюро прымае наступнае рашэнне: «Прызнаць, што ў рэзультаце штодзённай работы ў калгасе, ёсць значныя зрухі ў арганізацыйна-гаспадарчым ўмацаванні калгасаў, палепшанні матэрыяльнага становішча калгаснікаў. Наяўныя поспехі ў калгасах гавораць аб недастатковай (?) палітыкамасавай выхавальнай рабоце сярод калгаснікаў у брыгадах.» Патрыкаўскі РК 24 IV, слухаючы дакладную запіску інструктара РК т. Такленка, канстатаваўшы, што Такленка не давеў да канца пытання аб выяўленні контррэвалюцыйнага трацкіста Казякіна, піша, што «усё гэта сведчыць аб палітычнай завоўстранасці (?) і наяўнасці фактаў прыгнуплення рэвалюцыйнай пільнасці, за што аб'явіць такому-то таварышу вымову». Рашэнне бязграмаднае. Не можа быць, што па факту недавядзення да канца пытання аб контррэвалюцыйным трацкісцэ, т. Такленка ў адзін і той-жа час ставіў пытанні палітычна завоўстрана і аказаўся комуністам з прыгнупленай пільнасцю.

Гэтыя факты можна было-б умножыць. Зусім відавочна, што такія рашэнні не могуць мабілізаваць партарганізацыю, на іх партарганізацыя вучыцца не можа. Побач з фактамі нядбайных адносін да афармлення сваіх рашэнняў, якія прыводзяць часам да палітычна памылковых рашэнняў, ГК і РК зусім не зварачаюць увагі на парадак хавання сваіх рашэнняў. Каб знайсці рашэнне РК, трэба патраціць шмат часу. Доступ к партыйным дакументам не абмяжован, што часам аблягчае класава-варожым элементам выкарыстанне гэтых партыйных дакументаў у сваіх контррэвалюцыйных мэтах.

Прывядзенне ў парадак ўліку комуністаў, выдачы партбілетаў, афармлення і хавання партыйных дакументаў, увогуле наладжванне партыйнай гаспадаркі з'яўляецца адным з важнейшых пытанняў партыйнай работы ГК і РК павінны забяспечыць такую пастаноўку работы, каб яна дапамагала разгортванню ўсёй партыйнай работы, пастаноўцы работы па вырашчванню і вылучэнню партыйных кадраў.

Г. Касцюковіч

Там, дзе партыйнае жыццё ў загоне

(аб рабоце партарганізацыі Дзяржплана БССР)

Большэвіцкае планаванне, як і ўсякі іншы ўчастак соцыялістычнага будаўніцтва, з'яўляецца арэнай жорсткай класавай барацьбы. І невыпадкова гэта, бо за кожным разлікам, за кожнаю калонкай лічбаў нашых планаў заўсёды стаяць класавыя інтарэсы. За гэтыя лічбы і вакол іх класавыя-варожыя элементы заўжды разгортвалі шаленую барацьбу. Партыі вядомы інжоднікі, правыя апартуісты і контррэвалюцыйныя трацкісты, якія ў распрацоўцы планаў бралі арыентацыю на рэстаўрацыю капіталізма.

Партыя пад кіраўніцтвам тав. Сталіна рашуча разграміла інжоднікаў, апартуістаў і контррэвалюцыянераў з іх спробамі ператварыць нашы планы ў прыдатак дробна-буржуазнай стыхіі. Партыя дала рашучы адпор тым, хто спрабаваў паставіць нашы планы на службу рэстаўрацыі капіталізма ў нашай краіне. У барацьбе з імі партыя значна ўзмацніла ролю плана, як моцнай зброі дыктатуры пролетарыята, як дырэктывы пролетарскай дзяржавы.

Планы пры дыктатуры пролетарыята, паводле меткага азначэння тав. Сталіна:

«Ёсць не планы-прагнозы, не планы-дагадкі, а планы-дырэктывы, якія абавязковы для кіруючых органаў і якія вызначаюць напрамак нашага будаўніцтва ў будучым маштабе ўсёй краіны».

Пад кіраўніцтвам т. Сталіна за гады першай большэвіцкай пяцігодкі наша краіна дасягнула велізарных дасягненняў, роўных як мільяна і быць не можа ў капіталістычным свеце.

За гады першай пяцігодкі рабочы клас пад кіраўніцтвам партыі стварыў усе прадпасылкі і моцную базу для паспяховай рэалізацыі другога пяцігадовага плана, плана пабудовы бяскласавата соцыялістычнага грамадства.

Сістэма планавых органаў, армія планавых работнікаў і ў першую чаргу партарганізацыі планавых органаў нясуць вялікую адказнасць за паспяховае вырашэнне гістарычных задач другой пяцігодкі. Патрэбна канкрэтная, выключна чоткая і высокаякасная арганізацыя работы планавых органаў, рашучае выкарчаванне канцэлярска-бюракратычных метадаў планавання, рашучая барацьба з усякага роду спробамі працягнуць праз план неабольшэвіцкія арыентыроўкі, барацьба за чыстату генеральнай лініі ў пытаннях плана.

Перад сістэмай планавых органаў паўстае адказная задача—падняць узровень планавання да ўзроўню налітычных і гаспадарчых задач другой пяцігодкі. Пад кіраўніцтвам ЦК КП(б)Б нашы плануючыя арганізацыі дабіліся ў сваёй рабоце вялікіх дасягненняў. Канкрэтнае кіраўніцтва ЦК КП(б)Б справан планавання народнай гаспадаркі, барацьба за рэалізацыю планаў, ператварэнне іх у жыццё забяспечылі велізарныя дасягненні БССР у справе сацыялістычнага будаўніцтва.

Агromныя задачы, якія ставіць партыя перад органамі планавання народнай гаспадаркі наогул, а тым больш на даным этапе сацыялістычнага будаўніцтва, неабходнасьць рашуча пазбавіцца з трацкісцкімі і нацдэмаўскімі шкодніцкімі спробамі скажэння нашых планаў, што асабліва працяглася ў перыяд работы Галендо ў Дзяржплане,— абавязваюць нас удзяліць максімальную увагу рабоце планавых органаў, пытанию стварэння кадраў планавікоў.

* * *

У першай партарганізацыі Дзяржплана Беларусі—21 камуніст і 2 кандыдаты. На сходах і ў гуртках прапрацоўваліся рашэнні XVII партз'езда і нават праведзена праверка таго, у якой ступені засвоіў іх кожны член партыі. Аднак, работа гэта праведзена фармальна. За увесь 1934 год партком выгатаў час толькі для аднаго тав. Харытонава. Заслухаўшы індывідуальную справаздачу Харытонава і ўстанавішы, што ў яго рабоце не было сістэмы, чоткасці і якасці, што ён над сабой не працаваў, партком не паклапаціўся высветліць прычыны і нават не палчыў патрэбным дапамагчы яму выправіць недахопы.

Гэта адзіны выпадак, калі партком, хоць і няўдала, займаўся сваёй работай, у большасці-ж ён падмешываў ролю кіраўнікоў Дзяржплана.

З расхлябанасцю ў апарате партком змагаўся загадамі, не выяўляючы канкрэтных пасьпяхаў гэтага зла. Па інфармацыі начальнікаў кіраўніцтва аб выкананні плана работы за 1 кв. партком паставіў:

«Прапанаваць начальнікам усіх сектараў да 31 сакавіка скласці планы работы на II квартал, паклаўшы ў аснову іх пытанні, звязаныя з прапрацоўкай 2-й пяцігодкі...»

Не высветлішы і не ведаючы сапраўдных прычын зрыву работы за IV квартал 1934 г., партком абавязаў:

«Начальнікаў сектараў, МК і бюро ячэйкі ІТР шырока абгаварыць вынікі работы над планам IV квартала і вызначыць канкрэтныя мерапрыемствы па ліквідацыі адзначаных недахопаў і павышэнню якасці работы над планам».

Захапіўшыся адміністраваннем, партком стаў на шлях непасрэднай падмены кіраўніцтва, што відаць з яго наступнага рашэння:

«Выходзячы з таго, што пастанова СНК БССР аб прадстаўленні наркаматамі матар'ялаў да плана 1935 года ў Дзяржплане к 5/X сарвана, даручыць тав. Чорнаму паставіць аб гэтым пытанні ў СНК».

Прапанаваць усім начальнікам сектараў і кіраўніцтваў прыняць меры да паступлення і прапрацоўкі матар'ялаў наркаматаў і т. д.».

Партком узяўся за такія пытанні, якія маглі разглядацца толькі ў кіруючых савецкіх органах. Партком па сутнасці быў адарваны ад членаў партыі. Яго дырэктывы і ўказанні даходзілі да членаў партыі праз начальнікаў сектараў і кіраўніцтваў. Такою сістэмай работы партком падмяніў сабою прэзідыум Дзяржплана, пераняўшы стыль і характар яго пастаноў.

Партком не займаўся ідэйным узбраеннем членаў партыі, не вёў «агітацыйнай і арганізацыйнай работы ў масах за партыйныя лозунгі і рашэнні» (з статута партыі). Партком не зразумеў усёй важнасці партыйнага дня, падрыхтоўкі і ўдзелу ў ім членаў партыі, не ўсвядоміў указання тав. Кагановіча, што:

«Комуністы, збіраючыся ў вызначаны дзень, накіроўваюць лепшае, што ў іх ёсць,—свае думкі, прапановы на вырашэнне вызначаных пытанняў... Падрыхтоўка такога дня—святая справа».

Адзін толькі раз партком заслухаў на сваім паседжанні пытанне аб партдні. Паколькі гэта было 5 сакавіка, а партдзень прызначан быў на 7-е, то вынік атрымаўся такі:

«3 прычыны недастатковай прапрацоўкі пытання і непадрыхтаванасці прысутных сход перанесці на другі дзень» (паста- нова агульнага сходу па прапрацоўцы даклада тав. Кагановіча).

Гэта абсалютна правільнае рашэнне партком не ўлічыў і памылкі сваёй не выправіў.

Паседжанні парткома часта ператвараліся ў сходы, 20,1 з быўшых у той час у партарганізацыі 13 членаў і кандыдатаў партыі на паседжанні парткома прысутнічала 12 чалавек, а на сходзе 2,11 (праз тры дні пасля парткома) 11 чалавек; 5-V на парткоме—9 чалавек, а на сходзе 7/V—13 чалавек і т. д.

Для павышэння ідэйнай узброенасці членаў партыі і засваення імі асноў марксізма-ленінізма партком стварыў гурток павышанага і патэгурток паніжанага тыпу. Але бяды ў тым, што вучоба не паставлена на прынцыповую вышыню, не ўлічаны штарэсы і ўзровень паасобных членаў партыі, а гаюўнае ніяма кантролю, ніяма належа- най увагі да работы гуртка. Гурток павышанага тыпу налічвае 38 чалавек. Сярод іх 16 з вышэйшай адукацыяй, 6 таварышоў зусім не наведваюць заняткаў, 5 бываюць вельмі рэдка. Але горш за ўсё тое, што на заняткі прыходзяць абсалютна непадрыхтаванымі.

На занятках 28 снежня ўдзельнікі гуртка паказалі сваю непадрыхтаванасць і поўнае няведанне рашэнняў XVII партз'езда. Ніхто толь- кам не мог вытлумачыць розніцы паміж сельскагаспадарчай арцелью і кумунай Цілава, што ні ў аднаго з удзельнікаў заняткаў не было кнігі з дакладам тав. Сталіна.

Вучоба ў гуртках строга ізалявана ад непасрэднай работы Дзярж- плана, яго матэрыялы не ўвязаны з палітычнымі заданнямі. У гурт- ках пануе школьная форма работы.

Усё гэта не магло не адбіцца на прытупленасці большэвіцкай піль- насці, на палітычным ўзроўні членаў партыі. Партком, звязваючыся з членамі партыі праз начальнікаў сектараў і не маючы парторгаў, не мог вывучаць і ведаць асабовы склад апарата і ў першую чаргу камуністаў. Такая пастаўка справы ў партарганізацыі Дзяржплана прывяла к таму, што транкіст Галендо больш года змог спакойна

праходзіць сваю контррэвалюцыйную работу ў галіне планавання, што прапрацоўваемы апаратам план часта не толькі не адлюстроўваў лініі партыі, дырэктыў XVII з'езда, але ў пэўнай меры яўна вырысоўваў лінію контррэвалюцыйных трацкістаў і апартуністаў. Не заўважыць гэтага—значыць страціць усякую здольнасць па-большэвіцку рэагаваць на скажэнні дырэктыў партыі і указанні таў. Сталина. Тым больш, што ў Галендо не раз праяўляліся рэчыдывы контррэвалюцыйнага трацкізма, адрыў ад партыінага жыцця, ад работы, са-ноўна-панскія адносіны да людзей, у тым ліку і да працаўнікоў апарата. На парткоме ніхто з камуністаў апарата не паставіў пытання аб Галендо, як члене партыі, не выкрыў яго контррэвалюцыйны трацкісцкі твар.

Прытупленне ідэянасці ясна выявілася і ў тым, што на работу ў апарате Дзяржплана легка мог паступіць кожны напісаўшы заяву, для гэтага зусім не патрабавалася якіх-небудзь дакументаў.

Вось партрэты некаторых такіх «спецыялістаў»:

Рабінковіч—сын гандляра канцэлярскімі прыладамі і саўдзельчык папяровага прадпрыемства да 1926 г., па спецыяльнасці бухгалтар. Працаваў у Наркамгасе, але выгнаны за рвацтва. У Дзяржплан прыняты ў лістападзе 1934 года па з'язе без усякіх дзедак, і ўжо не бухгалтарам, а старшым эканамістам з акладам 400 руб. замест 350, якія ён меў у Наркамгасе.

Саенко—працуе інжынерам у кіраўніцтве матар'яльных фондаў. Да гэтага працаваў у кіраўніцтве Дома урада і Белжылсаюзе. Зняты з работы, як непадрыхтаваны інжынер, скончыўшы толькі курсы па перакваліфікацыі тэхнікаў у інжынеры. Саенко ўсё-ж працуе ў Дзяржплане інжынерам, не маючы гэтага звання. Ён дапусціў несумяшчальны са званнем савецкага спецыяліста ўчынак, прысвоіўшы работу інжынера Бабіча (закрэсліў подпіс Бабіча і паставіў сваё прозвішча). Сам склаў прэкт гаража, на што як работнік Дзяржплана не меў права, па гэтым-ж прэктыв даў заключэнне ад Дзяржплана, а Галендо зацвердзіў. Мінутае Саенко таўсама не правярана (у 1919-20 гг. быў у Кіеве і ў Крыме ў белых).

За апошнія два месяцы ў апарат прынята 12 чалавек, з іх прадставілі дакументы 5 чалавек, а астатнія прыняты па адных заявах.

Падбор кадраў у Дзяржплане—абязлічаны участак, ім займаюцца ўсе і ў той-жа час ніхто. Прымаюць людзей у апарат з ведама і без ведама начальніка кіраўніцтва, старшыні або яго намесніка.

У рабоце Дзяржплана пануе паўненняя безадказнасць. Справы забытаны так, што нельга знайсці першакрыніцу, ці асобу, якая прапрацоўвала пытанне. Калі паўстане пытанне аб адказнасці таго ці іншага работніка за дрэнна і антыпартыйна выкананую справу, ён зараз-жа адказвае, што гэта, моў, «варыянт» і пры тым «варыянт» № 1, а потым будзе варыянт 2, 3 і так бясконца. Усё гэтыя «варыянты» звычайна не падпісваюцца.

Нярэдка выпадкі, калі сектар пасылае ў СНК матар'ял без ведама кіраўніцтва, якое, даведаўшыся, пасылае ад сябе ўздагон новы варыянт, не папярэдзіўшы аб гэтым сектар, паслаўшы першы варыянт.

Возьмем прыклады. Прамысловае кіраўніцтва распанавала і ад сябе паслала ў СНК на зацверджанне план прамысловасці БССР на 1935 год, дзе прадугледжваўся рост прадукцыі ў параўнанні з 1934 годам на 6%, тым часам як па дырэктыве СНК БССР ён па-

вінен быць 8,9%, Зводна-панава сектар, даведаўшыся пра гэта, пасылае за подпісам Чорнага другі варыянт у адмену першага: папраўляе рост на 8,9%, але аб гэтым не ведае Промкіраўніцтва.

Або такі прыклад. У працэсе работы выявілася, што вытворчасць сілікатаў на 1934 год запланавана больш фактычнай патрэбнасці. Калі Промкіраўніцтва паставіла пытанне аб пераглядзе плана, нам. скаршыні Дзяржплана Чорны і нач. зводна-панавага сектара Чудноўскі катэгарычна запярэчылі і забаранілі па гэтаму пытанню гаварыць. Праз два месяцы той-жа Чудноўскі і Чорны, не папярэдзіўшы Промкіраўніцтва, уваходзяць у СНК з прапановай перагледзець план вытворчасці сілікатаў.

На такую сістэму работы і нездаровых узаемаадносін унутры апарата партком не звярнуў увагі. Гэта заблытанасць работы, безадказнасць за «варыянты» ўведзены былі трацкістам Галендо для таго, каб не так лёгка можна было выявіць і выкрыць яго. Гэтага не бачылі ні партком, ні члены партыі, ні кіраўнікі паасобных участкаў Дзяржплана (Касцюкевіч, Валасевіч, Панкоў, Пінскі, Штыфман і інш.). Не бачылі таму, што не клапаціліся аб ідэйным ўзбраенні членаў партыі, прыгледзі сваю партыйную і класавую пільнасць. А ў выніку трацкіст Галендо мог доўгі час праводзіць сваю антыпартыйную контррэвалюцыйную работу, дапускаючы ў апарат Дзяржплана чуждых нам людзей, не маючых ніякіх адносін да панавай работы.

Пры такой пастаноўцы партмасавай работы, пры вясмечанасці апарата і прыгупленні класавай пільнасці справа планавання знаходзілася ў ненадзейных руках.

Узяць, напрыклад, планаванне прамысловасці.

Тав. Сталін у сваім дакладзе на XVII з'ездзе ўказаў:

6) «Разгарнуць вытворчасць тавараў шырокага спажывання па ўсіх гаспадарчых наркаматах.

7) Развязаць мясцовую савецкую прамысловасць, даць ёй магчымасць праявіць ініцыятыву ў справе вытворчасці тавараў шырспажыву і аказаць ёй магчымую дапамогу сыравінай і сродкамі».

Гэта канкрэтная задача ўжо ў другім квартале 1934 года была практычна праведзена ў жыццё саюзным урадам. 1 чэрвеня СНК СССР канчаткова вызначыў для Беларусі суму капітальных затрат у 4.240 тыс. руб. з тым, каб атрымаць дадаткова прадукцыі на 3.500 тыс. руб.

На справе аказалася, што 4.240 тыс. руб. не былі скарыстаны па прямому прызначэнню, і дырэктыва XVII з'езда аб праяўленні мясцовай прамысловасцю ініцыятывы ў справе выпуску дадатковай прадукцыі шыропажыву засталася нявыкананай выключна па віне Дзяржплана і ў першую чаргу трацкіста Галендо і блытаніка Чорнага.

І невыпадкова гэта. Дзяржплан у практыцы сваёй работы заняў яўную пазцыю ігнаравання развіцця галіны прамысловасці на мясцовай сыравіне, а значыць ігнаравання дырэктыў XVII з'езда партыі і выцякаючых з іх указанняў ЦК КП(б)Б і СНК БССР аб плане 2-й пяцігодкі:

«Развіццё прамысловасці у БССР павінна забяспечыць няўхільнае павышэнне яе вядучай ролі ў сацыялістычнай рэканструкцыі народнай гаспадаркі і спецыялізацыю прамысловасці БССР у народна-гаспадарчым комплексе ўсяго Савецкага саюза.

У адпаведнасці з гэтым асабліва інтэнсіўна павінны развівацца вядучыя, ва ўмовах БССР, галіны прамысловасці, у першую чаргу, тыя, якія базуюцца на мясцовай сыравіне (хімічная прамысловасць, тарфяная, металаапрацоўчая, будматар'ялы, ільня-пенька-тэкстыльная прамысловасць і прамысловасць па пераапрацоўцы прадуктаў сельскай гаспадаркі)*.

Гэтае зусім яснае ўказанне партыі было завуалювана апаратам Дзяржплана ў першых варыянтах такім чынам, што на пярэдні план высюльвалася задача развіцця швейнай прамысловасці, вакол якой канцэнтравана была ўся ўвага, вяліся спрэчкі аб сыравіне, тэмпах і т. д. Безумоўна, што гэтая галіна прамысловасці, якая займае звыш 30% у выкананні плана па кошту прадукцыі і базавецца галоўным чынам на завезенай сыравіне, павінна прыкаваць да сябе нашу ўвагу, але ні ў якім разе не затуюць роллю і значэнне прамысловасці на мясцовай сыравіне. Наша задача—і яна павінна быць асноўнай у рабоце Дзяржплана—даць шырокую перспектыву развіццю прамысловасці (а таксама шырэйшаму) на мясцовай сыравіне: будматар'ялаў шкляной, торфахімічнай і т. д.

Дзяржплан не толькі не зразумел палітычны сутнасці гэтай задачы, але паказаў твар апартуністаў, якія спрабавалі аўтаматычна перанесці тэмпы і аб'ём развіцця прамысловасці на мясцовай сыравіне на прамысловасць, якая карыстаецца сыравінай прывознай.

Не жадаючы баіцца розніцы паміж галінамі прамысловасці, якія працуюць на мясцовай і прывознай сыравіне, Дзяржплан сваімі праразмамі не раз прадказваў зрыў планаў па мясцовай прамысловасці. Ён не хацеў згадзіцца з магчымаю загрузкай прадпрыемстваў неабходнаю сыравінай, не хацеў згадзіцца з тым, што план ёсць канцэнтраваная воля мільёнаў рабочых, невычэрпная энергія якіх ператварае план у нашу рэчаіснасць. Ён з першага квартала 1934 г. не ўпэўнен быў у выкананні плана, аб чым гавораць факты:

Галіна прамысловасці	Годны план у тысяч. руб., прыняты ўрадам	Фактычнае выкананне за першае полугоддзе	Фактычнае выкананне за 1-е і 2-е трэці (лічбы на 1-е і 2-е трэці прагнозу Дзяржплана ўжо ў III кварт.)	Або ў процантах	На сям. і сыравіне плана вынікі	Або ў процантах
Будматар'ялаў	3473,7	1398,3	3377,1	94,0	3561,9	102,6
Шкляная	9.473	4.422	8.806	97,0	9316,7	99,0
Бавоўн.-папяров.	4.000	1.840	3.788	94,7	4040	101,0
Рыбная	832,2	324,2	823,4	99,0	845,6	101,6
Шарсцяная	1.150	583	1.103	96,0	1159,2	100,8
Уся прам. БССР	330832	—	304400	91,3	304400	93,4

На падставе такіх «прагнозаў» Дзяржплан і будаваў кварталныя планы прамысловасці, якія далёка разыходзіліся з планам, прынятым урадам на 1934 год:

Планы прамысловасці	Гадавы план, прыняты ўрадам на 1934 г. (у тыс. руб.)	План на 1934 г., які атрымліваецца ў выніку сапраўднага сумавар. плану, намечаных Дзяржпланам	Разыходжанні (у тыс. руб.)
1. Торф	6 162	6 048	114
2. Шкляная	9 413	9 005	
		1 кв. 2 376	
		2 кв. 2 301	
		3 кв. 1 922	
		4 кв. 2 524	
3. Скур.-абутковая	48 100	45 215	2 865
		1 кв. 12 1	
		2 кв. 12 425	
		3 кв. 9 250	
		4 кв. 11 100	
4. Галантарэйная	5 500	4 510	950
5. Макаронная	3 545	3 462	83
6. Баваўн.-папяров.	4 000	3 961	39
7. Швейная	117 340	105 806	11 534
		1 кв. 26 400	
		2 кв. 24 276	
		3 кв. 27 300	
		4 кв. 27 770	

Адсюль становяцца яснымі прычыны зніжэння плана прадукцыі прамысловасці і на 1935 г. Дзяржплан чакаў, што план 1934 г. будзе выканан у размеры 301,4 млн. руб. Выходзячы з гэтай зніжанай лічбы, Дзяржплан вызначыў рост прадукцыі прамысловасці на 6,6% або 327,8 млн., які ўстаноўлены для БССР саюзным урадам. На справе-ж план выканан на 308,4 млн. Значыць 8,9% павінны складаць план 335,8 млн., а не 329,5 так званых «канчаткова» прынятых Дзяржпланам.

Гэтай спробе апартуністаў з Дзяржплана навязаць мінімальны выпуск гавараў шырсажыву, не маючы нічога агульнага з рашэннямі XVII з'езда партыі, партарганізацыя Дзяржплана не дала большэвіцкага адпору.

Калі-ж узяць паасобныя галіны прамысловасці і ў прыватнасці галіны, якія выпускаюць тавары шырокага спажывання, дык тут Дзяржплан зрабіў наступныя наметкі *):

Галіны прамысловасці	Выпушчана прадукцыі (у млн. руб.) у параўнанні з 1932 г.			Запланавана на 1935 г.
	у 1932 г.	у 1933 г.	у 1934 г.	
Абумовая	26,5	24,13	19,83	19,42
У % да 32 г	100	91,1	74,8	73,3
Шарцыная	1,28	1,28	1,16	1,1
Швейная	142,6	110,3	103,0	104,15
У % да 32 г	100	77,4	72,3	73

Такім чынам спроба Дзяржплана запланавань на 1935 год пачатковыя лічбы па шырскаму і той факт, што ў плане недастаткова выпячана была торфахімічная прамысловасць, якая мае агромныя перспектывы ў БССР, не было чоткай устаноўкі ў металаапрацоўцы, вялікай гутаркі аб адсутнасці сыравіны і т. д.—усё гэта паказвае паяўны факт простага ігнаравання канкрэтных указанняў XVII з'езда партыі аб лепшым скарыстанні сыравіны.

Апартунізм Дзяржплана сказаўся не толькі ў вызначэнні выпуску прадукцыі, але і ў росце прадукцыйнасці працы. СНК СССР, разглядаючы пытанне аб плане на 1935 год, вызначыў для БССР рост прадукцыйнасці працы на 4,2%. Дзяржплан-жа сваімі варыянтамі вызначыў рост толькі на 3,3%. Сабekoшг патрабавалася знізіць на 1,7%, а Дзяржплан наметыў толькі 1,6%.

Аналагічнае становішча і ў планаванні таваразвароту.

Тав. Сталін на XVII з'ездзе, гаворачы аб разгорнутым таваразвароце паміж горадам і вёскай, указаў:

«Неабходна, каб у гэтую справу былі уцягнуты і дзяржаўная гандлёвая сень, і кааперацыйная гандлёвая сень, і мясцовая прамысловасць, і калгасы, і аднаасобныя сяляне.

Гэта і называецца ў нас разгорнутым савецкім гандлем, гандлем без капіталістаў, гандлем без спекулянтаў.

... Таму задача заключаецца ў тым, каб разгарнуць далей савецкі гандаль, уцягнуць у гэтую справу мясцовую прамысловасць, узмацніць калгасна-сялянскі гандаль і дабіцца новых рашаршчых поспехаў у галіне ўздыму савецкага гандлю».

У варыянце Дзяржплана ўвесь таваразварот па БССР на 1935 год намечан у 1 433.961,0 тыс. руб. або рост у параўнанні з 1934 годам на 16%. Аднак, у гэтай лічбе недаўлічана маса тавараў шырскага спажыву, цяжкай прамысловасці, а па астатніх галінах узята не таварная маса, а толькі падсумаваныя паказчыкі прыросту валавой прадукцыі. Акрамя

*) Гэтыя лічбы Дзяржплана пасля правяркі камісіяй урада выпраўлены і тавары шырскага спажыву запланаваны ў размеры 89% росту ў параўнанні з 1934 годам.

таго, зусім не прыняты пад увагу рух таварных мас у БССР з іншых раёнаў Саюза і наадварот. Гэтыя патокі тавараў прымаюцца за эквівалентныя, што парушае рэальнасць таваразвароту.

Такім чынам, не ўлічана і не выканана ўказанне тав. Сталіна і дырэктыва XVII з'езда аб тым, каб уцягнуць у гэтую справу мясцовую прамысловасць і калгасна-сялянскі гандаль і к канцу 1937 года павялічыць таваразварот у тры разы ў параўнанні з 1932 годам.

У свой час камісія па чыстцы партыі адзначыла:

«Сельскагаспадарчы сектар на чале з Бондарам апынуўся ў ролі штапоўшчыка шкодных антысавецкіх дакументаў, не выкачаў дырэктыў партыі і ў радзе пытанняў скаціўся да махровага апартунізма».

Адзначыўшы далей асноўныя шкодныя моманты ў практыцы сельскагаспадарчага сектара (праектаванне зніжанняй плошчы зернавых, зніжэнне пагалоўя рагатай жывёлы, высокі процант падзежу конскага пагалоўя), камісія прапанавала:

«Умацаваць сельскагаспадарчы сектар адпаведнымі большэвіцкімі кадрамі, забяспечыўшы большэвіцкае кіраўніцтва апошнімі, і карэнным чынам змяніць метады планавання сельскагаспадаркі».

На справе аказалася, што сельскагаспадарчы сектар да сярэдзіны 1934 года заставаўся фактычна пустым месцам у Дзяржплане і толькі ў жніўні крыху ўмацаваўся групаю маладых спецыялістаў з ліку скончыўшых інстытут летам 1934 года. З наяўных 6 чалавек штата—4 члены і кандыдаты партыі і 2 комсамольцы.

Асноўныя недахопы работы сельскагаспадарчага кіраўніцтва:

адсутнасць якой-бы там ні было работы па планаванню соўгаснага будаўніцтва;

кіраўніцтва зусім не займаецца кантролем і аналізам выканання планаў сельскай гаспадаркі;

кіраўніцтва не здолела паставіць ні аднаго пытання па сутнасці ў галіне сельскай гаспадаркі, распрацаваць яго і дзейна адпаведнага вырашэння;

кіраўніцтва ўсё яшчэ не справілася з асноўнай работай, якая стаіць перад ім у апошні час,—складаннем комплекснага плана сельскай гаспадаркі БССР на 1935 год.

*

За чатыры гады свайго існавання райпланы выраслі, умацаваліся і сталі важнейшым звяном у адзінай планавай сістэме СССР. Многія райпланы ўжо зрабілі сапраўднымі арганізуючымі і кіруючымі цэнтрамі работ на месцы. Яны накапляюць вопыт планавання, вывучаюць спецыфіку раёнаў у цэлым і кожнага прадпрыемства, соўгаса, калгаса паасобку, даследуюць натуральныя багатыя раёны і распрацаўваюць канкрэтныя мерапрыемствы для іх найбольш рацыянальнага выкарыстання.

Аднак райпланы ўсё яшчэ адстаюць ад агульнага гаспадарчага і культурнага росту краіны. Вячаваты ў гэтым апарат Дзяржплана і яго партарганізацыя.

Тав. Кагановіч на XVII з'ездзе партыі ўказаў:

«Пара ўжо зразумець, што галоўнае ў рэарганізацыі савецкага дзяржаўнага апарата заключаецца ў тым, каб павярнуць

кіруючыя органы да нізавога звяна, перайсці да цеснай, жывой сувязі з нізавымі звеннямі: заводам, фабрыкай, калгасам, вёскай, МТС, соўгасам і т. д.»

За ўвесь 1934 год працаўнікі сектара райплана былі фактычна толькі ў 8 раёнах, з якіх 5 раёнаў наведвалі па пытаннях дапамогі, праверкі і арганізацыі работы (сектар укамплектован 6-ю работнікамі).

У разуменні Дзяржплана райпланавыя камісіі не з'яўляюцца арганізмамі, якія параджаюць план, складаючы яго касцяк, а толькі афармляюць па галінах тое, што створана ў Дзяржплане. Адсюль і недахопы: райпланы не ўдзельнічалі ў складанні заявак на 1935 год; атрыманыя з Дзяржплана наметкі размяркоўвалі габінегна, не прыцягваючы да гэтай работы масы, актыў сельсовета, калгас і т. д.

Шкоднасць такой арганізацыі работы ў рэзультате дрэннага кравіцтва Дзяржплана ясна выявілася пры праверцы работы некаторых райпланаў. Так, полацкі і бярэзінскі райпланы працуюць бессістэмна, не складаюць квартальных і месячных вытворчых планаў, томельска горсовет, разглядаючы гаспадарчыя пытанні, не патрабуе і не цікавіцца заключэннем Дзяржплана.

Райпланы, як і сам Дзяржплан Беларусі, зусім не займаюцца пытаннямі кантролю за выкананнем планаў, не сігналізавалі партыі і ўраду аб прарывах і т. д.

Такім чынам Дзяржплан не здолеў звязаць работу райпланаў непасрэдна з калгасамі і сельсоветаў, уцягнуць іх у першую стадыю работы над планам—складанне заявак, на падставе якіх распрацоўваюцца галінныя планы па рэспубліцы.

Высунутая Чудноўскім у Інстытуце народнай гаспадаркі і падтрыманая Чорным тэорыя аб наяўнасці ў СССР «аўтаматычнага рэгулятара» ёсць паслядоўнае завяршэнне іх практычнай работы ў Дзяржплане. Дарэмна Чудноўскі і Чорны спрабуюць паказаць, што яны выпадкова падтрымалі слаўты буржуазны тэзіс аб аўтаматызме ў СССР, дарэмна спрабуюць яны даказаць правільнасць сваіх пазіцыяў у практычнай рабоце, жывыя факты пацвярджаюць, што зараджэнне ў іх асяроддзі і падтрыманне гэтага тэзіса ёсць паслядоўная і неадрыўная частка іх практычнай работы, карэнні якой выпіраюць самі напавярх.

І сапраўды. Хіба гэта не аўтаматызм, калі Чорны і Чудноўскі на практыцы змянялі планавыя лічбы, тэмпы развіцця прамысловасці, арыентуючыся на старыя планы без уліку новага абсталявання. Хіба гэта не аўтаматызм, калі яны зусім не клапаціліся аб дзейнасці плана, не забяспечылі кантролю за выкананнем, не мабілізавалі мільёны працоўных на барацьбу за план, абмежаваўшыся толькі яго складаннем.

Гэта-ж факт, што план у разуменні Чорнага, Чудноўскага і іншых работнікаў Дзяржплана ёсць упісаныя іх рукамі лічбы і што выкананне гэтых лічбаў павінна ісці самацёкам, без іх удзелу, кантролю і т. д.

Гэта-ж факт, што анархістычныя прагнозы ярка адлюстроўвалі аўтаматызм, надзею на самацёк у выкананні плана, ігнараванне дырэктыў партыі, аслабіла ў галіне разгортвання мясцовай імястотнасці, яе загрузкі і т. д. Ясна, што гэтыя разважанні і практыка работы нічога агульнага не маюць з нашай тэорыяй, з лініяй нашай партыі.

Практыка барацьбы за план даўно разбурывала гэтыя слаўныя тэорыі, паверджваючы тое палажэнне, што «перамога ніколі не прыходзіць сама», што «планы выконваюцца ў барацьбе з труднасцямі, у ходзе перамагання труднасцей» (Сталін).

Адсюль відаць, што перамога соцыялізма—гэта не аўтаматычнае зыкананне плана, а цвёрдая, непахісная воля і барацьба большэвікоў, праграма работы нашай партыі, кіруемай любімым правадыром—тав. Сталіным.

Перад імі стаіць задача: безадкладна з каранем выкарчаваць сляды грубых скажэнняў лініі партыі і так арганізаваць барацьбу за план, каб ордэнаносная БССР—фарпост Савецкага саюза сапрауды заняла пачэснае месца ў сістэме соцыялістычнага планавання.

У задачы райпланаў і планавых органаў павінна ўваходзіць не толькі складанне гадавых і квартальных планаў. Важнейшая і рашаючая частка іх работы пільны, штодзённы, сугуба канкрэтны кантроль за ажыццяўленнем плана.

«Трэба паставіць работу так, каб не адрывацца ад той велізарнай баявой творчай работы, якая сёння вядзецца на палях калгасаў і саўгасаў, у МТС, зямельных органах, сярод аднаасобнікаў і т. д.» (з выступлення тав. Гікало на 1 усебеларускім з'ездзе работнікаў плана).

У святле гэтых задач павінна нязмерна ўзняцца роля партарганізацый і наасобных яе членаў. Над кіраўніцтвам партыі і яе правадыра лепшага тэарэтыка тав. Сталіна—якасць работы ўсёй планаван сістэмы ў другой палове павінна і будзе якаясьці ўзнята на яшчэ вышэйшую ступень.

Г. Малярвіч

Сакратар парткома ф-кі
„Герой працы“. Добруш

Партыйную работу на Добрушы паставіць узорна.

Стары Добруш—вотчына князя Паскевіча-Эрыванскага, зданая ім у эксплуатацыю свайму вернаму сатрапу Стульгінскаму і К—гэта Добруш жабрацтва, невуцтва і цемры.

У маленькіх, нізенькіх, поўразваленых халупках туліліся жыхары Добруша—у асноўным рабочыя фабрыкі «святлейшага» князя.

У чымным, вольготным, брудным памешканні фабрыкі працавала некалькі сот рабочых—«вольных рабоў» Стульгінскіх.

Папавала самая суровая, самая жорсткая эксплуатацыя. Рабочаму дню не было канца, умовы працы жудасныя.

Працавалі жанчыны і маладзёж, працавалі і дзеці. Працавалі з равнямі да цемны дні за мізэрнай прышчы. Раслі галечка, голад, хваробы сярод рабочых. З гэтага пухлі сотні, загое тлусцелі ад іх.

А тых, хто спрабаваў бунтаваць, баставаць, выкідалі на вуліцу, кідалі ў турмы.

Так жылі стары Добруш з 1882 года (год заснавання фабрыкі) да Окцябра 1917 года.

Не стала старога Добруша з яго нізенькімі, поўразваленымі халупкамі. На месцы Добруша-сяла вырас Добруш-горад з каменнымі пабудовамі, рабочымі пасёлкамі, двума дзесяцігодкамі, дзе вучацца 2.300 школьнікаў; горад з 16-тысячным насельніцтвам, вялікім рабочым клубам, рэспубліканскаю школай ФЭУ папернікоў, больніцай, з чатырма дзіцячымі ўстановамі, фабрычным рэлье-вэтом, рабочым начным прафілакторыем, сеткай гандлёвых устаноў; Добруш з яго папяровай фабрыкай саюзнага значэння; Добруш, які зараз пастаўлены партыі і ўрада стаў горадам—раённым цэнтрам.

Агульны ўздым соцыялістычнага будаўніцтва ў краіне. Советам, індустрыялізацыя краіны ў карані змянілі гвар Добрушскай папяровай фабрыкі.

Фабрыка сёння—гэта буйнейшы папярковы камбінат саюзнага значэння. Гэта цэлая сістэма буйнейшых складаных цэхаў і аграгатаў. Гэта—два торфзаводы, як паліўная база фабрыкі «Шлях к соцыялізму» і «Закрашынскі мох» (Васілевічы), з праграмай у 110 тыс. тон торфу. Гэта—лесазавод, канатная падвясная дарога і інш.

За гады першай пяцігодкі на фабрыцы устаноўлена шостая папярочная машына з сутачнай вытворчасцю 40—45 тон паперы (40,5% су-

тачнай праграмы фабрыкі), пабудаваны новы саломена-цэлюлозны завод (СЦЗ) з вытворчасцю 28 тон цэлюлозы ў суткі, дрэўна-масны завод (ДМЗ) з вытворчасцю ў суткі 10 тон дрэўмасы, новая сілавая станцыя з турбінай магутнасцю ў 3500 кілават, канатная падвясная дарога працягласцю каля сямі кіламетраў, па якой падаецца торф з торфзавода ў бункеры новай сілавой станцыі, свой унутрызаводскі транспарт, чыгуначныя шляхі, паравозы, цягавыя адзінкі і інш.

Заканчваецца будаўніцтва новай устаноўкі для варкі цэлюлозы на сістэме прафесара Жэрабава, і ў гэтым годзе прыступам да пабудовы вялікага цэха мясочнай тары з агульным капіталаўкладаннем у 7,5 мільёна рублёў.

Для характарыстыкі работы фабрыкі і выканання ёю сутачнай праграмы можна сказаць, што фабрыка за суткі скарыстоўвае: драўлянай белаея цэлюлозы 8 тон, драўлянай нябелаея цэлюлозы 33 тоны, саломы 81 тону, торфу 250 тон, дроў 100 кубаметраў, вады 38 тыс. кубаметраў, хлорнай вапны 5 тон, дрэўмасы 14 тон, макулатуры адсартаванай 8,5 тоны, каніфолі 1 800 кгр., кааліна (або крэйды) 18 тон, гліназёму стандартнага (або мутта)—3,2 тоны, нягашанай вапны 14 тон, соды (кальцыянаванай, або каустычнай) 5 тон, сульфата 5 тон, вугалю 50 тон, трапкі 5 тон і баланса 4 кубаметры.

Сыравіна, поўфабрыкатамі і хімікатамі фабрыка забяспечваецца з розных куткоў БССР, саломою з УССР, БССР, Курскай і Заходняй абласці, драўлянай цэлюлозай з Паўночнага краю, сульфатам з Кара-Бугаза, гліназёмам з Уральскай абласці і т. д.

Гэтыя асноўныя лічбы даюць некаторае ўяўленне аб фабрыцы «Герой працы».

Як-жа працавала фабрыка апошнія гады, як працуе зараз і як яе партыйная арганізацыя, узначальваючы барацьбу ўсёго рабочага калектыва і ІТР, змагаецца за дырэктыву партыі «Наша патэра павінна быць самай лепшай і самай таннай у свеце»?

Работа фабрыкі і яе партыйнай арганізацыі на працягу чатырох апошніх год была ганебнай. Так, у 1931 годзе план выпуску паперы быў выканан на 34,4%, у 1932 годзе—на 50,4%, у 1933 годзе—на 70,6% і ў 1934—на 89,8%.

ЦК КП(б)Б даў суровую ацэнку сапраўднага становішча на фабрыцы:

«Фабрыка на працягу раду год і да апошняга часу (пастава нова ЦК КП(б)Б ад 2/VI-34 года) ідзе з буйнейшымі прарывамі, не выконвае колькасных і якасных паказчыкаў промфінплана, становішча на фабрыцы не палепшылася за апошні год, дзякуючы таму, што гаспадарчае кіраўніцтва на працягу года не толькі не рэалізавала важнейшых рашэнняў партыі, але па-драпежніцку адносілася да буйнейшага тэхнічнага ўзбраення і абсталявання прадпрыемства, увяло функцыяналку, абязлічку, ураўнілаўку ў сістэме кіраўніцтва і арганізацыі працы, парушаючы элементарныя правілы эксплуатацыі абсталявання, і дашло да злачыннага разбазарвання дзяржаўных сродкаў і прадукцыі, стала на шлях прамога ашуканства пролетарскай дзяржавы, даўшы сутачную праграму па СЦЗ—18 тон, замест устаноўленых па плане 32 тон. Партыйная арганізацыя фабрыкі не забяспечыла сапраўднай перабудовы партыйнай і комсамольскай работы, не

наладила работы з кожным комуністам і комсамольцам, не узяла іх авангарднай ролі на вытворчасці.

Не гледзячы на вялікую праслойку старых высокакваліфікаваных кадраў рабочых, працуючых на рашаючых працэсах вытворчасці, партарганізацыя не толькі не арганізавала сістэматычнай вытворчай і палітычна-масаванай работы з гэтымі кадрамі рабочых, але фактычна апынулася адарванай ад гэтых кадраў».

ЦК КП(б)Б у гэтай-жа пастанове даў разгорнутую праграму работы для ліквідацыі прарыву на фабрыцы.

Пастанова ЦК аб рабоце фабрыкі патрабавала ад нас большай чоткасці ў рабоце, значнага павышэння якасці барацьбы за выкананне вытворчай праграмы, за выпуск такой паперы, якая-б поўнасцю задаволіла спажыўца.

Аднак, трэба прызнаць, што гэтая барацьба ў 1934 годзе была яўна недастатковай. Комуністы фабрыкі ў патрэбнай ступені не ўзначалілі масы ў барацьбе за зыхаванне плана, і вытворчая праграма за 1934 г. была выканана па танажу на 89,8% (план 27 403 тоны—фактычна выканана 24 618 тон і ў цэнах 26-27 гг. на 79,7%). Прарыву праграмы ў першым квартале, у жніўні і верасні, адсутнасць напэўнай барацьбы партарганізацыі фабрыкі за выкананне прамфінальна прынята да дзялёных і асаблівых вынікаў за ўвесь 1934 год, хоць план IV квартала па танажу быў выканан на 100,7%.

Пры чоткай рабоце цэха СЦЗ фабрыка атрымала-б неабходную сыравіну. Аднак ірыктык фабрыкі не звярнуў патрэбнай увагі на работу цэха СЦЗ, не забяспечыў выканання плана. У рэзультате цэх не давыпрацаваў 3007 тон поўфабрыкатаў—самаяная цэлюлозы, чым садзейнічаў прарыву ўсёй фабрыкі.

З існасці папярковых машын сваю вытворчую праграму за 1934 год выканала толькі машына №2 на 100,9% (брыгадзіры-сечачнікі: Бяжук, Шышкін, Люсоўскі) і машына №3 на 100,3% (брыгадзіры-сечачнікі: Дзедкоў, Агееў і Міхалькоў).

Усе вышэйпазанае сведчыць аб тым, што ў мінулым годзе фабрыка працавала кепска, што толькі ў IV квартале яна пачынае нагнаць упушчанае, але поўнасцю не выходзіць з прарыву.

Капец 1934 года асабліва паказаў, што фабрыка мае ўсе ўмовы для таго, каб поўнасцю выканаць план, што справа залежыць выключна ад жывых людзей, ад умення арганізаваць масы на барацьбу за выкананне плана.

Да зімовага перыяда была праведзена адпаведная падрыхтоўчая работа, створаны нармальныя запасы паліва, торфу, саломы, капітальна адрамантавана старая сілавая станцыя, пабудавана новая водаачыстка, праведзена рэвізія новай сілавой турбіны. У Окцябрскія дні дасканала адрамантавана цэлая група атрэгатаў.

Усе гэтыя асноўныя мерапрыемствы забяспечылі ўздым фабрыкі з першага квартала 1935 года.

За першы квартал фабрыка дала: паперы (вага нето) 100,3%, шпэткаў 100,6% і ватавой прадукцыі (у цэнах 26-27 гадоў) 103,3%. Такіх паказчыкаў фабрыка не мела на працягу апошніх пяці год.

Калі за ўвесь 1934 год вытворчую праграму выканалі дзве машыны, дык у першым квартале выконваюць план тры машыны: 1, 3 і 4. Значна падняўся і СЦЗ, выканаўшы кварталны план на 91,8%. Першы квартал гэтага года даў фабрыцы першы за апошнія 6 гадоў прыбытак у 180.000 рублёў.

Работа фабрыкі ў красавіку сведчыць аб тым, што квартальны план па ўсіх відах прадукцыі будзе выканан. СЦЗ працуе бесперапынна. За 18 сутак работы, пры плане ў 612 тон, ён даў 680 тон паўфабрыкатаў. Дрэўмасы вырацавана 184 тоны супроць планавых 180 тон, сшыткаў дана 2 900 000 штук пры плане ў 2 700 000, сшыткаван паперы вырацавана 345 тон пры плане ў 265 тон, паперы 1 396 тон супроць 1 365 тон планавых. Валавой прадукцыі атрымана на 1 187 тысяч рублёў пры плане ў 1 089 тысяч рублёў.

Партыйная арганізацыя фабрыкі налічвае 167 чалавек, з іх 4 кандыдаты. Партпрастойка — 5,6% да агульнай колькасці рабочых. Самы высокі процант партпрастойкі ў механічным цэху (7,8%) і самы нізкі ў аддзеле капітальнага будаўніцтва (1,6%).

Структура партыйнай арганізацыі прадстаўляе сабой 20 партыйных груп, з якіх 9 цэхавых і 11 зменных, непасрэдна падпарадкаваных і кіруемых парткомам. Зменныя групы арганізаваны ў энергачэху, папяровым аддзеле, пакамерным цэху, якія працуюць назменна. Са жніўня мінулага года вылучана 12 парторгаў, частку якіх мы падрыхтавалі праз семінары парторгаў. Зараз чатырох парторгаў камандыравалі для перападрыхтоўкі на курсы парторгаў пры ЦК КП(б)Б.

Прыведзеныя лічбы сведчаць аб нізкай партпрастойцы на фабрыцы. Пры кругласутачнай рабоце фабрыкі перад партыйнай арганізацыяй стаяць асабліва складаныя задачы уплыву на ўсе колы рабочых.

Пасля пастановы ЦК праведзена значная работа па перасоўванню камуністаў у цэхі, да станкоў. Аднак дзве змены СЦЗ усё яшчэ не забяспечаны камуністамі; на лесазавадзе фабрыкі 110 рабочых, але там працуюць толькі двое камуністаў і няма самастойнай партыйнай групы. Таму перад намі зараз паўстае задача забяспечыць партскладамі ўказаныя звенні.

З мэтай вывучыць пастаноўку партыйна-масавай работы на іншых прадпрыемствах папяровай прамысловасці і пераняць іх лепшы вопыт трыкутнік фабрыкі у канцы сакавіка арганізаваў пасылку 15 чалавек (у тым ліку 9 парторгаў і 2 прапагандыстаў) на Балахнінскі папяровы камбінат. Гэтая паездка, а таксама ўсесаюзная нарада партпрацаўнікоў папяровай прамысловасці, скліканая па ініцыятыве пасланай рэдакцыяй газеты «Лясная прамысловасць» брыгады, поўнасьцю сябе апраўдалі. Пездка была свайго роду курсамі для нізавых работнікаў і павялічыла іх практычны багаж. Некаторыя з парторгаў нашай фабрыкі пачынаюць прымяняць у сябе лепшы вопыт работы Балахнінскага камбіната. Так, зменпарторг т. Бізюк праводзіць палітдні ў сваёй змене, парторг СЦЗ т. Самонаў — зменныя зарадкі; зменны парторг пакамернага цэха т. Крывашэева — палітінфармацыі.

Мы і ў далейшым мяркуюем арганізаваць абмен вопытам работы як з партарганізацыямі папяровай прамысловасці, так і перадавымі прадпрыемствамі БССР.

Апошні пленум ЦК КП(б)Б падкрэсліў асаблівую важнасць правядзення партсходаў і звярнуў увагу ўсёй партарганізацыі на тое, што «партыйныя сходы ўсё яшчэ не ператварыліся ў важнейшую школу ідэйна-палітычнага выхавання камуністаў».

Партыйныя дні не сталі яшчэ ў нас важнейшаю школай ідэйна-палітычнага выхавання. Закрытымі ў нас былі толькі партсходы,

усе аstatнiя—адкрыты. Адкрыты партсход у значнай ступені ператвараўся ў звычайны профсаюзнаы, што не давала магчымасці камуністам актывізавацца (механічны, пакамерны і вытворчы цэхі), а пасобныя профсаюзныя кіраўнікі (Журбенкоў—прафорг вытворчага цэха, Карацова—прафорг пакамернага цэха) не лічылі патрэбным абгаварваць пытанні, якія разглядаліся на партсходзе, дзе прысутнічалі ўсе рабочыя.

Агульнымі пытаннямі партыйных дзён для ўсёй партыйнай арганізацыі за апошнія 8 месяцаў былі: аб абавязках камуністаў (§ 2 статута партыі), аб якасці прадукцыі, аб партыраўністве камсамолам і рабоце КСМ арганізацыі, аб партвучобе ў 1934-35 навучальным годзе, аб вытворчым паходзе імя VII з'езда саветаў і падрыхтоўцы да Окцябрскіх свят, аб справаздачна-перавыбарчай кампаніі саветаў, аб контррэвалюцыйнай белабандыцкай грацыіска-зноўскай групе, аб авангарднай ролі камуністаў на вытворчасці, аб настановах лістандаўскага пленума ЦК ВКП(б), аб ходзе выканання настановаў ЦК ВКП(б) на гомельскай арганізацыі, аб стане пастыяна-масавай работы (з разборам прамовы тав. Кагановіча на нарадзе загадчыкаў аддзелаў кіруючых партарганаў), аб стане шэфработы і практычнай дапамогі камітэтам у правядзенні вясняной службы і аб выхаванні дзяцей камуністамі.

Настановы пленума Ленінградскага гаркома ВКП(б) і краёвага пленума ЦК ВКП(б) прапрацоўваюцца і зараз у вызначаных партыйнай арганізацыі.

Не гледзячы на праведзеную работу, нашы партыйныя сходы ўсё яшчэ не сталі школай выхавання камуністаў, як гэта ўказана ў рашэннях пленума ЦК ВКП(б) і Ленінградскага гаркома. Партсходы трэба так перабудаваць, каб яны з'явіліся важнейшай справай у жыцці партарганізацыі. Трэба ўвесці ў сістэму інфармацыі сакратара парткома на кожным чарговым партсходзе аб выкананні рашэнняў, прынятых папярэднім сходам. Гэта ўнясе ў работу тую чоткасць, якая патрэбна для далейшага ўмацавання арганізацыі партыйных дзён.

Нарадзана ў нас і іншая праблема павялічання імя аб рабоце са спачувальнымі і арганізацыі на фабрыцы моцнага рэзерва для росту партарганізацыі. У групу спачувальных безумовна ідзе перадвая і сцяга ударнікаў, знятых людзей фабрыкі. Аб гэтым сведчаць іх заявы. Брыгадзір першай папярэдняй машыны, Герасімаў Іван Іванавіч, тав. Зюлькоў, пана «Прашу партгрупу прыняць мяне ў спачувальныя, каб яшчэ бліжэй стаць да партыі, каб у далейшым быць дастойным членам партыі. Я—рабочы-сцяжнік, сын батрака. Моі вытворчы стаж 47 гадоў. Аналізуючы па сэнсу зямлю аб прыёме ў спачувальныя паступілі і ад іншых рабочых. У аказ на зладжэнне забойства тав. Кірава паступіла пяць заяў аб прыёме ў спачувальныя ад перадавых рабочых фабрыкі: Сухарукава Адама, Васілеўскага Ніката, Плаўскага Сямёна і інш.

Работа са спачувальнымі ў нас пастаўлена дрэнна. Склікалі нарады ўсіх спачувальных разам з партарганами. Прэзья адзін партызень па пытанню аб рабоце са спачувальнымі, як паказу, што партгрупы і партарганізацыя фабрыкі стага займаецца ім. Вывізіліся факты адрыву ад партарганізацыі пасобных спачувальных, пераездных па чысцы, няведанне імі сваіх правоў і абавязкаў спачувальных Шараева і Грыгореві лічылі, што яны не маюць права аддзяліцца нават у адкрытым партсходзе.

Работу са спачуваючымі мы пачалі найперш з прапрацоўкі сярод зменных і цэхавых парторгаў статута партыі аб групах спачуваючых і адпаведных матар'ялаў аб рабоце са спачуваючымі, змешчаных у ЦО—«Правда». Следам за гэтым правярылі стан работы са спачуваючымі па цэхах. Потым адбыўся агульнафабрычны партсход з дакладам парткома аб стане работы са спачуваючымі. Судаклады зрабілі парторгі вытворчага і пакамернага цэхаў. Зрабілі справаздачы аб рабоце і вучобе трое спачуваючых. Гэты партдзень з'яўляўся штуршком у росце радуу спачуваючых.

У нас аформлена шэсць груп спачуваючых—у вытворчым, пакамерным, СЦЗ і механічным цэхах, а таксама адзіночак-спачуваючых у партгрупх энергцэха, прыгараднай гаспадаркі, адзела капітальнага будаўніцтва, фабрычнага кіравання і будаўніцтва «Жэнабавы», якія яднаюць 40 чалавек спачуваючых: 9 з іх пераведзены па партчытцы і 31 новапрынятых.

Новапрынятыя спачуваючыя—лепшыя ўдарнікі вытворчасці. Сярод іх чатыры героі першай пяцігодкі: Лашкевіч В. Б., Зюзькоў І. Е., Васілеўскі Н. Г., Васілеўскі Н. І. Вытворчы стаж спачуваючых: да 5-ці год—1 чалавек, да 10 год—7 чалавек, да 15 год—10 чал., да 20 г.—6 чал. і звыш 20 год—7 чал.

Вельмі дрэнна арганізавалі работу па ўцягненню ў спачуваючыя партгруппа транспартна-складскай гаспадаркі і аддзела шырспажыву. Пры недастатковай увазе парткома яны не правялі належнай работы з блізкімі нам людзьмі і не маюць ніводнага спачуваючага.

Пытанне аб нагрузцы спачуваючага мы вырашаем сумесна з партаргамі (з 31 спачуваючага не маюць нагрузак пяць чалавек). Большасць спачуваючых сумленна выконваюць даручаныя абавязкі, прыкладны ў партвучобе, чытаюць мастацкую літаратуру, працуюць над сабой (Агеева, Сударыкава, Зюзькоў, Драба-Ізенава, Гугарава, Талкачоў).

Для партгруп устаноўлен спецыяльны дзень работы са спачуваючымі. Акрамя таго, раз у месяц праводзіцца «дзень спачуваючага».

Апошні дзень спачуваючага адбыўся 4 красавіка. У ім прынялі ўдзел сакратар РК т. Янковіч і члены партыі, якія давалі паручыцельствы спачуваючым. На павестцы дня стаялі пытанні: 1. даклад членаў партыі—Трэскоўскага, Карэнцовай, Цыганкова і Уценкова аб іх рабоце са спачуваючымі, за каторых яны паручыліся, з судакладамі спачуваючых (Агеевай, Міхалькова, Гапеева, Аненка і Зюзькова) аб тым, як ім дапамагаюць іх паручыцелі, і 2. прапрацоўка перадавога аргумента «Правды» ад 27/III—«Супроць недаацэнкі работы са спачуваючымі».

Зусім ясна, што поўнага поспеху ў рэалізацыі дырэктыў партыі і красавіковага пленума ЦК КП(б)Б аб рабоце са спачуваючымі мы дабіемся толькі пры штодзённай рабоце з імі. Аб слабасці нашай работы са спачуваючымі сведчыць нязначная колькасць новапрынятых. Тым часам на фабрыцы 594 чал. старых кадравых рабочых з вытворчым стажам ад 10 і вышэй гадоў. У гэтай галіне партыйнай работы мы абавязаны ў бліжэйшы час дабіцца лепшых вынікаў, арганізаваўшы моцны і ідэйна вытрыманы рэзерв для росту партыі.

У выніку абмеркавання ўрокаў, звязаных са зладзейскім забойствам тав. Кірава падонкамі зноўеўскай контррэвалюцыйнай групы, павысілася большэвіцкая пільнасць як партыйнай арганізацыі ў цэлым, так і паасобных партыйных груп.

Партгруппа СЦЗ выкрыла і выключыла з партыі Ведзёрнікава за адкрытую актыўную агітацыю і абарону контрэвалюцыйнага трацкізма. Партарганізацыя ачысцілася ад такіх «комуністаў» як—Сноўскі, Жэноў, Жэдакоў, якія не мелі нічога агульнага з партыяй. У выніку навучэння большэвіцкай пільнасці і фабрыкі вынілі звыш 20 «рабочых»—былых людзей, раскулачаных, прамых ворагаў рабочага класа.

Някі тэарэтычны ўзровень партыйнай арганізацыі фабрыкі з'яўляецца вынікам недавальняючай пастаноўкі партыйнай і комсамольскай вучобы. Ад парткома патрабавалася максімальная ўвага да павышэння павышэння ідэіла павышэння ўзроўню партыйнай і комсамольскай арганізацыі і аднаведнай якаснай пастаноўкі вучобы.

У нас існуе наступная сетка парткомсамольскай вучобы: філіял сельскага вячэрняга комвуза з 2-х курсаў; 2 ВСПШ; 2 кандыдацкія школы; 2 школы для спачувальных; 2 гурткі па гісторыі партыі; дзве школы па гісторыі партыі; марксісцка-ленінскі гурток і 3 пачатковыя КСМ палітшколы. У гэтай сетцы парткомсамольскай асветы вучацца 437 чалавек, з іх: членаў партыі 117, кандыдатаў 40, спачувальных 38, комсамольцаў 156 і беспартыйных 46 чал. Наведванне партыйна-комсамольскай вучобы яўна недавальняючае: на комвузе 70%, у ВСПШ—70%, на палітшколах і гуртках па гісторыі партыі—90%.

У савязку з значна зніжэннем працы пачатковых школ, зніжэнні зрываўся, бо не было гэтага хаваных прапагандыстаў, частка прапагандыстаў знаходзілася ў доўгата, многіх службовых камандыроўках.

Прапагандыст Журбенкоў (цяпер зняты як выкладчык) вельмі дрэнна рыхтаваўся да заняткаў, не абсталяваў іх дапамогай партгабінета, пры адсутнасці твораў класікаў марксізма-ленінізма не здолеў арганізаваць сістэматычнай дапамогі прапагандыстам і ўсёй сетцы партыйнай вучобы. У гэтай недавальняючай пастаноўцы марксісцка-ленінскага выхавання ў першую чаргу вінен сам партком.

Пленум ЦК КП(б)Б адзначыў:

«Кожны комуніст-актывіст абавязан быць большэвіцкім арганізатарам рабочых і калгасных мас і павінен быць у першую чаргу моцна ўзброен ведамі гісторыі партыі».

Гэты пункт пастановы набывае для нас асабліва важнае значэнне. І сапраўды, каб павысіць рэвалюцыйную пільнасць і боездольнасць усіх членаў партыі, каб ведаць усякія антыпартыйныя групы і ў гісторыі нашай партыі, іх прыёмы барацьбы з лініяй партыі, іх тактыку, а таксама прыёмы нашай партыі, прыёмы з дапамогай якіх партыя разбіла на-галаву гэтыя групы, для гэтага патрэбна даканалае веданне гісторыі нашай партыі, асабліва пасляокцябрскага перыяда.

Мы зараз, пры дапамозе райкома, выпраўляем недахопы, арганізаваным вучобу парторгаў з адрывам ад вытворчасці тры разы ў месяц, правярылі яшчэ раз склад прапагандыстаў і іх падрыхтаванасць да заняткаў у школе. На прапагандысцкую работу ў партарганізацыі фабрыкі райком вылучыў частку працаўнікоў з раённага кіруючага актыва. У абсталяванні партгабінета значна дапамог нам адзет культуры і прапаганды ленынізма ЦК, адпусціўшы сродкі на набыццё літаратуры.

Адзначаныя мерапрыемствы пры штодзённым кантролі парткома за станам марксісцка-ленінскага выхавання забяспечаць сур'ёзнае палепшанне работы па ідэйнаму ўзбоджванню партарганізацыі, узнімуць усю партыйную работу на вышэйшы ўзровень, павысяць рэволюцыйную пільнасць і боездольнасць кожнага камуніста.

За апошні час на паседжаннях парткома ставяцца пытанні партработы, заслухоўваюцца адна-дзе індывідуальныя справаздачы камуністаў аб іх рабоце, вучобе і т. д.

Для падрыхтоўкі пытанняў к парткому прыцягваецца партактыу (пакуль у асноўным са складу парторгаў). Сіламі парторгаў у парадку праверкі і ўзаемаправеркі былі падрыхтаваны пытанні аб рабоце і стане партгруп механічнага цэха, АРЗ'а, прыгараднай гаспадаркі, аб тэхвучобе, аб рабоце клуба, аб стане работы са спачувачымі ў пакамерным і вытворчым цэхах.

Партыйных арганізатараў партком склікае сістэматычна па практычных пытаннях работы. На гэтых нарадах абмяркоўваюцца таксама і пытанні партыйна-масавай работы.

Да 1 лістапада мінулага года мы практыкавалі два разы ў месяц семінар партарганізацыйнага асяродка ад работы. Такіх семінарскіх заняткаў праведзена было 10. Прапрацаваны пытанні: «Як парторгу падрыхтаваць і правесці партдзень», «Аб групах спачувачых і аб рабоце са спачувачымі ў партгрупе», «Барацьба з бракам—палітычная задача» (разбор артыкула тав. Носава ў «Правдзе»), «Пастанова пленума ЦК аб рабоце прамысловасці», «Пастанова ліпенскага пленума ЦК ВКП(б) аб хлебазагатоўках і жывёлагадоўлі», «Аб задачах ідэа-палітычнай узброенасці членаў і кандыдатаў партыі» (ліст аддзела культуры і прапаганды ленінізма ЦК у сувязі з новым навучальным годам), «Адозва з'езда пісьменнікаў да рабочых папяровай прамысловасці»; тэарэтычныя лекцыі: «Усеагульны эканамічны крызіс», «Аб дыктатуры пролетарыята», «Ідэалогія фашызма» і «Аб задачах партмасавай работы» (разбор прамовы тав. Кагановіча на нарадзе загадчыкаў аддзелаў кіруючых парторганаў).

З першага мая мы ўзнаўляем работу семінара партарганізатраў тры разы ў месяц, каб даць магчымасць парторгу павысіць свой узровень ведаў.

Партыйная арганізацыя шырока разгарнула тэхвучобу. Вучацца 1036 чалавек з 1720 падлягаючых ахопу тэхвучобай у 1935 годзе. 780 чалавек здалі экзамен, з іх: на здавальняюча 156, на добра 164 і на выдатна 460 чалавек.

Партарганізацыя і ўся грамадскасць фабрыкі па-праву ганарыцца людзьмі, аўтадацымі тэхнікай. Гэтыя людзі: Бізюк—зменні парторг, зотавец, герой першага пяцігодкі; Казлоў—зотавец; зотавцы Бандарэнка, Лашкевіч, Крэсаў Мітрафан, якія выканалі план першага квартала на 117,5%; Дзедкоў Іван—выканаў план першага квартала на 110,3%; Песенька Якаў, якога за высокае аўтаданне тэхнікай перавялі ў брыгадзіры-сетапнікі; Васілеўскі Н., які выканаў план на 110,3%; Гутарава С.—выконвае план не ніжэй 119%; Леўкова А., Ходзькіна М., Сцепановіч, якія ўсіх рабочых дрэвчаснага завода падрыхтавалі на выдатнікаў.

Перад партарганізацыяй і кіраўніцтвам фабрыкі стаіць вялікая і пачэсная задача—дабіцца сусэльнай тэхнічнай граматнасці на фабрыцы.

На барацьбу за поўнае выкананне пастановы ЦК аб рабоце фабрыкі накіравана цэлая сума мерапрыемстваў: падрыхтаваны 250 варашылаўскіх стралкоў, 87 планерыстаў, звыш 150 чалавек здалі ваіскава-тэхнічны экзамен, каля 1000 чалавек прыгалі з парашутнай вышкі; фабрыка набыла планер, набывае свой самалёт, папоўніла бібліятэку на 3000 экз., арганізавала селета каля 800 індывідуальных рабочых гародаў (супроць 500 у мінулым годзе), з восені правялі шэсць палітдзён і падрыхтавалі чарговы палітдзень па пытаннях міжнароднага становішча, разгарнулі сур'ёзную работу па культурна-бытвому паходу, азелененнем тэрыторыі цэхаў, рабочых пасажкаў, у гэтай рабоце вялікі энтузіязм праяўляюць Ганчароў, Галын Н., Цубрыкаў, Краўчанка і інш.

Зараз, калі фабрыка на ўздыме і выходзіць з прарыву, выключную ролю ў сьвятле пастановы ЦК ВКП(б) аб папяровай прамысловасці набываюць пытанні якасці і барацьбы за якасць.

Але мы яшчэ не маем права сказаць, што з якасцю прадукцыі ў нас справа пастаўлена здавальняюча.

Зараз у барацьбе за якасць устаноўлен інстытут кантралёраў па папярковых машынах з лепшых брыгадзіраў-сечачнікаў (Зюзькоў, Каліновскі, Агееў, Казлоў). Праводзіцца падрыхтоўка да арганізацыі на фабрыцы гаспадарча-разліковых брыгад, якіх да гэтага часу ў нас не было.

Нам 15-18 чысламі кожнага месяца праводзіцца аналіз калектываў і сабёкошту работы кожнага цэха як на вытворча-тэхнічных нарадах, так і сярод рабочых у цэхах. Праводзіцца перабудова работы аддзела тэхнічнага кантролю фабрыкі і перабудова зарплат у залежнасці ад якасці, пры падмацаванні гэтых мерапрыемстваў адпаведнай работай парт і профгруп і пасабных камуністаў у цэхах. Усе гэта павінна карэнным чынам палепшыць якасць прадукцыі фабрыкі.

Апошнія пастановы пленума Ленінградскага гаркома і красавіковага пленума ЦК ВКП(б) аб задачах партыйна-арганізацыйнай і палітычна-выхаваўчай работы з'яўляюцца праграмнымі дакументамі для кожнай нізавой партыйнай арганізацыі. Наклаўшы іх у аснову сваёй далейшай работы, партарганізацыя фабрыкі будзе змагацца за высокую прадукцыю і якасць працы, за моцную дысцыпліну, за культуру і чыстату з тым, каб Добрушская папярковая фабрыка ў 1935 годзе стала ў рады перадавых прадпрыемстваў папярковай прамысловасці і поўнасцю выканала дырэктыву аднаго з лепшых сталінцаў — Н. Ф. Гікало, даную ім на студзеньскай нарадзе партработнікаў прамысловасці:

«У цэнтры нашай увагі павінна быць аснова асноў — партыйная работа. Мы павінны так яе паставіць, каб на ўсіх участках нашай работы ўсё больш і больш узмацняць аўтарытэт, магучасць, кіруючую ролю партыі Леніна-Сталіна» («Большевизм в Белоруси» № 1—2 за 1935 г.).

Б. Вёрткін

Сакратар парткома завода
імя Варашылава

Як партарганізацыя рыхтуецца да правядзення партыйнага сходу

Прапрацаваўшы рашэнні Ленінградскага гарадскога камітэта партыі і красавіковага пленума ЦК КП(б)Б па пытанню аб задачах партыйна-арганізацыйнай і палітычна-выхаваўчай работы, мы прыйшлі к вываду, што у рабоце нашай партарганізацыі не знашлі яшчэ адлюстравання указанні тав. Кагановіча на XVII з'ездзе партыі аб ролі і значэнні партыйных сходаў:

«Член партыі навучаецца і павінен навучацца на партыйных сходах большэвізму не менш, калі не больш, чым у партыйнай школе. . . Кожны партыйны сход павінен павысіць ідэйны ўзровень камуніста. Абгаварэнне ўнутры-партыйных пытанняў, пытанняў палітыкі і практыкі пабудовы сацыялізма ўздымае свядомасць члена партыі да ўзроўню разумення ім авангарднай ролі большэвіка-арганізатара мас».

Нашы партыйныя дні часта зводзіліся да выступленняў 5-6 так званых «штатных аратараў», бо падрыхтоўцы партсходу не удзялялася дастатковай увагі.

Рыхтуючыся да партыйнага сходу, прысвечанага рашэнням Ленінградскага камітэта партыі і красавіковага пленума ЦК КП(б)Б, згадзя прапрацавалі гэта пытанне з парторгамі і прапагандыстамі завода, пасля чаго сабралі прапановы па партыйных групах і выпрацавалі праект. Дзякуючы добрай падрыхтоўцы партсходу, у спрэчках заісчалася 36 чал., з іх выказалася 22. Т. т. Лапідус, Кашкан, Лапін, Салавей і іншыя адзначалі у сваіх выступленнях, што іменна сёння яны зразумелі значэнне партсходу, як месца выхавання камуністаў, што цяпер ім лёгка выступаць, бо пытанне загадзя падрыхтавана. Яны ўказалі на рад недахопаў у рабоце партарганізацыі завода: слабую работу партгабінета, частую змену прапагандыстаў у кандыдацкай школе і інш.

Чарговы партдзень намечана правесці па пытанню міжнароднага становішча СССР. Да гэтага партдня вылучана 5 камуністаў, якім даручана зрабіць даклады Тав. Кузняцоў (каваль) рыхтуе даклад па пытанню аб прадажы КУЧ. Раней ён ніколі не наведваў бібліятэку-чытальню, а цяпер праседжвае там цэлыя вечары. Яму ў дапамогу прымацавана камуністка—заг. партгабінета т. Догман. Тав. Кузняцоў

гаворыць: «За ўвесь час прабывання ў партыі (з 1926 года) ніколі не адчуваў я такой адказнасці як цяпер, рыхтуючыся выступіць з дакладам перад сходам. Але нічога. Карту ўжо вывучыў (усе дакладчыкі выступаць з геаграфічнай картай і будуць паказваць распалажэнне краін, аб якіх дакладваюць). Думаю, што не падкачаю».

Комуніст Гінзбург дакладвае аб узбраенні Германіі. Дзякуючы гэтаму дакладу, ён стаў наведвальнікам бібліятэкі імя Леніна.

Комуніст Матусевіч рыхтуе даклад аб узаемаадносінах СССР з Англіяй. Спачатку прасіўся, каб яго аслабанілі ад даклада, але цяпер з нецярплівасцю чакае сходу.

Даклады ўжо ва ўсіх гатовы. 7 мая 5 комуністаў выступаць з геаграфічнымі картамі і раскажучь сваім таварышам аб міжнародным стансвішчы. Партыйная арганізацыя завода ўпершыню за апошнія некалькі год заслухае палітычныя даклады комуністаў, з якімі по плеч працуе.

На 27 мая прызначана прапрацоўка на агульным сходзе красавіковых і гэзісаў Леніна, якія загадзя прапрацоўваюцца па групах. Дакладчыкамі выступаць комуністы завода. Партком наставіў перад сабой задачу падрыхтаваць у бліжэйшыя 3—4 месяцы 10—15 чалавек парткадраў. Наша партарганізацыя пры правільнай пастаноўцы выхавання і вырошчвання комуністаў забяспечыць выкананне рашэнняў красавіковага пленума ЦК КП(б)Б.

Правільнае выхаванне партыйных кадраў дапаможа ў самы бліжэйшы час высунуць новыя дзесяткі тысяч большэвікоў арганізатараў і прапагандыстаў.

Н. Працанко

Секретар парткома БДУ

Член партыі—у цэнтры ўвагі

Пленум Ленінградскага парткома партыі і красавіковы пленум ЦК КП(б)Б адзначылі, што ВНУ з'яўляецца найбольш адсталым участкам партыйнай работы. І гэта зусім правільна.

Ранейшні XVII з'езд партыі аб арганізацыі перабудове партыйнай работы і павышэнні ідэна-палітычнага узроўню членаў партыі ажыццяўляліся фармальна.

«Перабудова» выразілася ў тым, што з бюро парткалектыва зрабілі партком, замест факультэцкіх ятэк абралі (а ў некаторых выпадках і прызначылі) парторгаў. Але зрухаў у партыйнай рабоце ад гэтага яшчэ не адчувалася. Парторгі доўгі час не ведалі, што ім рабіць. Не маючы ўказанняў парткома, яны большай часткаю падмянялі сабой і дэканаў, і прафоргаў, і комсоргаў.

Партком займаўся пераважна гаспадарчымі і акадэмічнымі пытаннямі. З абвесткі дня не зыходзілі пытанні аб сталоўцы, аб загадчыку гаспадаркі, аб рабоце дэканаў, кафедр, акадэм-паспяховасці.

Толькі ў пачатку і канцы года ставілася пытанне аб палітвучобе. Іменна аб палітычнай, а не партыйнай вучобе, бо для камуністаў партыйнай сеці не было, а ў арганізаваных па вучэбных групах гуртках бягучай палітыкі сотня камуністаў растаплялася больш як у тысячнай масе студэнтаў. Зрэдку, пры правядзенні той ці іншай палітычнай кампаніі (Першае мая, дзень Парыжскай камуны), адбываліся адкрытыя партыйныя сходы. Падрыхтоўка да іх звычайна амяжоўвалася падборам дакладчыкаў, прычым пра абвестку дня даведваліся нярэдка толькі пры адкрыцці сходу. Ясна, што такі сход праходзіў вяла, нудна, афіцыйна, з нізкай актыўнасцю. Удзельнікі сходу пазяхалі, чакаючы як-бы ён хутчэй скончыўся. У рэзалюцыях, якія падрыхтоўваліся наспех на самым сходзе, было многа агульных пажаданняў, але канкрэтных абавязкаў яны па сутнасці ні перад кім не ставілі. Звычайна рэзалюцыі або губляліся адразу-ж пасля сходу, або падшываліся «да справы», дзе яны спакойна ляжалі без прававеркі выканання.

Пры такой пастаноўцы справы камуністы не адчувалі адказнасці за той участак работы, на які іх паставіла партыя. Яны не адыгрывалі ў належнай меры авангарднай ролі ў барацьбе за выкананне вучэбнага плана, за аўладанне вышнімі навукамі і часта самі не з'яўляліся ўдарнікамі вучобы. Зусім не дзіўна, што сярод некаторай часткі камуністаў, асабліва кандыдатаў партыі, дысцыпліна пахіснулася: павялічыліся выпадкі ненаведвання партсходаў, неакрапаных

уплаты членскіх узносаў, неахайных адносін да сваіх нагрузак і партыйных дакументаў.

На снежань мінулага года 26 камуністаў не мелі ў парткоме ўліковых картак, некаторыя згубілі партбілеты. У атмасферы дабрадушша і недастатковай пільнасці некаторых кіруючых працаўнікоў (дэканаў ф-таў, парторгаў, членаў парткома) стварылася спрыяючая глеба для пранікнення у БДУ людзей класава-варожых. На хітфаку ўдалося прытуліцца нават тэрарысту Шэйману.

Смерць тав. Кірава ад рукі агіднага забойцы з ахвосця былой зінов'еўскай групы, расстрэл органамі НКВД тэрарыста Шэймана сільна узварухнулі партыйную арганізацыю БДУ. На закрытых партыйных сходах востра было пастаўлена пытанне аб класавай пільнасці, члены і кандыдаты партыі былі мабілізаваны на барацьбу з усякага роду пранікшымі ў БДУ чужакамі, з нездаровымі настроямі, якія часам мелі месца сярод студэнцтва.

Партыйная арганізацыя правяла праверку людскога складу БДУ, прыцягнуўшы да гэтай справы комсамол і лепшую частку беспартыйных. Члены партыі і комсамольцы пачалі уважліва прыслухоўвацца да ўсяго навакольнага і ўзнімаць на прынцыповую вышыню гэтыя факты, міма якіх яшчэ учора праходзілі, не прыдаючы ім ніякага значэння.

З ростам класавай пільнасці былі выяўлены і выключаны з універсітэта да 80 студэнтаў людзей класава-чужых. Члены партыі не раз звярталіся ў партком з патрабаваннем ўзяць перад Наркамасветы пытанне аб пераглядзе спраў некаторых адноўленых ім студэнтаў.

Пад кіраўніцтвам і пры дапамозе гаркома партыйная арганізацыя БДУ правяла вялікую работу па ачыстцы сваіх радоў ад працвістаў, прымазаўшыхся, прымірэццаў, ад страціўшых класавую пільнасць (Дзелендзік, Афанасьеў, Кацман, Рабцэвіч і інш.).

З дапамогай крытыкі і самакрытыкі у працэсе аб'яваўлення ўрокаў, звязаных з забойствам тав. Кірава, ўдалося выявіць палітычна блізарукіх, недастаткова пільных членаў партыі і дапамагчы ім выправіць памылкі.

У барацьбе з рознымі вылазкамі партыйная арганізацыя ўзмацнілася, атрымала некаторую загартоўку. Члены партыі, асабліва парторгі і члены парткома, заявілі: «За гэты невялікі перыяд (студзень-люты 1935 года) мы прайшлі вялікую школу і зразумелі, што значыць быць пільнымі».

Узрошную актыўнасць партарганізацыі трэба было замацаваць разгортваннем унутрыпартыйнай работы. Партком парашну заняцца стварэннем партыйнай секі па вывучэнню гісторыі партыі. Партарганізацыя БДУ на 70% складаецца з членаў партыі са стажам з 1930-31 года. Таму для іх асабліва важна ведаць, як змагалася наша партыя за правядзенне ў жыццё тэорыі Маркса—Леніна—Сталіна, як яна загартоўвалася, як перамагла ворагаў, яўных і скрытых, зрываючы з іх усе маскі, якімі-б яны ні прыкрываліся.

Па вывучэнню гісторыі партыі арганізаваны 4 гурткі: адзін для кандыдатаў, адзін для актыва і два для радавых камуністаў, а таксама два комсамольскія. Працуюць гурткі бягучай палітыкі для беспартыйнага студэнцтва і той часткі комсамольцаў і партыйцаў рабфака, якая праходзіць гісторыю партыі ў вучэбным плане.

Кіраўнікамі гурткоў па гісторыі партыі прызначаны лепшыя, вытрыманыя камуністы: навуковыя працаўнікі па грамадскіх дысцыплінах, выкладчыкі гісторыі партыі.

Для прапагандыстаў па гісторыі партыі і бягучай палітыцы арганізаваны два семінары. Гурткі праходзяць пасляокцябрскі перыяд. Прапрацаваны тэмы «Гістарычныя карэнні большэвізма», «Партыя ў 1917 годзе», «Партыя пры пераходзе к нэпу».

Нельга сказаць, што з партвучобай у нас усё ўжо добра. Бывае, што члены партыі, прапагандысты не рыхтуюцца да заняткаў, хоць такія выпадкі паўтараюцца больш рэдка пасля прапрацоўкі на закрытым партсходзе 11 красавіка рашэнняў пленума Ленінградскага гаркома. Паведванне добрае. Усе партыйцы, за невялікім выключэннем, ходзяць на заняткі.

Павышэнню якасці падрыхтоўкі садзейнічае заслухоўванне справаздач прапагандыстаў як на парткоме, так і на партгрупках.

5-га красавіка партком заслухаў самасправаздачу тав. Кецко, з якой выяснілася, што Кецко недастаткова рыхтуецца да заняткаў, мала чытае класікаў марксізма, часопіс «Большевик» і таму яго гурток праходзіць нудна. Партком прызнаў работу Кецко недавальняючай, указаў яму на неабходнасць стараннай падрыхтоўкі літаратуры, свочасовай распрацоўкі тэм, уважлівага скідання канспектаў і прапанаваў парторгу разгрузіць Кецко ад іншых нагрузак. Зараз тав. Кецко значна палепшыў сваю работу.

Партыйны сход 11/IV пры прапрацоўцы рашэнняў пленума Ленінградскага гаркома прапанаваў парткому і парторгам: разгрузіць прапагандыстаў Паулюскага і Пракаповіча ад дадатковых нагрузак; заслухаць самасправаздачы прапагандыстаў Успенскага, Фішкіна, Шнакоўскага і інш.; замацаваць для кіраўніцтва семінарам прапагандыстаў па гісторыі партыі—Карнейчыка, па бягучай палітыцы Дзьякава; арганізаваць к 1 мая партыйны кабінет.

Самасправаздачы прапагандыстаў па бягучай палітыцы паказалі, што лекцыя часта зацягваецца па дзве гадзіны, замест жывой гутаркі ўжываецца настолькі «вучоная» мова, што слухачам робіцца нудна. Не пазбаўлены гэтых недахопаў і больш кваліфікаваныя кіраўнікі гурткоў па гісторыі партыі.

Адзначаючы недахопы прапагандыстаў, партгрупы дапамагаюць выпраўляць іх, чым безумоўна садзейнічаюць палепшанню якасці прапаганды.

Вялікія труднасці ў снабжэнні прапагандыстаў цэнтральнымі газетамі. У нас да 40 прапагандыстаў, 50 группарторгаў, не лічачы членаў парткома і кіруючых працаўнікоў (рэктар, дэкан), а газет цэнтральных атрымліваем 10 экз. Гэтага вельмі мала. Патрэбнасць у газеце часткова задавальняецца праз парткабінет, бібліятэку, вятрыны «Правды» па факультэтах, але ў вельмі нязначнай меры.

Для падвядзення вынікаў партвучобы намечана ў канцы мая тэарэтычная канферэнцыя, да якой пачата падрыхтоўка. Будзе выпушчан спецыяльны нумар шматтыражкі, пастаўлен даклад на пройздзення тэмы па гісторыі партыі і праведзена праверка ведаў слухачоў.

Перад партарганізацыяй стаіць агромная работа па вырошчванню сваіх кадраў прапагандыстаў. Нашы наяўныя кадры для гурткоў бягучай палітыкі вельмі маладыя і слаба падрыхтаваныя, ды і іх не хапае, таму некаторыя гурткі яшчэ вельмі грамазды. Партыйная і

комсомольская арганізацыі выхоўваюць новых людзей. Але, відавочна, асноўны касцяк прапагандыстаў перад пачаткам навучальнага года прыдзецца прапусціць праз спецыяльныя, хоць-бы краткатэрміновыя курсы.

Падрыхтоўка партыйных сходаў значна палепшылася. Абвестка дня загадзя прапрацоўваецца на парткоме сумесна з актывам, потым абгаварваецца на партгрупках, дзе выносіцца рад практычных прапановаў. На аснове сабраных прапановаў партком падрыхтоўвае рашэнне і ўрэшце абгаварвае пытанне на агульным партыйным сходзе. Так прапрацоўваўся закрыты ліст ЦК ВКЛ(б) і рашэнні пленума Ленінградскага гаркома.

У выніку добрай падрыхтоўкі актыўнасць сходаў была вельмі высокай. Не прыходзілася па некалькі раз пытацца, хто хоча выказацца. Наадварот, жадаючых было столькі, што прыходзілася абмяжоўваць час. На апошнім сходзе заўважана 33 чалавек, выказалася 18.

Цікава адзначыць, што напярэдняе прапрацоўка пытання на партгрупках, работа партгорга з саабоўшчымі членамі партыі спрыялі таму, што ў спрэчках пачалі выказвацца людзі, якія звычайна маўчалі. Так, на партсходзе 11 красавіка ўзялі слова Марголін, Шамак, Мірэнбур, Кацман, якія ніколі не выступалі на агульна-універсітэцкіх і нават групавых партсходах. Іх выступленні насілі дзелавы характар і ўнеслі рад канкрэтных прапановаў.

На сходзе 11 красавіка ўпершыню было прынята рашэнне, якое прабілася па сутнасці планам работ партыйнай арганізацыі на бліжэйшы адрэзак часу. У рашэнні ўказвалася каму, што і ў які тэрмін трэба выканаць, а таксама прызначана к чарговому партсходу 17 мая інфармацыя сакратара парткома аб выкананні данага рашэння.

Партком на сваім паседжанні 5 мая намеріў абвестку чарговага партыйнага дня: інфармацыя сакратара аб выкананні рашэння напярэдняга сходу, самасправаздача т. Энглінай і, нарэшце, аб тэарэтычнай канферэнцыі на партвучобе. Партком і партгоргі (праўда, не ўсе) пачалі апытваць членаў партыі аб тым, якія пытанні яны лічаць патрэбным заслухаць на агульным сходзе, выбіраючы з іх галоўныя.

К аднаму з адкрытых партсходаў, які адбудзецца прыкладна ў сярэдзіне чэрвеня, прапрацоўваецца пытанне «аб ролі сацыялістычнай культуры ў выхаванні новага чалавека». Гэта пытанне цікавіць не толькі партыйна-комсамольскую, але і беспартыйную масу студэнцтва. У парадку падрыхтоўкі гэтага сходу будзе праведзена вывучэнне бытавых умоў раду членаў партыі, комсамольцаў і беспартыйных і правярана, як яны праводзяць выхадны дзень, што чытаюць і т. д.

Прапрацоўка рашэнняў пленума Ленінградскага гаркома прымусіла партыйную арганізацыю заняцца сапраўднай перабудовай, сапраўдным, а не фармальным правядзеннем у жыццё рашэнняў XVII з'езда партыі. Ужо ёсць стаючыя вынікі ўважлівага падыходу да жыцця чалавека: людзі паднягнутліся, усведамляючы адказнасць за даручаную справу.

Асноваю работы партгруп сталі самасправаздачы камуністаў, праверка нагрузак, дапамога адстаючым членам партыі. Пасля прапрацоўкі 11 красавіка рашэнняў Ленінградскага гаркома было заслухана 15 самасправаздач, з іх на парткоме 2 і на партгрупках: фізмата—3, гістмата—4, хімфака—3 і біяфака—3.

Дрэнна працуе партгруппа геафака, дзе не забяспечыў патрэбнага кіраўніцтва парторг, якога партком вызваліў цяпер ад работы.

Самасправаздача—найлепшая форма для праверкі і росту камуністаў. Ужо адно толькі паведамленне аб тым, што на партсходзе або парткоме будзе слухацца самасправаздача, прымушае камуніста падцягвацца.

Возьмем прыклады. У рашэнні партсхода ад 11 красавіка партгруппе геафака прапанавана заслухаць кандыдата Рўсінава, які нягледзячы на вучыцца, але недастаткова сочыць за сабой, ходзіць растрэпаны, нябрыты, не праяўляе актыўнасці ў партработе. Зараз Рўсінаў пачаў сачыць за сабой, заявіў аб незадаволенасці партнагрузкай і, калі яму далі другую, пачаў актыўней працаваць.

Другі прыклад—тав. Кроль з біяфака. На яе пачалі часга паступаць скаргі, што яна мала працуе над сабой, нявытрымана як парт-орг, замест кіраўніцтва групай заўсёды лаецца з парторгімі і праф-орган. Партком парашыў заслухаць яе самасправаздачу. Як сведчыць сама Кроль, спрэчкі, якія разгарнуліся па яе самасправаздачы, паказалі, што яна многіх сваіх недахопаў не заўважвала, недастаткова працавала над сабой. «Калі мяне запыталіся, ці чытаю я газеты, і што было ва ўчараншым нумары, мне так зрабілася сорамна, што нават кіннула ў пот. Я неяк і не задумвалася над тым, што трэба штодня чытаць газеты». Партком указаў тав. Кроль, што ёй трэба рабіць як парторгу, як выправіць свае недахопы.

У красавіку партком слухаў справаздачу тав. Мікалаені, пераведзенага па чыстцы з членаў у кандыдаты. Ён дрэнна вучыўся, не наведваў партгуртку, быў неактыўны на сходах. На парткоме тав. Мікалаеня адкрыта прызнаў, што трымаў сябе не як партыец, уцякаў з заняткаў па ленынізму, баючыся, каб не запыталі, не наведваў партгуртка, бо не рыхтаваўся. Партком прымацаваў яго да т. Дзяжківа рэктара у-та для сталай кансультацыі па ленынізму, прапановаў прарэктару гаспадарчай часткі зняць з яго абавязкі па нарыхтоўцы дроў, даручыў т. Маханьку прапагандысту гуртка, дзе займаецца Мікалаеня часцей яго запытваць. Партгруппа біяфака, правяраючы, як выконваецца гэта рашэнне парткома, устанавіла, што Мікалаеня падцягнуўся як у акадэмічнай, так і ў партыйнай рабоце.

Партком заслухаў 26 красавіка самасправаздачу парторга рабфака т. Каленіка, работа якога загадзя была правярана прымацаваным да рабфака членам парткома. У рашэнні парткома Каленіку ўказана, побач з радам станоўчых бакоў, на грубасць у абыходжанні з некаторымі членамі партыі, на тое, што ён часам замест выхавання займаецца адміністраваннем.

Партгруппа рабфака яшчэ не разгарнула ў патрэбнай меры работы па правярцы выканання камуністамі нагрузак, а таксама сваіх уласных рашэнняў і рашэнняў парткома.

Партгруппа хіміфака заслухала на апошнім сходзе самасправаздачу свайго прафорга, які з першых-жа дзен сваёй работы пачаў прапускаць акадэмізаняткі і траціць час на бескарысную мітусню. Партгруппа адначыла гэта ў сваім рашэнні і ўказала, на што ён у першую чаргу павінен звярнуць сваю ўвагу як прафорг і як працаваць, будучы кандыдатам партыі.

Вывучаючы камуністаў, партарганізацыя дапамагае ім своечасова выпраўляць недахопы і ўмацоўваць добрыя бакі работы. Адзін таварыш, дырэктар прапагандыст, лічыць мяшчанствам культурнасць і глечу, неахайны ў асабістым жыцці, груба абыходзіўся з тавары-

рышамі па пакою і т. д. Партком рашыў заслухаць самасправаздачу гэтага таварыша на закрытым партыйным сходзе, ускрыць усе яго недахопы, каб на гэтым прыкладзе вучыліся і іншыя члены партыі.

У рабоце партыйных груп трэба адзначыць станоўчы момант — практыку праверкі рашэнняў папярэдняга сходу на кожным чарговым; на-жаль не ўсе партгрупы гэтым займаюцца.

У радзе вышэйшых навучальных устаноў Менска, і ў прыватнасці ў БДУ, доўга існавала шкодная думка, нібы групы спачувваючых арганізуюцца толькі на прадпрыемствах. Да апошняга часу ніякай работы ў гэтым напрамку не вялося, пра двух спачувваючых, пераведзеных камісіяй па чыстцы, забылі ўсе, разам з былым сакратаром парткома т. Лемец. І толькі зараз іх выявілі, калі партком як след узяўся за выяўленне лепшых беспартыйных у групы спачувваючых. На аднаму фізіку прынята і зацверджана парткомам 5 чалавек: Фрадкіна, Мамкоўскі, Абрамовіч, Федаровіч і Калачоў. Усе яны — лепшыя ўдарнікі вучобы, добрыя грамадскія работнікі, рабочыя, калгаснікі, настаўнікі. Сваёй работай яны не раз даказалі, што горача жадаюць змагацца за справу партыі.

Вось што піша т. Калачоў у сваёй заяве: «Улічваючы велізарнае значэнне справы пабудовы бяскласавага грамадства, пабудовы социалізма ў нашай краіне і маючы вялікае жаданне аддаць працаваць на карысць гэтага ў першых шарах людзей нашай эпохі разам з камуністычнай партыяй і пад яе непасрэдным кіраўніцтвам, — прашу залічыць мяне ў групы спачувваючых пры парткоме БДУ».

За ім падана некалькі заяў з хімфака, з рабфака. Слаба працуюць партгрупы біяфака і АГК, не гледзячы на вялікі рэзерв для росту групы спачувваючых.

* * *

Акрамя гурткоў бягучай палітыкі і адкрытых партсходаў, беспартыйная маса студэнцтва прыцягваецца на палітдні, якія партком пачаў упершыню праводзіць з красавіка месяца. У красавіку праведзена два палітдні: па пытаннях міжнароднай палітыкі і барацьбы з хуліганствам. На кожным прысутнічала да 300 беспартыйных.

Некаторыя партгрупы, разам з комсамолам і прафкомам, індэрэна праводзяць масавую работу ў інтэрнатах. Вылучаны бяседчыкі, з якімі адзін з членаў парткома праводзіць нарады. У красавіку, пасля агульнага сходу, праведзена гутарка аб канферэнцыі ў Стрэзе, аб усходнім пакце, распрацавалі даклад тав. Кошкіна аб рабселькоравскім з'ездзе (6 гутарак), прамову Леніна на III з'ездзе комсамола (5 гутарак), даклад тав. Валковіча на пленуме ЦК КП(б)Б (5 гутарак), аб святкаванні 1 Мая і т. д.

У інтэрнаце рабфака абгаворана карціна «Пуцёўка ў жыццё». Зараз па інтэрнатах абгаварваецца карціна «Сяляне». Дрэнна яшчэ толькі парторгі не навучыліся выкарыстоўваць сваіх бяседчыкаў у якасці інфарматараў аб настроях у інтэрнаце. Бяседчыкі не падбіраюць для сваіх гутарак тэм, якія цікавяць студэнтаў; звычайна робіць гэта старшыня прафкома з дапамогаю парткома. Для ўкаранення гэтай формы работы прыдзеца, як відаць, глыбока і сістэматычна займацца з самімі бяседчыкамі.

* * *

Буйны недахоп у рабоце парткома—слабая работа з партаргамі груп. Калі з партаргамі факультэтаў час ад часу праводзяцца нарады, паседжанні парткома, то з партаргамі груп працуюць толькі факультэцкія парторгі. Нярэдка здараецца, што парторг групы не ведае сваіх абавязкаў і падменьвае сабою ўвесь трыкутнік групы.

Другі буйны недахоп—адсутнасць у некаторых партгрупках праверкі сваіх рашэнняў. Неахайна і няграмадна пішуцца гэтыя рашэнні, часта губляюцца, а галоўнае — не правяраюцца (партгрупа гістфака, геафака).

Парторгі недастаткова карыстаюцца ўсімі рычагамі для вывучэння настрою сярод партыйнай і беспартыйнай масы. Прапагандыстаў, бяседчыкаў, праформаў, газету—усё гэта, не лічачы асабістай гутаркі з людзьмі, можна добра выкарыстаць для сталай жывой інфармацыі.

З прыведзенага відаць, што зрухі ў рабоце партарганізацыі БДУ зроблены не малыя. А самае галоўнае ў тым, што ў цэнтры ўвагі сталі жывыя людзі, іх ідэйна-палітычны рост. Не трэба толькі супакойвацца, а ўсе шырэй і глыбей разгортваць работу па выхаванню і вырошчванню партыйных кадраў. У гэтым—наша асноўная задача.

Н. Конаплін

Новая эпоха савецкай дэмакратыі

На XVII партыйным з'ездзе тав. Сталін характарызаваў вялікую радзіму працоўных усяго свету—СССР, як уцёс, які стаіць асобна срод бушуючых хваль эканамічных патрасенняў і ваенна-палітычных катастроф у капіталістычных краінах.

Шэсць год прадаўжаецца эканамічны крызіс капіталізма, і, не глядзячы на розныя прадбачанні буржуазных тэарэтыкаў і палітыкаў, капіталізм не мог выбрацца з крызіса і дэпрэсіі асобага роду.

Зусім іншае ў нас:

«У нас няма непрацуючых фабрык і заводаў, спыненых домен і мартэнаў... У нас будуцца сотні і тысячы новых прадпрыемстваў... Растуць нібы з-пад зямлі новыя прамысловыя раёны і гарады... Пачаўшыся росквіт нацыянальных культур на соцыялістычнай аснове прадстаўляе нябачанае відовішча за межамі Савецкага саюза і наогул у сусветнай гісторыі» (Молатаў, з даклада аб рабоце ўрада VII з'езду саветаў СССР).

СССР прадэманстраваў перад усім светам канчатковую перамогу соцыялістычнага ладу. «Расія нэпаўская стала Расіяй соцыялістычнай».

Краіна пераможнага соцыялізма па вытворчасці трактароў стаіць на першым месцы ў свеце, па сельскагаспадарчых машынах і па чыгуну—на першым месцы ў Еўропе, па чыгуну і нафце займае другое месца ў свеце, па сталі, электраэнергіі і грузавых электрамашынах—трэцяе і па каменнаму вугалю—чацвёртае месца ў свеце. Рэзка змяніўся твар нашай сельскай гаспадаркі. 9/10 усіх пасеўных плошчаў з'яўляюцца калгаснымі і саўгаснымі. Пospехі калгаснага ладу далі краіне магчымасць адмяніць картачную сістэму па хлеб і некаторыя іншыя прадукты.

2-гі зезд калгаснікаў-ударнікаў, які адбыўся адразу-ж пасля VII з'езда саветаў, дэманстраваў сілу і пераможную трываласць калгаснага ладу, рост свядомасці шырокіх мас працоўнага сялянства, прыняў сталінскі статут калгаснага жыцця.

Усесаюзны зезд саветаў паказаў, што агромная большасць насельніцтва СССР канчаткова і беспаваротна звязала сваё жыццё з соцыялізмам. Рабочыя і працоўнае сялянства любяць сваю родную савецкую ўладу, яны як ніколі згуртаваны вакол партыі рабочага класа, вакол яе вялікага непакіснага правадыра—тав. Сталіна.

Гэтыя поспехі ў справе перамогі соцыялізма маглі быць дасягнуты толькі на аснове рашучай барацьбы за генеральную лінію ленінска-сталінскай партыі, супроць усякіх праяў правага і «левага» апартызма, супроць контррэвалюцыйнага трацкізма, у бязлітаснай ба-

рацьбе з рэшткамі капіталістычных класаў у нашай краіне, супроць рэштак трацкіска-зіноўеўскай апазіцыі, якая ператварылася ў бела-бандыцкую фашысцкую арганізацыю, стаўшы на контррэвалюцыйны тэрарыстычны шлях барацьбы з партыяй і савецкаю ўладай.

Усе гэтыя дасягненні мы маем таму, што мы жывем і змагаемся на аснове савецкага ладу, маем магутную дзяржаву дыктатуры пролетарыята, асноваю якой з'яўляецца грамадская, сацыялістычная ўласнасць.

«Мы маем права ганарыцца і мы ганарымся тым, што на нашу долю выпала шчасце пачаць пабудову савецкай дзяржавы, пачаць гэтым новую эпоху сусветнай гісторыі, эпоху панавання новага класа, прыгнечанага ва ўсіх капіталістычных краінах і ідучага паўсюды да новага жыцця, да перамоті над буржуазіяй, да дыктатуры, пролетарыята, да вызвалення чалавецтва ад ярма капітала, ад імперыялістычных войнаў» *).

Для працоўных усяго свету ясна, што толькі савецкі лад дае максімум дэмакратызма для рабочых і сялян, што гэтым новым тыпам дэмакратыі з'яўляецца дыктатура пролетарыята.

Вопыт гераічнай барацьбы пролетарыята СССР на розных этапах з усякімі прошакамі і нападамі буржуазіі сведчыць аб сіле савецкай сістэмы, аб тых невымерных магчымасцях, якія крыюцца ў савецкай сістэме гаспадаркі.

* * *

Грандыёзныя змены, што адбыліся ў эканоміцы, не маглі не эрабіць адпаведнага ўплыву на змену суадносін класавых сіл, сацыяльнай структуры ў нашай краіне.

Рашаючымі ў даным выпадку з'яўляюцца перш за ўсё змены суадносін паміж сацыялістычнай уласнасцю і прыватна-ўласніцкай гаспадаркай. Прапорцыя паміж вытворчымі фондамі абодвух катэгорыяў уласнасці к 1935 г. выражаецца: 96 проц. (першая) і 4 проц. (другая) да ўсёй сумы сродкаў вытворчасці ў нашай краіне. У лічбовых паказчыках удзельная вага капіталістычных элементаў выражаецца ў 0,09% да ўсёй сумы сродкаў вытворчасці.

Гэтым суадносінам у эканоміцы адпавядае і пэўны класавы склад насельніцтва СССР. Рабочыя і служачыя яшчэ ў 1928 годзе складалі 26,3 млн. чалавек, а к пачатку 1934 года гэта лічба павялічваецца да 47,1 млн. чалавек, гэта значыць—28,1% да ўсёй колькасці насельніцтва СССР. Калгаснікі-ж, каапераваныя саматужнікі і рамеснікі складаюць 45,9%, а сяляне-аднаасобнікі (без кулакоў) 22,5%. Апошняя лічба за год скарацілася яшчэ, і аднаасобнікаў засталася каля 1/5 усяго працоўнага сялянскага насельніцтва. У той-жа час капіталістычныя элементы краіны складаюць усяго 0,1% у тым ліку кулакоў—0,09%. У лічбовых адзінках гэта раўняецца 174 тыс. чалавек, у тым ліку кулакоў—149 тыс. чал.

Савецкая канстытуцыя, як асноўны закон дзяржавы дыктатуры пролетарыята, уасаблівае ўсе асновы развіцця дыктатуры пролетарыята, як дзяржавы пераходнага часу ад капіталізма да камунізму. Наша канстытуцыя, з'яўляючыся вышкам перамогі пролетарыята над буржуазіяй, «стала сцягам працоўных у барацьбе за сацыялізм» (Молатаў).

Наша канстытуцыя не складалася габінетным шляхам, не выдумля-

лася вучонымі юрыстамі, а стваралася ў ходзе класаван барацьбы. Важнейшай яе асновай ёсць тое, што яна замацоўвае «экспрапрыяцыю экспрапрыятараў», гарантуе дыктатуру пролетарыята, яе далейшае развіццё і ўзмацненне і выразна ўстанаўляе класавы характар і метады ажыццяўлення савецкай, пролетарскай дэмакратыі. Савецкая канстытуцыя паказвае ўсяму свету формы і метады ўдзелу працоўных у кіраванні дзяржавай, паказвае, што «савецкая ўлада ёсць шлях к сацыялізму, знойдзены масамі працоўных і таму — верны і таму — непераможны» *).

Характар нашай дзяржавы, рашучая барацьба з астаткамі капіталістычных класаў, барацьба за ліквідацыю класаў наогул і пабудову бяскласавата сацыялістычнага грамадства робіць нашу канстытуцыю жыццёвай і гібкай, г. зн. лёгка змяняемай і дапаўняемай, чаго пельга сказаць ні пра адну з буржуазных канстытуцый. І гэта зусім зразумела.

Буржуазія ў сваіх канстытуцыях адлюстроўвае эксплуатацыю чалавека чалавекам, хоча ўвекавечыць сваё панаванне, трунтуючыся на прыцыпе прыватнай уласнасці на сродкі вытворчасці. На гэтым жа прыцыпе абгрунтаваны і ўсе так званыя «дэмакратычныя свабоды», якія на сутнасці з'яўляюцца ашуканствам шырокіх мас працоўных і выпрабаваным сродкам палітычнага панавання эксплуатаатарскай меншасці над эксплуатаемай большасцю.

Сутнасць буржуазных канстытуцый бліскуча характарызаваў у свой час Карл Маркс. Вось як ён гаворыць пра канстытуцыю Францыі 1848 года: «Кожная з гэтых свабод асцвяшчае безумоўным правам французскага грамадзяніна, але з нязменнаю заўвагай, што «ня бязмежна, паколькі яна не абмежавана «аднолькавымі правамі другіх і грамадскай безапаснасцю», або «законам», якія павінны апасрэдаваць гэтую гармонію індывідуальных свабод паміж сабою і з грамадскай безапаснасцю» **). Маркс расшыфроввае формулу «грамадская безапаснасць», указваючы, што гэта ёсць безапаснасць буржуазіі і што ўсе ўмовы: агазоркі ў гэтай канстытуцыі з'яўляюцца «пацэйскай лавушкай». Вось чаму, па думцы Маркса, «Кожны параграф канстытуцыі заключае у самім сабе сваю ўласную процілегласць, сваю ўласную верхнюю і ніжнюю паласу: свабоду ў агульнай фразе, ліквідацыю свабоды — у агаворцы» ***).

Наша канстытуцыя не фетыш, не звычайная дэкларацыя, а моцны сродак барацьбы за ўзмацненне дыктатуры пролетарыята, сацыялістычнай уласнасці, пераробкі чалавека і канчатковай перамогі сацыялізма. Наша канстытуцыя з'яўляецца самай ўстойлівай і трывалай канстытуцыяй у свеце. Гэта вынікае з класаван прыроды нашай дзяржавы, з таго, што на чале ўлады стаіць пераможны рабочы клас, з таго, што дыктатура пролетарыята — гэта ўлада мільёнаў працоўных, самая ўстойлівая ўлада ў свеце. Гэтыя асновы нязменны, як нязменнымі з'яўляюцца асноўныя прыныцыпы савецкага ладу, вызначаныя яшчэ ў «Дэкларацыі праў працоўнага і эксплуатаванага народу».

Развіццё савецкай канстытуцыі ведае некалькі этапаў, якія з'яўляюцца важнейшымі гістарычнымі вехамі ў жыцці нашай дзяржавы. Першы этап — гэта лета 1918 г., калі на V усерасійскім з'ездзе саветаў была прынята першая савецкая канстытуцыя. Гэты савецка-гістарычны ўзор лег у аснову усіх канстытуцый брацкіх савецкіх сацыялі-

*) Ленін, т. XXIV, стар. 201.

**) 18 брымера Луи Бонапарта", Партиздат. 1933 г., стр. 2

***) Там-жа, стар. 24.

стычных республік. Канстытуцыйнае афармленне дзяржавы дыктатуры пролетарыята—гэта есць этап канстытуывання «эры советаў» (Сталін). «І чым больш,— гаворыць тав. Молатаў,—увасабляліся ў жыццё асновы советскай канстытуцыі, тым больш паспяхова прасоўвалася ўперад справа соцьялізма ў нашай краіне».

Сіла першай советскай канстытуцыі правярана агнём грамадзянскай вайны і стварэннем вялікага Саюза ССР, з якога моманту і пачынаецца другі этап у развіцці советскай канстытуцыі. Саюзная канстытуцыя 1923 года есць прамое выражэнне перамогі ленинска-сталінскай нацыянальнай палітыкі. У ёй выражаны намаганні ўсіх народаў нашай вялікай краіны ўсямерна ўмацняць і абараняць сваю соцьялістычную радзіму, выражаны ў адзінстве класавых інтарэсаў усіх працоўных нацыянальных частак Саюза, звязаных паміж сабою на аснове советскай сістэмы, інтэрнацыянальнай па сваёй класавай прыродзе. Канстытуцыя СССР дзяржаўна аформіла больш высокі тып советскага федэралізма.

На 1 з'ездзе советаў СССР тав. Сталін у сваім выступленні заявіў:

«У гісторыі советскай улады сёнешні дзень з'яўляецца пераломным. Ён кладзе вехі паміж старым, ужо пройдзеным перыядам, калі советскія рэспублікі, хоць і дзейнічалі сумесна, але ішлі розна, занятыя перш за ўсё пытаннем свайго існавання, і паміж новым, ужо адкрыўшымся перыядам, калі паасобнаму існаванню советскіх рэспублік кладзецца канец, калі рэспублікі ўдзінаюцца ў адзіную советскую дзяржаву для насіхаванні барацьбы з гаспадарчай разрухай, калі советская ўлада думае ўжо не толькі аб існаванні, але і аб тым, каб развіцця ў міжнародную сілу, здольную ўздзейнічаць на міжнародную абстаноўку, здольную змяніць яе ў інтарэсах працоўных» *).

З моманту стварэння СССР прайшло 12 год. Умацнілася дыктатура пролетарыята, расце і квітнее інтэрнацыянальная брэцкая салідарнасць народаў СССР. За гэты час некалькі раз у канстытуцыю ўносіліся змены. Але яны датычаць галоўным чынам структуры і практыкі работы цэнтральных і мясцовых органаў улады з мэтай прыстасавання іх да задач соцьялістычнага будаўніцтва. Усе гэтыя змены адлюстроўваюць перамогі палітыкі партыі ў справе індустрыялізацыі нашай краіны і соўгасна-калгаснага будаўніцтва. Унесеныя змены далі магчымасць умацняць класавую і аперацыйнасць краўніцтва як па лініі спецыялізацыі паркампаў і ўнутранай арганізацыі цэнтральных органаў дзяржаўнага кіравання, так і па лініі ўмацнення дысцыпліны, рэвалюцыйнага законнасці і ўмацнення аховы соцьялістычнай уласнасці.

Далейшыя перамогі соцьялізма ў нашай краіне, ператварэнне Расіі нэпаўскай у Расію соцьялістычную, змены ў суадносінах класавых сіл патрабавалі змен і ў канстытуцыі ў напрамку яшчэ большай дэмакратызацыі нашай выбарчай сістэмы.

З'езд советаў, заслухаўшы паведамленне тав. Молатава аб пастанове лютаўскага (1935 г.) пленума ЦК ВКП(б) аб неабходнасці ўнясення некаторых змен у канстытуцыю Саюза ССР,—паставіў унесці гэтыя змены ў двух напрамках: 1) далейшай дэмакратызацыі выбарчай сістэмы ў сэнсе замены не зусім роўных выбараў роўнымі, шмат-

*) Зборнік „10 лет конституции СССР“ ОГИЗ, 1933 г. стр. 5.

ступених—прямими, адкрытых закрытымі і 2) удасканалення соцыяльна-эканамічнай асновы канстытуцыі ў сэнсе прывязнення канстытуцыі ў адпаведнасць з сучаснымі суадносінамі класавых сіл у СССР.

Бясспрэчна, што гэта пастанова, прынятая па ініцыятыве тав. Сталіна, мае агромнае гістарычнае і міжнароднае значэнне. Яна адкрывае новую эпоху ў развіцці савецкага дэмакратызма, дае магчымасць яшчэ больш бурна расці свядомасці і культурнасці працоўных нашай краіны. Разам з тым гэта рашэнне з'яўляецца моцным рэвалюцыйна-зуючым фактарам міжнароднага рабочага руху, бо працоўныя ўсяго свету яшчэ больш могуць упэўніцца ў тым, што толькі новы тып дзяржавы—дыктатуры пролетарыята—можа быць самай дэмакратычнай культурнай і овабоднай краінай у свеце.

Советы былі і застаюцца асновай нашага ладу, асновай далейшага развіцця савецкага пролетарскага дэмакратызма.

Окцябрская рэвалюцыя адкрыла эру пролетарскай дэмакратыі.

Новы тып дэмакратыі прынцыпова адрозніваецца ад буржуазнага дэмакратызма. Замест буржуазнага парламентарызма, замест гэтай чужой установы для працоўных мас, створаны новыя органы пававання.

Праз саветы мільёны працоўных ажыццяўляюць сваю волю і класавыя інтарэсы. З'яўляючыся самым прамым выяўленнем волі працоўных, саветы з'яўляюцца непасрэднымі арганізацыямі саміх працоўных і эксплуатаемых мас, праз якія (арганізацыі) гэтыя мільёны маюць магчымасць будаваць сваю дзяржаву і кіраваць ёю.

«Савецкая арганізацыя аблягчае яднанне ўсіх працоўных і эксплуатаемых вакол іх авангарда, пролетарыята... Пролетарская дэмакратыя ў мільён раз дэмакратычнай усякай буржуазнай дэмакратыі; Савецкая ўлада ў мільёны раз дэмакратычнай самай дэмакратычнай буржуазнай рэспублікі» *).

Працоўныя масы СССР зразумелі, што саветы гэтыя самыя дэмакратычныя органы ў свеце, з'яўляюцца органамі іх улады, з якіх выключаны ўсе былыя эксплуататары і непрацоўныя элементы. У сваім творы «Ідэі ўтрымаюць большэвікі дзяржаўную ўладу» Ленін з уласцівай яму празарлівасцю генія рэвалюцыі указаў асноўныя рысы новага дзяржаўнага ладу, якія большэвікі ўтрымаюць у сваіх руках імгненна, якуючы таму, што гэты новы лад дасць такую непараўнальна больш высокую арганізацыю мас, якой не маглі і не змогуць дасягнуць ніякія іншыя класы.

Пролетарская дэмакратыя грунтуецца на тым прынцыпе, што адказныя задачы соцыялістычнага будаўніцтва вырашаюцца самімі масамі. Тут няма таго бар'ера, які аддзяляе дзяржаўны апарат ад працоўных,—пролетарыят і асноўныя масы працоўнага сялянства ўдзельнічаюць у кіраўніцтве дзяржавай. Гэта і ёсць большасць у сістэме савецкай дэмакратыі. Гэта і ёсць сапраўдны народ.

У межах савецкай дэмакратыі акрэслена выражана вядучая і кі-

руючая роля пролетарыята, як класавага гегемона, які ажыццяўляе пад кіраўніцтвам партыі саюз рабочага класа з сялянствам.

Магутны арганізм советскай дэмакратыі, яе развіццё і творчая яе праца накіроўваецца адзінай маналітнай сілай камуністычнай партыі— гэтай «вышэйшай формы класавай арганізацыі пролетарыята» (Сталін). Партыя была, ёсць і застаецца перадавым атрадам пролетарыята ў яго барацьбе за знішчэнне капіталізма і пабудову камунізма. Імечна таму ўсе здраднікі, рэнегаты, двурэшнікі і белавардзены, гаворачы аб советскай дэмакратыі, адначасова выступаюць супроць нашай партыі. Імечна таму іх лютасць і шаленая ненавісць накіраваны супроць таго, хто цвёрда і непакісна ажыццяўляе справу кіраўніцтва міжнародным пролетарыятам у яго барацьбе за сусветную рэвалюцыю, вялікага Сталіна.

Партыя заўсёды давала і будзе даваць рашучы адпор усякім спробам адрываць партыю ад саветаў, а таксама атоесамляць дыктатуру пролетарыята і кіруючую ролю партыі ў сістэме дыктатуры пролетарыята, або процістаўляць дыктатуру дэмакратыі.

Ленін у сваёй рабоце «Пролетарская рэвалюцыя і рэнегат Каўцкі» наглядна паказаў, што такое процістаўленне Каўцкаму неабходна было для скажэння класавай сутнасці советскага дэмакратызма і для абіроні панавання буржуазіі. На Каўцкаму советская дэмакратыя павінна была дапусціць да палітычнага жыцця і меншасць насельніцтва, г. зн. і буржуазію, у працуючым выпадку нібы парушаюцца усякія прынцыпы дэмакратыі, знішчаецца сама дэмакратыя. Тут Каўцкі выступае як пагэнтаваны апалагет буржуазнага ладу. Ён за ахову інтарэсаў меншасці, інтарэсаў буржуазіі. Ён апярэчвае звычайнымі матэматычнымі катэгорыямі: большасць і меншасць, забываючы пры гэтым, як гаворыць Ленін, «гістарычную праўду» *), якая заключаецца ў правіле, што пры ўсякай глыбокай рэвалюцыі эксплуататары доўга, упарта, шатэна супраціўляюцца, бо ў іх застаецца надзея, а гэта надзея ператвараецца ў спробу рэстаўрацыі.

На гэтым соцыял-фашысцкім шляху процістаўлення дыктатуры дэмакратыі стаць і пан Троцкі. У гутарцы з амерыканскай дэлегацыяй у жніўні 1927 года на запытанне: што існуе ў нашай краіне—«дэмакратыя» ці «дыктатура партыі»,—Троцкі адказаў меншавіцкімі разнажаннемі аб «дэмакратыі наогул» і «дыктатуры наогул». Ён не паказаў класавай сутнасці пролетарскай дэмакратыі, як новай і непараўнальна вышэйшай формы дэмакратыі. Усю розніцу паміж буржуазнай і пролетарскай дэмакратыяй ён звёў толькі да «маскіроўкі», якая, можа, патрэбна для буржуазіі і не патрэбна для пролетарыята. Выхаласціўшы класавую сутнасць нашай дэмакратыі, Троцкі стаў на шлях адрознення «стану» і «формы кіравання», што ў свой час Владзімір Ільіч назваў «машэнніцкім фокусам».

«Калі не здэквацца над здравым сэнсам і над гісторыяй, то ясна, што нельга гаварыць аб «чыстай дэмакратыі», пакуль існуюць розныя класы, а можна толькі гаварыць аб класавай дэмакратыі» **).

Гэтым-жа «машэнніцкім фокусам» Троцкі падмяніў марксісцка-ленінскі аналіз пытання аб новым тыпе дзяржавы дыктатуры пролетарыята.

*) Ленін. Выбраныя творы, т. IV, стар. 105

**) Ленін. Выбраныя творы, т. IV, стар. 96

Меншавік Троцкі разам з Кауцкім стаіць на тым пункце погляду, які Ленін называе «пунктам погляду буржуазнага дэмакрата, які не прызнае, што інтарэс пролетарыята і пролетарскай класавай барацьбы стаіць вышэй» *).

З гэтай меншавіцкай устаноўкі выцякае і другі адказ Троцкага той-жа дэлегацыі аб свабодах у СССР. Тут ён замоўчаў пытанне аб свабодах для рабочага класа ў нашай краіне, і ў той-жа час ён, як вораг дыктатуры пролетарыята, лічыць, што рамкі «дэмакратыі» павінны быць пашыраны для ўсякай контррэвалюцыйнай сволачы, — дапускае у гутарцы прыўгожванне буржуазнай дэмакратыі, сцвярджаючы, што «рабочыя ў любой дэмакратычнай краіне маюць права на свой друк, свае сходзі і інш.»

Усе гэтыя разважанні соцьял-фашыста Троцкага з'яўляюцца прамой атакай супроць партыі, супроць яе кіраўніцтва, супроць тав. Сталіна. Адсюль грацкісцкая брахня на СССР, як перарадзішчэная гэрмідарыянскую дзяржаву, адмаўленне пролетарскай дыктатуры ў СССР і контррэвалюцыйная барацьба супроць яе.

На гэтым-жа шляху стаяў і сарагнік Троцкага — Зіноўеў. Савецкая дэмакратыя, па яго думцы, азначае «выскабліванне» соцьяльнага зместу пролетарскай дыктатуры. «Найбольш вострая паласа дыктатуры» скончылася эпохай ваеннага камунізма, калі ніякай дэмакратыі, па Зіноўеву, не было, і таму пры нэпе «ажыццяўленне савецкай дэмакратыі» можа «патрэсці дыктатуру пролетарыята».

Прочістаченне дэмакратыі дыктатуры Зіноўеў праводзіць і ў пытанні аб рэвалюцыйнай з'яўленні, якую ён зразумее як змест «мірнага» будаўніцтва, як змякчэнне дыктатуры пролетарыята.

Гэта значыць, што дыктатура пролетарыята ў перыяд нэпа па сутнасці разглядаецца, як тыя буржуазнай дзяржавы — парламенцкай рэспубліка. Гэтыя погляды як нельга лепш паказваюць, што Зіноўеў разглядаў нэп як адступленне, як палітыку, якая вядзе да ліквідацыі дыктатуры пролетарыята.

Нешта падкова-ж Зіноўеў падмяніў дыктатуру пролетарыята «дыктатурай» партыі, паставіўшы знак роўнасці паміж «дыктатурай» партыі і сістэмай саветаў.

Гэтая падмена дыктатуры пролетарыята дыктатурай партыі ёсць нішто іншае, як меншавіцкі тэзіс прочістачэння партыі масам, вядзе да адрыву партыі ад шырокіх працоўных мас, да ліквідацыі дыктатуры пролетарыята. Гэтая падмена дыктатуры пролетарыята дыктатурай партыі азначае, як гаворыць тав. Сталін, доўгі Кауцкі і меншавікоў аб тым, што наша краіна з'яўляецца краінай дыктатуры партыі, г. зн. дыктатуры правадыроў.

Пав. Троцкі і Зіноўеў выступалі з патрабаваннем свабоды фракцыйных групавак у партыі. Гэта значыць, як указаў тав. Сталін, «што следам з свабоды партыйных групавак у партыі павінна прыйсці свабода партыйных партый у краіне, г. зн. буржуазная дэмакратыя» **). Не выпадкова-ж Зіноўевым у свой час было заяўлена, што ў гіндэнбургскай Германіі боты дэмакратыі, чым у нас, а ў 1927 годзе ў дзень 10-годдзя Окцябрскай рэвалюцыі трацкісцка зіноўеўскай апазіцыяй была зроблена спроба выступіць з антысавецкай дэманстрацыяй. Што азначалі гэтыя спробы і да чаго яны прывялі контррэвалюцыйнараў Троцкага Зіноўева і Каменева цяпер ужо ведаюць працоўныя ўсяго свету.

*) Ленін. Выбраныя творы, т. IV, стар. 117.

**) Сталін. Пытанні ленынізма, стар. 194.

* * *

Пролетарская революция, как адзначаюць Маркс і Энгельс у «Комуністычным маніфесте»,—гэта «самы рашучы разрыў з унаследванымі ад мінулага ідэямі». Гэтымі ідэямі мінулага з'яўляюцца і ідэі буржуазнага парламентарызма і чыстай дэмакратыі з яе лозунгамі «свабода і роўнасць».

Усе атрыбуты «чыстай» дэмакратыі з важнейшым яе прынцыпам—народным прадстаўніцтвам—нарадзіліся ў эпоху барацьбы буржуазіі супроць феадалізма. У гэты час буржуазія тварыла ў адносінах да сярэднявечна-гістарычна-прагрэсіўную справу і высунула эканамічныя і палітычныя патрабаванні, якія знашлі сваё адлюстраванне ў вядомай «Дэкларацыі праў чалавека і грамадзяніна» эпохі французскай рэвалюцыі 1789 г. У ёй з усеі паслядоўнасцю выражаны прынцыпы пабудовы буржуазнага грамадства, стварэнне новых капіталістычных вытворчых адносін. Асабліва чотка паказана сутнасць новага ўзыходзячага класа і мэта яго барацьбы за новыя грамадскія адносіны у 17-м артыкуле «Дэкларацыі», які абвешчае права прыватнай уласнасці «свяшчэнным і недатыкальным правам грамадзяніна».

Буржуазія ў барацьбе з феадалізмам у эпоху буржуазных рэвалюцый абвешчала сябе адзінай законнай прадставіцай усяго народу, вырашчана агульна-народнай волі, волі большасці, асвяшчонай законам. Але важнейшыя грамадзянскія правы чалавека ўласцівы фактычна толькі тым, хто мае матэрыяльныя ўмовы карыстацца гэтымі правамі, мае сродкі вытворчасці. Такім чынам дэклараваныя «правы» і «свабоды» для большасці насельніцтва ператвараюцца ў бяспраўе і несвабоду, у сродак класавага панавання меншасці над большасцю.

Аднак, «дэмакратычная рэспубліка і ўсеагульнае выбарчае права ў параўнанні з прыгонніцкім ладам былі агромным прагрэсам: яны далі магчымасць пролетарыату дасягнуць таго аднаўлення, таго згуртавання, якое ён мае, стварыць тыя стройныя дысцыплінаваныя рады, якія вядуць сістэматычную барацьбу з капіталізмам» *).

Ленін раіў не забываць гістарычную абмежаванасць і ўмоўнасць буржуазнага парламентарызма, узнікшага на пэўнай стадыі развіцця чалавечага грамадства. Гэта адносіцца і да ўсеагульнага права. Буржуазія ператварае гэтае ўсеагульнае права ў сродак палітычнага ўздзеяння на шырокія працоўныя масы, карыстаецца ім у ашуканскіх мэтах, вуаюючы свой эксплуатацыйскі змест, ператвараючы органы «народнага прадстаўніцтва» у месцы для заключэння сваіх палітычных і камерцыйных здзелак.

Эпоха імперыялізма гэта эпоха крызіса парламентарызма і буржуазнай дэмакратыі.

Гэта зжыванне парламентарызма ідзе па меры таго, як развіваецца манопалістычны капіталізм. У перыяд прамысловага капіталізма з яго адноснай «свабоднай канкурэнцыяй» патрэбна была і адпаведная дзяржаўная ўстанова, якая магла-б адлюстроўваць «свабодную гульню» так званай грамадскай думкі і палітычных партый. Манополія-ж, узяўшы пад сабе свабодную канкурэнцыю, вядзе к далейшай канцэнтрацыі капітала ў нямногіх руках і ў адпаведнасці з гэтым—к цэнтралізацыі палітычнай улады. Біржы зрошчаюцца з урадам, падпарадкоўваюць сабе ўсю палітыку краіны.

*) Ленін, т. XXIV, стар. 375.

Праграма Комінтэрна характарызуе гэты перыяд наступнымі асаблівасцямі:

«Эпоха імперыялізма, абвостранне класавай барацьбы і нарастанне, асабліва пасля сусветнай імперыялістычнай вайны, элементаў грамадзянскай вайны прывялі да банкруцтва парламентарызма. Адсюль «новыя» метады і формы кіравання (напрыклад, сістэма малых кабінетаў, стварэнне закулісных алігархічных груп, падзенне і фальсіфікацыя ролі «народнага прадстаўніцтва», укарачэнне і знішчэнне «дэмакратычных свабод» і т. д.)».

Асабліва рашуча буржуазія адыходзіць ад прынцыпаў парламентарызма ў апошні перыяд, калі, як гэта паказаў на XVII партз'ездзе тав. Сталін, «пануючыя класы капіталістычных краін старанна знішчаюць або зводзяць на нішто апошнія астаткі парламентарызма і буржуазнай дэмакратыі, якія могуць быць скарыстаны рабочым класам у яго барацьбе супроць прыгнятальнасці», бо буржуазія ўжо не ў сілах уладаць старымі метадамі панавання і таму «не дзіўна, што фашызм стаў цяпер найбольш модным таварам сярод ваяўнічых буржуазных палітыкаў» *).

Чым іншым, як не цацкаю ў руках Мусаліні, з'яўляецца італьянскі «парламент» 400 фашыстаў, загадзя зацверджаных вялікім фашысцкім саветам, пасля чаго прапануецца насельніцтву краіны таласаваць. Або чаго варты фашысцкі рейхстаг, які збіраецца толькі для таго, каб вітаць свайго «фюрэра» Гітлера і праявіць сваю салідарнасць існуючаму рэжыму. Практыка германскага фашысцкага «парламента» ведае ўжо прэцэдэнт, калі замест адных дэпутатаў проста старшыняю рейхстага—ен-жа старшыня нацыянал-соцыялістычнай фракцыі (іншых партый у рейхстагу няма)—зацвярджаюцца новыя «дэпутаты».

Згодна прынятай у сакавіку месяцы гэтага года новай польскай канстытуцыі, уся дзяржаўная ўлада сканцэнтравана ў руках прэзідэнта, які ні перад кім не з'яўляецца справаздачным, сам прызначае міністраў, склікае і распускае парламент, г. зн. сойм і сенат. Гэта на моме новай канстытуцыі завецца—даваць адказ толькі «перад богам і гісторыяй». Згодна гэтай фашызаванай канстытуцыі, значна скарачаюцца правы сойма, які да гэтага часу не мог пахваліцца якімі-небудзь сапраўднымі правамі. Адмяняюцца прапарцыянальныя выбары і павялічваецца ўзростны ценз да 24 год, што яшчэ больш зменшыць колькасць выбаршчыкаў.

Польскі буржуазны друк спявае гімны гэтаму здарэнню, а ў касцёлах адбываюцца малебны з поваду таго, што «польская дзяржава знашла новую для сябе аснову». На справе-ж гэта значыць, што «Рэч Паспаліта» яшчэ больш фашызуецца і прымае ўсе меры да захавання і ўмацавання эксплуатацыі шырокіх працоўных мас.

Практыка змен буржуазнай канстытуцыі паказвае адмаўленне або рэзкае звужэнне праў парламента і пераход да канцэнтрацыі рэальнай улады ў руках невяліччай колькасці асоб, не звязаных ніякім кантролем нават мізэрнага «народнага прадстаўніцтва». На такой-жа пазіцыі ва Францыі стаіць Тард'е са сваім праектам новай французскай канстытуцыі. Заўсёды і ўсюды ў буржуазных краінах дэмакратыя існуе для багатых. Там «прыгнечаным раз у некалькі год дазваляюць вырашаць, які іменна з прадстаўнікоў прыгнятаючага класа будзе у

*) Сталін. Питання левінізма, выд. 10-е, стар. 544—545.

парламенце прадстаўляць і падаўляць іх» (Ленін). Там дэмакратыі, свабоды і роўнасці для большасці насельніцтва існаваць не можа.

Возьмем для прыкладу хвалёную «вялікую заакіяўскую дэмакратыю» і дамо слова вядомаму амерыканскаму палітычнаму дзеячу Петыгру, даўшаму ў сваёй кнізе «Торжествующая плутократия» шмат выключна яркіх фактаў і характарыстык дзейнасці буржуазнай дэмакратыі і вельмі трапіна ўскрываючага палітычную страшню і праціжнасць у сістэме амерыканскай дэмакратыі. Для таго, каб мець уяўленне, на якой соцыяльна-эканамічнай аснове грунтуецца гэта «дэмакратыя», прыводжу даныя аб размеркаванні маёмасці ў ЗША. Аказваецца, 65 проц. жыхароў уладаюць 5 проц. народнага багацця, а 2 проц.—буржуазіі—ўладаюць 60 проц. яго. Петыгру прыходзіць к вываду, што гэтыя 2 проц. багаты на «законных» падставах, дзякуючы таму, што яны маюць у сваіх руках увесь механізм дзяржаўнага апарата,—проста ўкралі тое, што стварылі ў краіне іншыя. Гэтыя правы буржуазіі запісаны, вядома, у канстытуцыі, якая «была створана для абароны правоў уласнасці і на працягу 125 гадоў свайго існавання яна так задавальняла свайму прызначэнню, што ў сучасны момант яна стаіць перад намі не толькі як галоўны аплот прывілеяў і ўзаконенай несправядлівасці ў Амерыцы, але як найвялікшы калінебудзь напісаны дакумент для абароны праў кучкі багачоў, якія грабяць і эксплуатауюць масы» (стар. 136).

Вось чаму Петыгру, нарэшце, робіць вывад, што ЗША «больш не рэспубліка і не дэмакратыя і нават не падабенства таго ці іншага» (стар. 362).

Буржуазная дэмакратыя ёсць форма дыктатуры буржуазіі. У руках буржуазіі яна з'яўляецца лепшаю зброяй для таго, каб самыя чорныя сілы рэакцыі і каты працоўных траплялі ў кабінеты міністраў і на пасты кіраўнікоў дзяржавы, а лепшыя сыны пролетарыята ў турмы, канцлагеры, на шыбеніцы або электрычнае крэсла.

Совецкае прадстаўніцтва ствараецца на аснове самага шырокага ўдзелу рабочых мас у выбарах у саветы, а існуючыя абмежаванні для эксплуатацыйнага класа характар і разлічаны на пэўны пераходны перыяд:

«Абмежаванні свабоды неабходны выключна ў якасці часовых мер барацьбы са спробамі эксплуатацыйнага адстаяць або аднавіць свае прывілеі. Па меры таго, як будзе знікаць аб'ектыўная магчымасць эксплуатацыі чалавека чалавекам, будзе знікаць і неабходнасць у гэтых часовых мерах, і партыя будзе імкнуцца да іх звужэння і да поўнай іх адмены» (з праграмы партыі).

Амаль 18 год існавання дыктатуры пролетарыята паказалі, што нашы выбары даюць не толькі новы тып дэмакратычнага прадстаўніцтва, але і ствараюць увесь апарат дзяржаўнага кіравання зверху даверху самімі масамі пры самым шырокім і дзейным удзеле гэтых мас у кожным кроку нашага жыцця. Наша сістэма выбараў знішчае «адмоўныя бакі парламентарызма, асабліва аддзяленне заканадаўчай і выканаўчай улады, адарванасць парламента ад мас і інш.» *) і дае максімум магчымасці збліжэння дзяржаўнага апарата з масамі. Гэта і ёсць, як

*) Ленін. т. XXIV, стар. 95.

гаворыць Ленін, — «Совецкі шлях выпрацоўкі агульнай волі і агульнага рашэння», г. зн. што праз савецкія выбары могуць быць цалкам і поўнасьцю выражаны інтарэсы мільянаў, воля сапраўднай народнай большасці пры выключэнні з выбараў нязначнай колькасці непрацоўнага насельніцтва — эксплуатагараў і іх прыспешнікаў. Так, у адбываюшыхся ў 1934 годзе выбарах у саветы на 91 млн. выбаршчыкаў пазбаўлены правоў крыху больш 2 млн. асоб, што складае 2,3 проц. да ліку выбаршчыкаў. З года ў год павялічваецца колькасць выбаршчыкаў і процант яўкі на выбары. 85 проц. яўкі на выбары па СССР ў 1934 годзе, пры 92 проц. яўкі ў гарадах і пры значным павышэнні актыўнасці ў выбарах жанчын (у гарадах да 90 проц., а ў сельскіх мясцовасцях да 80 проц.) сведчыць аб высокай палітычнай свядомасці працоўных нашай краіны, аб росце культуры тых, хто сапраўды ў нас кіруе дзяржавай.

Ні ў адной буржуазнай дзяржаве гэтага няма, там кола выбаршчыкаў усе звужаецца, скарачаецца славутая «чатыроххвостка» шляхам разгону выбарчых сходаў, ужывання цензаў, асабліва ўзростага, асёласці і інш. Калі-ж да гэтага дадаць, што вялікая колькасць працоўнага насельніцтва, якая фармальна мае права ўдзельнічаць у выбарах, проста не заносіцца ў спісы выбаршчыкаў з прычыны прыстасавання да яе пасабных цензаў, то стане зусім ясна, што пры так хваленай «усеагульнасці» выбараў у буржуазных краінах пазбаўляецца выбарчых правоў надзвычай высокі процант насельніцтва. Так, у апошніх выбарах ЗША са 119 млн. насельніцтва ўдзельнічала каля 20 млн., а ў Італіі з 40 млн. — 12 млн., з якіх у апошні раз галасавала толькі 8 млн. чалавек.

Класавую сутнасць буржуазных усеагульных выбараў класічна выразіла французская буржуазія яшчэ ў 1719 г. у сваёй першай канстытуцыі: «Каб быць актыўным грамадзянінам, неабходна мець ад роду поўных 25 год, пражываць у горадзе або кантоне на працягу ўстаноўленага законам часу, плаціць у якім-небудзь месцы каралеўства прамы налог..., не быць у становішчы наёмнага слугі».

Гэтыя прынцыпы ў розных варыянтах існуюць ва ўсіх сучасных буржуазных канстытуцыях. Так, у Англіі выбіраць маюць права мужчыны, дасягнуўшы 21 года, а жанчыны — 30 год. У Венгрыі выбарчым правам карыстаюцца мужчыны толькі з 24 год, а жанчыны — з 30 год, акрамя таго жанчыны павінны мець сярэдняю асвету, або вышэйшую адукацыю — іх мужы. Калі да гэтага дадаць, што буржуазія пераплятае гэты прынцып «усеагульнасці» са звычайным падтасаваннем вынікаў кампаніі, з метадамі тэрора, дык стане зразумелым, хто пападае ў буржуазныя прадстаўнічыя органы, чаму яны з'яўляюцца прадстаўнікамі бірж і магнатаў капітала.

Соцыял-стычная дэмакратыя ў нашай краіне адкрывае шлях да поўнапраўнага жыцця ўсіх чэсных працаўнікоў, а перамога соцыялізма скарачае колы той часткі лішэнцаў, якія даказалі на справе, што яны спынілі барацьбу супроць савецкай улады і сталі на шлях чэснага, працоўнага жыцця. Усё гэта падкрэслівае сілу нашай дзяржавы, паказвае сілу савецкай дэмакратыі, паказвае, што «Совецкі саюз усе бліжэй падыходзіць да поўнай адмены ўсякіх абмежаванняў усеагульнага выбарчага права» (з даклада тав. Малагава).

Другім атрыбутам буржуазнай «чатыроххвосткі» з'яўляюцца «роўныя» выбары. Буржуазныя адвакаты гавораць, што ўсе колы насельніцтва і ўсе класы буржуазнага грамадства роўны перад законам, аднолькава праз выбарчыя бюлетэні і урны прымаюць удзел у ства-

рэнні дзяржаўнай улады. Але ўсе гутаркі аб роўнасці, без уліку класавага зместу гэтага лозунга, без уліку таго, у якіх гістарычных умовах і якім класам ён высоўваецца, ёсць ашуканства працоўных мас. Агульная-ж фраза аб роўнасці адлюстроўвае на справе адносіны таварнай вытворчасці, заснаванай на прынцыпе прыватнай уласнасці на сродкі вытворчасці. Паводле «дэмакратычнай» формулы аб роўнасці, Рокфелер ровен былому рабочаму яго завода, сёння паміраючаму з голаду, а Рузвельт ровен кожнаму негру, які па меншаму поваду можа быць падвергнут лінчаванню.

Фактычную роўнасць трэба разумець толькі як знішчэнне прадпачылак і ўмоў эксплуатацыі чалавека чалавекам, як знішчэнне класаў.

«Пакуль не знішчаны класы, усякія размовы аб свабодзе, роўнасці наогул з'яўляюцца самаашуканствам або ашуканствам рабочых, а таксама ўсіх працоўных і эксплуатаемых капіталам, з'яўляюцца... абаронай інтарэсаў буржуазіі. Пакуль не знішчаны класы, пры ўсякім разважанні аб свабодзе і роўнасці павінна быць пастаўлена пытанне: свабода для якога класа? і для якога іменна ўжывання? роўнасць якога класа з якім? і ў якіх іменна адносінах?» *).

Вось чаму не прыходзіцца дзівіцца, што заснаваныя на падобнай роўнасці выбары прыводзяць у парламент не сапраўдных прадставікоў шырокіх мас працоўных, а дэпутатаў-банкіраў, прамыслоўцаў і іншых прадстаўнікоў буржуазіі.

* * *

Далейшая дэмакратызацыя савецкай выбарчай сістэмы ідзе па лініі замены не зусім роўных—роўнымі выбарамі.

У свой час наша канстытуцыя ўстанавіла некаторыя выбарчыя прывілеі для прамысловатага пролетарыята, што з'яўляецца адным з моцных сродкаў забяспечання кіруючай ролі гарадскога пролетарыята на весцы. Гэта няроўнасць выражалася ў модусе прадстаўніцтва на ўезд, як 1:5 у карысць пролетарыята.

За гэтую няроўнасць нас неаднакроць папракалі ўсякія «аматары» «працоўнай дэмакратыі» — эсэры і меншавікі. Гэтыя плакальчыкі «чыстай» дэмакратыі не хацелі ведаць, прызнаваць таго, што хоць рабочыя і сяляне былі трэжванікі, але селянін у гэты-ж час з'яўляўся і ўласнікам, які трымаў у сваіх руках хлеб і лічыў, што гэта хлеб яго і што ён вольны яго прадаваць.

«Селянін у гэтым не павінен, але яго эканамічныя ўмовы такія, што ён жыве ў таварнай гаспадарцы, жыў дзесяткі і сотні год, прывык абменьваць свой хлеб на грошы... І вось, пакуль застаецца таварная гаспадарка, пакуль ёсць галодныя рабочыя побач з хаваючым лішкі хлеба сытым селянінам, да таго часу застаецца пэўная процілегласць інтарэсаў рабочых і сялян» **).

Толькі ў гэтай сувязі і было пастаўлена пытанне аб часовай няроўнасці ў выбарчых правах рабочых і сялян. Гэтая няроўнасць партыяй не ўзводзілася ў фетыш, а, наадварот, як гэта было паказана вышэй, праграма партыі «абавязваецца сістэматычна працаваць над

*) Ленін, т. XXV, стар. 469—470.

**) Ленін, т. XXIV, стар. 301.

знищеннем гэтай няроўнасці больш арганізаванага пролетарыята з сялянствам, няроўнасці, якую нам прыдзецца адкінуць, як толькі нам удалася ўзняць культурны ўзровень. Тады мы зможам абыйсціся без такіх абмежаванняў» *).

Патрабаванні гэтага ўраўнання на ранейшых ступенях развіцця нашай дзяржавы і класавай барацьбы Владзімір Ільіч называў «праграмай Калчака».

Калгасны лад перамог, сяляне сталі непасрэднымі актыўнымі будаўнікамі соцыялізма, хоць яшчэ і не сцёрлася поўнасцю розніца паміж рабочымі і сялянамі. Але цяпер патрэбнасць у гэтых не зусім роўных выбарах адпадае. Вялікая агульная справа рабочых і сялян—пабудова бяскласавата соцыялістычнага грамадства яднае іх яшчэ больш і ўзімае аўтарытэт пролетарыята і яго авангарда. Вось чаму адна з новых форм савецкага дэмакратызма—пераход да ўраўнання сялян у выбарных правах з пролетарыятам—развівае яшчэ больш усю справу соцыялізма, узмацняе магутнасць нашай дзяржавы.

Разам з тым замена не зусім роўных выбараў роўнымі ні ў якой меры не знімае пытання аб кіруючай ролі пролетарыята ўсімі працоўнымі нашай краіны. Якраз наадварот. У сувязі з велізарнымі перспектывамі нашай дзяржавы, выкліканымі ўздымам савецкага дэмакратызма на новую вышыню, перад рабочым класам і яго партыяй узнікаюць важнейшыя, складанейшыя задачы ў справе далейшага перавыхавання ўсіх працоўных, энштатжэння класаў і ў далейшым аказання ўздзеючай ролі на ліквідацыю перажыткаў капіталізма ў эканоміцы і свядомасці людзей.

Пролетарыят, як больш загартаваны, рэволюцыйна ўстойлівы і самы свядомы клас, застаецца кіраўніком і ўлады сваёй нікому не ўступае і яе не дзеліць. Наша дзяржава па класавай прыродзе сваёй і надалей застаецца трывалай дыктатурай пролетарыята, якая яшчэ больш ўмацоўваецца.

Гістарычная роля пролетарыята, як гегемона ў справе пабудовы бяскласавата соцыялістычнага грамадства, геніяльна паказана Леніным у яго прывітанні венгерскім рабочым:

«Толькі той з прыгнечаных класаў здолен сваёй дыктатурай знішчыць класы, які навучан, аб'яднан, выхаван, загартован дзесяцігоддзямі стачачнай і палітычнай барацьбы з капіталам,— толькі той клас, які ўсвой у сабе ўсю гарадскую, прамысловую... культуру, мае рашучасць і здольнасць адстаяць яе, захаваць і развіць далей усе яе заваёвы, зрабіць іх даступнымі ўсяму народу, ўсім працоўным» **).

Гэтыя выдатныя словы генія пролетарскай рэвалюцыі набываюць у сучасны момант найвялікшае значэнне.

Толькі пры захаванні і ўзмацненні кіруючай ролі пролетарыята і партыі мы можам уявіць сабе, што змены ў нашых выбарах мабілізуюць сілы і агромнейшую энергію працоўных на ўсіх участках соцыялістычнага будаўніцтва. Гэта пашырэнне ўдзелу мас у кіраўніцтве дзяржавай разам з тым ёсць і дзейшае ўзмацненне дыктатуры пролетарыята, і ўнасімыя змены не могуць быць разглядаемы як прызнакі адмірання дзяржавы, як-бы гэтага ні жаталі і чаго з такой нецярплівасцю чакаюць нашы ворагі. На гэта ім можна адказаць словамі тав. Стэцкага, сказанымі ім у дакладзе з паваду XI гадавыя смерці

*) Ленін, т. XXIV, стар. 147.

**) Ленін, т. XXIV, стар. 315.

Леніна: «Советская дзяржава—гэта стварэнне Леніна—мае слаўную гісторыю, слаўнае сучаснае, яшчэ больш слаўную будучыню» *).

Не менш важнаю зменай у сістэме нашых выбараў з'яўляецца пераход ад шматступенных да прамых выбараў.

Не гледзячы на тое, што ў нас да апошняга часу прамыя выбары існавалі толькі для гарадскіх і сельскіх саветаў, наша сістэма выбараў з'яўлялася самай шырокай і поўнай. У нас не магло быць такога становішча, як у капіталістычных краінах, дзе вельмі часта парламентарная большасць прадстаўляе не больш 2,3 проц. выбаршчыкаў. Нават у самых «дэмакратычных» рэспубліках ніколі працоўныя масы не маглі непасрэдна, прамыя выражаць свае класавыя інтарэсы ў вышэйшых органах улады. Падзел выбарчага права на актыўнае і пасіўнае, існаванне двух палат, выбарчая механіка, палітычны ажыятаж у час выбараў—усё гэта стварае ўмовы, пры якіх непасрэдна выбаршчык выбарчай урнай канчае сваю справу стварэння «заканадаўчых» органаў, якія звычайна ў выніку выбарчай кампаніі аказваюцца дзеючымі супроць сваіх выбаршчыкаў.

Советы, гэтыя непасрэдныя арганізацыі мас працоўных, даюць магчымасць масам арганізоўваць сваю ўладу і кіраваць непасрэдна дзяржавай.

Мы ўсё больш падыходзім да такой гістарычнай грані, калі ўсё працоўнае насельніцтва пагалоўна будзе ўцягнута ў кіраўніцтва дзяржавай. Кожны працоўны грамадзянін, будучы актыўным будаўніком сацыялістычнага грамадства, адчувае асабліва высокую адказнасць за жыццё нашай краіны. Працоўныя нашай краіны жадаюць і могуць устанавіць цяпер яшчэ больш шчыльную, непасрэдную сувязь з цэнтральным дзяржапаратам. Праз прамыя выбары масы будуць лепш ведаць сваіх дэпутатаў як у мясцовыя, так і ў цэнтральныя органы ўлады. Зразумела, што і надалей застаецца прынцып адклікання дэпутата, што ставіць яго пад кантроль выбаршчыкаў і робіць яго асабліва адказным за сваю работу. Кожны выбраны дэпутат будзе яшчэ больш аўтарытэтным.

Прамыя выбары прадстаўнікоў у цэнтральныя органы советскай улады ўстанавяць яшчэ больш цесную сувязь выбаршчыкаў з вярхоўнымі органамі, зробіць нашу дэмакратыю яшчэ мацнейшай і ўзнімуць яе на небывалую вышыню.

Нарэшце,—замена адкрытых выбараў закрытымі.

Буржуазія, якая раней узводзіла ў фетыш тайнае галасаванне, цяпер панірае яго нагамі. Узяць, напрыклад, ЗША, дзе на выбарах стала канкуруюць дзве буржуазныя партыі: рэспубліканская і дэмакратычная, якія адна другой на чарзе перадаюць урадавы пірог. Колькі траціцца грошай магнатаў капітала і энергіі функцыянераў партый для перамогі над сваім канкурэнтам. У ход пускаюцца і подкупы (спецыяльныя канторы скупаюць галасы), і царква, і іншыя метады прыцягнення на свой бок выбаршчыкаў. У выніку такой прадвыбарчай «кампаніі» партыя праз сваіх раенных функцыянераў ужо за некалькі дзён да выбараў ведае прыблізныя вынікі. Выбары толькі фармальна аказаліся тайнымі. «Тайнае» галасаванне па-гітлераўску праходзіць больш проста: там пускаюць у ход тэрор, недвухсэнсавыя намёкі з боку штурмавікоў, агітацыю канцлагерамі, а калі патрэбна, то урны, па

*) «Правда» ад 24/1—35 г.

загаду звыш, нападуюцца дадатковымі бюлетэнямі на карысць нацыянал-соцыялістаў. Гэта таксама завецца тайнымі выбарамі.

У фашысцкай Італіі «усенароднае» галасаванне праводзіцца наступным чынам: кожны выбаршчык атрымлівае дзве карткі, на якіх напісана: «Ці зацвярджаеце Вы спіс дэпутатаў, які намечан вялікім фашысцкім саветам?» Галасаванне адбываецца праз прыпіску на картцы «так» ці «не». Выбаршчык атрымлівае дзве рознакаляровыя бланкі, пачынам запісваючы ён апускае ў урну, а тую, што засталася, звярочвае старшыні. Вядома, што старшыня адразу можа расшыфраваць, як выканаў свой грамадзянскі абавязак выбаршчык.

Закрытыя выбары ў савецкай сістэме, як і папярэднія прыклады, з'яўляюцца адной з вельмі дзейсных форм праверкі сувязі выбарных прадстаўнікоў з масамі. Гэты прынцып павышае патрабаванне працоўных мас да тых, каго яны будуць выбіраць, развівае шырокі кантроль работы выбраных дэпутатаў. Гэты прынцып так сама, як і іншыя змены ў развіцці нашай дэмакратыі, паказвае, на якую новую і неадсяжную ні для адной з буржуазных краін вышынню ўзнялася наша краіна, уважоўшая ў новую эпоху савецкай дэмакратыі.

Перад нашай дэмакратыяй адкрываюцца невычарпальныя перспектывы росту і ўзмацнення. «Савецкая ўлада бярэ ўсё лепшае ў развіцці сучасных дзяржаў і смела ўвасабляе ў жыццё ў інтарэсах працоўных і супроць эксплуатацый, у інтарэсах будаўніцтва соцыялізма» (Молатаў).

Ідэя савецкага парламентарызма— гэта шырокае прадстаўніцтва інтарэсаў выраслых у барацьбе з класавымі ворагамі працоўных мас, палітычнае прадстаўніцтва без адмоўных бакоў прасмаленага буржуазнага парламентарызма.

Развіццё савецкай дэмакратыі азначае і ўздым усёй работы саветаў на нямерна больш высокую ступень.

Тав. Молатаў у першым сваім дакладзе на VII з'ездзе наметіў праграму далейшай работы саветаў на даным этапе. Неабходна, каб гэтая праграма стала прамым кіраўніцтвам у дзеянні кожнага савета, кожнага выканкома, усяго нашага савецкага апарата.

Канкрэтызаваць гэтую праграму, прыстасаваць яе ў адпаведнасці з задачамі соцыялістычнага будаўніцтва, знаходзіць усё новыя формы і метады палепшання работы нашых органаў—пярвейшая задача кожнага кіраўніка, кожнага савецкага работніка.

* * *

Вялікія поспехі, якія прывялі нас да вышын савецкага дэмакратызма, ні ў якой меры не знімаюць пытання аб працягу класовай барацьбы і наступленні на рэшткі капіталізма, аб узмацненні класавай пільнасці, аб барацьбе з усякага роду адхіленнямі ад генеральнай лініі партыі. А што рознага роду падонкі быўшай трацкіска-зіноўеўскай апазіцыі, контррэвалюцыйная нацыянал-дэмакратычная шваль і іншыя ворагі савецкай улады і партыі не прамінуць выкарыстаць малейшыя нашы недахопы, у гэтым не прыходзіцца сумнявацца, бо рэшткі класаў яшчэ засталіся, і вораг сваю зброю мірна здаваць не збіраецца.

БССР, як ордэнаносную рэспубліку, асабліва абавязваюць рашэнні з'езда. Мы маем усе магчымасці ўзняць якасць нашай работы на яшчэ вышэйшую ступень. Гэта пытанне звязана з уздымам небывалай яшчэ

актыўнасці працоўных БССР на выкананне ўсіх важнейшых гаспадарча-палітычных задач. Энтузіязм працоўных нашай рэспублікі ў замацаванні дасягнутых перамог, яшчэ большы разварот савецкага дэмакратызма павысяць іх узровень, іх актыўнасць у барацьбе за будаўніцтва сацыялізма.

Давесці савецкі дэмакратызм да канца значыць максімальна ўзмацніць дыктатуру пролетарыята. Узмацненне савецкай дэмакратыі, як формы дзяржаўнага панавання, азначае яшчэ большае ўмацаванне пролетарскай дзяржавы.

Над кіраўніцтвам тав. Сталіна створаная Леніным савецкая дзяржава моцна развіваецца і ператвараецца ў самую культурную і квітнеючую магутную сілай краіну.

«Цяпер мы краіна металевая» — заявіў тав. Сталін у гутарцы з металургамі. Але такою наша краіна стала таму, што яе вядзе выліты з самага цвёрдага метала прыздыр усіх працоўных тав. Сталін. Над яго кіраўніцтвам мы ператворым новую эпоху развіцця савецкага дэмакратызма ў эпоху наивялічай, нябачанай яшчэ ў гісторыі чалавечства актыўнасці мас па удзелу ў пагалоўным кіраўніцтве сацыялістычнай дзяржавай, па яшчэ больш хуткаму і ўсебаковаму яе ўзмацненню.

КНІЖНАЯ ПАЛІЦА

КУЙБЫШЕВ В. В. Стат'і і рэч. М. Партиздат ЦК ВКП(б), 1935 г. С. 356, Ц. 2 р. 50 к., пер. 1 р.

Зборнік артыкулаў і прамоў Валер'яна Владзіміравіча Куйбышэва за 1930-35 гг.

У кнізе змешчаны наступныя матар'ялы: «Аб выкананні пяцігадовага плана прамысловасці» (даклад на XVI з'ездзе ВКП(б)), «Аб другой пяцігодцы» (даклад на 17 усесаюзнай партканферэнцыі), «Народна-гаспадарчы план 1933 года—першага года другой пяцігодкі» (даклад на III сесіі ЦВК СССР 4-га склікання), «Другі пяцігадовы план» (даклад на XVII з'ездзе ВКП(б)), «Ад VI да VII зездаў саветаў СССР» (даклад на III маскоўскім абласным з'ездзе саветаў) і т. д.

Гістарычныя прамовы і артыкулы т. Куйбышэва ярка адлюстроўваюць тую агромную работу на важнейшых участках сацыялістычнага будаўніцтва, якую праводзіў гэты выдатны дзеяч нашай партыі і савецкай улады. Усё жыццё В. В. Куйбышэва—бліжэйшага сарагніка правадчыра нашай партыі тав. Сталіна з'яўляецца лепшым прыкладам гераічнай барацьбы пад сцягам марксізма-ленінізма за генеральную лінію партыі, за таржаства кунізма.

«СТАЛИН И ХАШИМ» (1901-1902 гг.) Некоторые эпизоды из Батумского подполья. С предисловием Н. Лакоба. Сухум. 1934 г. С. 41, Ц. 75 к.

У гэтай надзвычай цікавай кнізе, напісанай на аснове ўспамінаў абхазскага селяніна Хашыма Смырбы, падаюцца некаторыя эпідоды слаўнай работы т. Сталіна ў Батумскім падполлі ў 1901-1902 гг.

Проста, але яскрава расказваецца аб тым, як тав. Сталін ствараў у той час партыйныя арганізацыі ў Закаўказзі, арганізоўваў рабочых на барацьбу за дыктатуру пролетарыята, разгортваў рэвалюцыйную прапаганду сярод сялян. У яркіх эпідодах кіпучай дзейнасці т. Сталіна, паданых у гэтай кнізе, выступае гераічная напружаная барацьба большэвіка-падпольшчыка, лепшага ленінца—т. Сталіна на першым этапе яго рэвалюцыйнай дзейнасці.

Ем. ЯРОСЛАВСКИЙ. «Чего партия требует от коммуниста». Партиздат ЦК ВКП(б). 1935 г. С. 103, Ц. 65 к.

Папулярная брашура аб абавязках куніста, якія вынікаюць з праграмы нашай партыі і статута, прынятага XVII з'ездам ВКП(б). Каротка азнаёміўшыся з асноўнымі асаблівасцямі ленінскай партыі, яе роллю на паасобных этапах барацьбы за дыктатуру пролетарыята

і арганізацыйнымі прынцыпамі большэвізма, аўтар разглядае патрабаванні, якія прад'яўляюцца кожнаму куністу, як члену перадавога атрада пролетарыяў СССР. Ён завастрае ўвагу на веданні партыйнай праграмы і паўсядзённай барацьбы за яе ажыццяўленне, на выкананні статута ВКП(б) і няўхільным правядзенні жалеэнай партыйнай дысцыпліны, якая з'яўляецца залогам маналітнасці і боездольнасці большэвіцкіх радоў.

Тав. Яраслаўскі гаворыць аб вывучэнні марксізма-ленінізма, аўладанні рэвалюцыйнай тэорыяй, сістэматычным павышэнні палітычнай грамаднасці і агульнай культуры. Ён падкрэслівае неабходнасць высокай рэвалюцыйнай пільнасці і бязлітаснай непрымiрымай барацьбы за адзінства партыі, супроць апартуністаў усіх колераў, парушальнікаў гэтага адзінства, супроць ворагаў дыктатуры пролетарыята.

Далей аўтар спыняецца на прынцыпах куністычнай этыкі і маралі і знаёміць з асновамі інтэрнацыянальнага выхавання куніста. Дадаткам змешчан статут ВКП(б), прыняты XVII з'ездам партыі.

Я. А. ЯКОВЛЕВ. О примерном уставе сельскохозяйственной артели.

М. А. ЧЕРНОВ. О работе комиссии 2 с'езда колхозников-ударников по примерному уставу сельскохозяйственной артели. М. 1935. С. 95, Ц. 60 к.

Даклады т. т. Якаўлева і Чэрнова на 2 усесаюзным з'ездзе калгаснікаў-ударнікаў з'яўляюцца важнейшымі дакументамі перамогі сацыялізма ў сельскай гаспадарцы, разгорнутай праграмай барацьбы за большэвіцкія калгасы і заможнае жыццё шырокіх калгасных мас. Змешчан таксама прыняты з'ездам сталінскі прыкладны статут сельскагаспадарчай арцелі, які вызначае далейшы шлях калгаснага сялянства СССР.

Гэтая кніга павінна быць настольнай для кожнага калгасніка, кожнага куніста. Даклад т. Якаўлева і прыкладны статут сельскагаспадарчай арцелі выданы асобнымі брашурамі на беларускай мове.

Совещание работников тяжелой промышленности. Стенографический отчет Изд. НКТП СССР 1935 г. С. 398. Ц. 3 р. 50 к. Пер. 1 р.

Усесаюзная нарада работнікаў цяжкай прамысловасці, якая адбылася ў верасні 1934 года, была прысвечана барацьбе за перавыкананне плана 1934 года, за мабілізацыю магутных рэзерваў цяжкай прамысловасці, за большэвіцкую падрыхтоўку к поўнаму выкананню плана трэцяга года 2-й пяцігодкі.

Ва ўступнай прамове т. Орджанікідзе гаворыць аб тым, як мабілізаваць і прывесці ў рух багатыя і нескрыстаныя рэзервы цяжкай індустрыі. Аналізуючы ход выканання прамысловасцю 6-ці гістарычных умоў тав. Сталіна і дырэктыву XVII з'езда ВКП(б), ён заклікае работнікаў цяжкай індустрыі быць у авангардзе разгорнутага сацыялістычнага наступлення па ўсяму фронту ў 1935 годзе - трэцім годзе другой пяцігодкі. Выступленні гаспадарнікаў, інжынераў, тэхнікаў, партыйных і профсаюзных работнікаў цяжкай прамысловасці прысвечаны пытанням палепшання работы ў галінах цяжкай індустрыі. Змешчана таксама адозва нарады да ўсіх работнікаў цяжкай прамысловасці, дзе чотка сфармуляваны асноўныя кіруючыя ўказанні аб тым, як павінны працаваць нашы гаспадарнікі.

Брыгада Бібліяграфічнага Інстытута БССР імя Леніна.

ПАСТАНОВЫ ЦК КП(б) Б

Аб часопісу „Соцыялістычнае будаўніцтва“— орган Дзяржплана і УНХУ Беларусі

Пастанова Бюро ЦК КП(б)Б

Прызнаць, што часопіс «Соцыялістычнае будаўніцтва», які павінен быў быць аперацыйным, мэтанакіраваным, зразумелым і блізкім раённаму гаспадарчаму кіраўніцтву, які дапамагаў-бы аўладаць сістэмай соцыялістычнага планавання, выяўленню крыніц далейшага разгортвання прадукцыйных сіл, арганізаваў-бы масы на барацьбу за выкананне рашэнняў партыі і ўрада,—на справе аказаўся замкнутым у канцэлярыях Дзяржплана, апалітычным, не толькі не здолеў своечасова ўскрываць антыпартыйныя і шкодніцкія ўстаноўкі ў галіне планавання, не змог паставіць важнейшых пытанняў соцыялістычнага будаўніцтва ў святле рашэнняў партыі і ўрада, але аказаўся трыбунай для пратасквання трацкісцкай кантрабанды.

Бюро ЦК КП(б)Б, адзначаючы гэта, лічыць, што часопіс «Большэвік Беларусі» (у № 5—6) своечасова і правільна даў крытыку работы рэдкалегіі часопіса «Соцыялістычнае будаўніцтва», ускрыўшы гэтым самым меўшыя месца факты пратасквання контррэвалюцыйных тэорый на старонках часопіса.

Выходзячы з гэтага, Бюро ЦК КП(б)Б пастанаўляе:

1. Даручыць т. т. Любовічу, Коніку і Тавакальяну да 20/V г. г. падабраць і даць на зацверджанне кандыдатуру рэдактара часопіса «Соцыялістычнае будаўніцтва» (аслабанёнага) і 2-х членаў рэдкалегіі, не аслабанёных ад работы.

2. Абавязаць рэдакцыю часопіса і т. т. Любовіча і Владзімірскага забяспечыць перабудову работы часопіса ў такім напрамку:

а) каб часопіс сапраўды апраўся на шырокія кадры творцаў соцыялістычнага грамадства, стварыць аўтарскі актыў з людзей, ведаючых эканоміку і тэхніку народнай гаспадаркі і бязмежна адданых справе соцбудаўніцтва;

б) каб ён стаў зразумелым і блізкім усяму раённаму гаспадарчаму кіраўніцтву;

в) каб пытанні планавання соцыялістычнай гаспадаркі былі ўзняты на агромную палітычную вышыню, г. зн.—часопіс павінен дапамагаць аўладаць сістэмай соцыялістычнага планавання, выяўляць крыніцы далейшага разгортвання прадукцыйных сіл у разрэзе раёнаў і рэспублік у цэлым і кантраляваць выкананне планаў;

г) часопіс павінен, даючы асноўныя паказчыкі кан'юнктуры соцыялістычнай гаспадаркі БССР, даваць асноўныя паказчыкі і па СССР і тых рэспубліках і абласцях, з якімі паасобныя галіны нашай гаспадаркі вядуць соцыялістычнае спаборніцтва.

3. Дазволіць Дзяржплану і УНХУ выдаваць часопіс дванаццаць нумароў у год, размерам 4 аркушы (замест 8-мі раней).

4. Пастанову апублікаваць у друку.

Сакратар ЦК КП(б)Б Гікало.

Аб падрыхтоўцы тэхнічнай базы хлебазагатоўчай кампаніі па сістэме Заготзярна на 1935 г.

(Пастанова ЦК КП(б)Б і СНК БССР)

Пастанова Соўнаркома СССР і ЦК ВКП(б) аб абавязковых пастаўках зярна дзяржаве калгасамі і аднаасобнымі гаспадаркамі з ураджаю 1935 года ўскладае на хлебазагатоўчы апарат, райкомы, райвыканкомы асаблівую адказнасць за своєчасовую падрыхтоўку матэрыяльнай тэхнічнай базы Заготзярна да прыёмкі зярна.

ЦК КП(б)Б і Совет Народных Камісараў БССР пастанаўляюць:

1. Абавязаць Белзаготзярно—т. Нольдэ, загадчыкаў пунктамі Заготзярна правесці наступныя работы па падрыхтоўцы тэхнічнай базы:

а) закончыць новае будаўніцтва зернаскладаў на 50 тыс. тон да 10 мая 1935 года.

Правесці рамонт усіх старых зернаскладаў да 1 ліпеня г. г., дабіўшыся высокай якасці гэтай работы;

б) закончыць будаўніцтва новай зернасушыльні ў Гарадку і рамонту ўсіх старых зернасушылак і перад загатоўчай кампаніяй правесці дасканалую праверку іх работы;

в) закончыць да 1 ліпеня г. г. поўнае абсталяванне і механізацыю намечаных па плане зернаскладаў (устаноўку новых механізмаў у Менску і рамонт старых механізмаў на астатніх пунктах;

г) адрамантаваць на тэрыторыі складаў пад'ездныя шляхі, чыгуначныя веткі і прычалы;

д) правесці дэзінфекцыю ўсіх складаў Заготзярна і тары, з праверкай вынікаў дэзінфекцыі ДХІ, у частцы знішчэння амбарных шкоднікаў;

е) правесці абеззаражванне зярна мінулага года і своєчасова скарыстаць нястойкае зярно шляхам выдачы яго спажывцам, а таксама перапрацоўкі на млынах;

ж) правесці рамонт, правільнае размеркаванне і пераразмеркаванне ўсяго наяўнага інвентара (вагавога, зернаачышчальнага, супроцьпажарнага), у прыватнасці рамонт і кляйменне ваг так, каб забяспечыць кожны пункт гэтым інвентаром, таксама набыць нехапаючы вагавы, зернаачышчальны, лабараторны і супроцьпажарны інвентар;

з) укамплектаваць поўнасцю штаты пунктаў Заготзярна добрасумленнымі кваліфікаванымі работнікамі, узмацніўшы ў сістэме Заготзярна класавую пільнасць, праверыўшы склад хлебазагатоўчага апа-

рата, выкрыць і выгнаць класава-варожыя, разлажыўшыся, непрацаздольныя элементы сістэмы.

Падрыхтаваць і перападрыхтаваць праз курсы кадры пунктаў Заготзярна: прыёмшчыкаў, якаснікаў, рахунковых работнікаў і інш. — 140 чалавек, а таксама праз тэхнімум, без адрыву ад вытворчасці, усіх работнікаў сістэмы;

і) прывесці ва ўзорны, культурны і санітарны стан тэрыторыі пунктаў Заготзярна;

к) для забяспечання культурнага абслугоўвання хлебаздатчыкаў падрыхтаваць на пунктах Заготзярна чайныя, устаноўцы радыё, арганізаваць таварныя ларкі і газетныя кіёскі;

л) своечасова забяспечыць загатоўчыя пункты хлебнымі квіткамі, ордэрамі, бланкамі і формамі справаздачнасці і ўсімі неабходнымі інструкцыямі ва ўстаноўлены тэрмін;

м) зацвердзіць цвёрдую сетку пунктаў сістэмы Заготзярна па БССР у колькасці 83, з прымацаваннем да іх раенаў як па хлебапастаўках, так і па снабжэнню, з якіх 36 асноўных пунктаў з закончанай справаздачнасцю, 47 падсобных па лініі Заготзярна і 8 пунктаў па лініі спажыўкааперацыі;

н) абавязаць т. Нольдэ прыняць ад кааперацыі прыёмныя прыстанцыйныя пункты: Капцэвічы, Пціч, Ельск, Жыткавічы на тых-жа ўмовах, на якіх гэтыя пункты былі пераданы кааперацыі;

о) прыняць да ведама заяву т. Нольдэ аб тым, што беларуская сістэма Заготзярна ўключылася ў абвешчаны Камітэтам заготовак пры СНК СССР, цэнтральнымі камітэтамі саюза мукамолаў і У/А Заготзярна ўсесаюзны конкурс-спяборніцтва на лепшую падрыхтоўку тэхнічнай базы да хлебапаставак.

2. Абавязаць сакратароў райкомаў і старшынь райвыканкомаў узяць пад свой нагляд падрыхтоўку матар'яльнай, тэхнічнай базы Заготзярна і аказаць максімальную практычную дапамогу пунктам Заготзярна ў падрыхтоўцы матар'яльна-тэхнічнай базы з заключэннем поўнай падрыхтоўкі да ўстаноўленага тэрміну (дапамога ў камплектаванні людзьмі, набор рабочай сілы на новае будаўніцтва, рамонт складаў, дапамога ў загатоўцы мясцовых (нефандзіруемых) будматэр'ялаў і падвозка іх, а таксама арганізаваць рамонт пад'ездных шляхоў, вядучых да складаў Заготзярна).

3. Абавязаць ЦС Асоавіяхіма—тав. Дубіна правесці дэзінфекцыю і газацыю зярна і складаў Заготзярна на падставе заключанага дагавора з Беларускай канторай Заготзярна. Гэтую работу поўнасцю скончыць да 1 ліпеня г. г.

4. Абавязаць ІКМясцпром—тав. Балціна да 1 ліпеня г. г. адрамантаваць у сваіх майстэрнях вагавы, лабараторны інвентар пунктаў Заготзярна.

5. Абавязаць Наркамат земляробства—т. Бенека, в.п. Наркамсоўгасаў—т. Жолудава, дырэктароў трэстаў ун. НК соўгасаў арганізаваць поўную ачыстку і абеззаражванне ад амбарных шкоднікаў (кляшча, доўганосіка і інш.) у соўгасах, калгасах і аднаасобных гаспадарках—токаў, гумнаў, свірнаў, малацільнага, перавозачнага і тарнага інвентара.

6. А
дзяржа
насцю
хлеба
прыемо
пункта

7. А
ход па
пункта
базы ў

Уп. Г
Тыра
226 80
Здан
Падп

6. Абавязаць старшыню Белкаапсаюза тав. Баскіна, дырэктара Белдзяржспірта тав. Кузьмічова, дырэктара Лесбела тав. Шапіра поўнасю падрыхтаваць сваю складскую плошчу да прыёмкі хлеба ад хлебаздатчыкаў, не пазней 1 ліпеня г.г. з прымяненнем усіх мерапрыемстваў, якія ўжываюцца пры падрыхтоўцы тэхнічнай базы на пунктах Заготзярна.

7. Абавязаць рэдактара газеты «Звязда» тав. Стэрніна асвятляць ход падрыхтоўкі тэхбазы па БССР і спаборніцтва між паасобнымі пунктамі Заготзярна, а таксама спаборніцтва па падрыхтоўцы тэхбазы ў БССР з Заходняй обласцю.

Сакратар ЦК КП(б)Б Гікало.

Старшыня СНК БССР Галадзед.

Уп. Галоўлітбел № 3306.

Тыраж 8540.

226.800 друк. зн. (6 арк.)

Здана ў набор 10 V—35 г.

Падпісана да друку 25 V—35 г.

Рэдкалегія

К. Мінкін (адказны рэдактар)

Д. Конік

Г. Рубінштэйн

Менск, друк. імя Сталіна, Зак. № 469.

Да ведама чытачоў „БОЛЬШЭВІКА БЕЛАРУСІ“

На аснове пастановы Бюро ЦК КП(б)Б часопіс

„БОЛЬШЭВІК БЕЛАРУСІ“

з 1-га красавіка г. г. будзе выходзіць АДЗІН РАЗ
У МЕСЯЦ. У сувязі з гэтым намечаны рэдак-
цыйй аддзел „Партыйнае жыццё“ у якасці
самастойнага аддзела друкавацца не будзе,
і ўсе матар'ялы, звязаныя з гэтым аддзелам,
будуць змяшчацца ў агульным парадку.

У сувязі з пераходам часопіса на штомесячнік,
чытачам, якія падпісаліся на другі квартал або
на большы час, **ПАДПІСКА** на часопіс
„БОЛЬШЭВІК БЕЛАРУСІ“ **АЎТАМАТЫЧНА**
ПРАЦЯГВАЕЦЦА, адпаведна з розніцай
унесенай падпісной платы.

Р Э Д А К Ц Ы Я.

2

6
іс
"
З
к-
ці
е,
м,
н,
бо
іс
НА
ай
Я.

ЦАНА 40 кап.

Інстытут масавага завочнага навучання партактыва пры

0000000 19925 14

455

... Без глыбокага і ўсебаковага вывучэння партыі нельга аўладаць ленінска-сталінскай партыяй, нельга зразумець і разабрацца ў бягучай палітыцы нашай партыі, нельга навучыцца па-большэвіцку выкрываць класівага ворага, якой-бы маскай вораг ні прыкрываўся.

... Пры вывучэнні гісторыі партыі асобая ўвага павінна быць аддана пасляокцябрскаму перыяду гісторыі нашай партыі.

(З пастановы пленума Ленінградскага ГК ВКП(б) ад 29-III-35 г.).

Інстытут пры ЦК КП(б)Б перадае па радыё

цыкл лекцый па пасляокцябрскаму перыяду

ГІСТОРЫІ ВКП(б)

СЛУХАЙЦЕ

Ў МАІ 1935 г.

23-га — Першыя крокі савецкай улады.

27-га — Барацьба партыі з „левымі“ камуністамі і трацкістамі за рэвалюцыйны выхад з імперыялістычнай вайны.

29-га — Партыя—правадыр і арганізатар перамог на фронтах грамадзянскай вайны.

У ЧЭРВЕНІ 1935 г.

5-га — Партыя ў барацьбе з трацкізмам і групай дэмакратычнага цэнтралізма ў гады вяртання камунізму.

7-га — Пераход к нэпу і барацьба партыі з трацкізмам і „рабочай апазіцыяй“.

11-га — Партыя ў аднаўленчы перыяд і барацьба з трацкізмам у 1923—24 гг.

17-га — Барацьба партыі з „новай апазіцыяй“ (Каменев—Зіноўеў) і контррэвалюцыйным трацкіска-зіноўеўскім блокам (1925—27 гг.).

23-га — Разгорнутае соцнаступленне па ўсёму фронту і барацьба партыі з правым апартунізмам, як галоўнай небяспекай у той перыяд.

27-га — Партыя ў перыяд паміж XVI і XVII з'ездамі і барацьба з права-лявацкім двурэшніцкім блокам.

29-га — Барацьба партыі за бяскласавае сацыялістычнае грамадства і задачы павышэння большэвіцкай пільнасці.

... Няма лепшага сродку выхавання нашай моладзі ў духу марксізма-ленінізма, чым гісторыя нашай партыі“ (Кагановіч).

Радыёлекцыі слухайце праз Менскую радыёстанцыю на хвалі 1442 метры з 19 г. 30 м. да 20 г. 30 м.

Запісвайцеся на арганізаванае слуханне курсу лекцый па пасляокцябрскаму перыяду гісторыі ВКП(б).

Слухайце ў спецыяльна абсталяваных радыёаўдыторыях пры партгабінетах, у калгасах, саўгас-х, а таксама праз індывідуальныя радыёпрыёмнікі і радыёточки.

Спраўкі аб тым, дзе арганізавана слуханне лекцый і на іншых пытаннях завочнага навучання, Вы атрымаеце ў райкоме КП(б)Б або непасрэдна ў Інстытуце масавага завочнага навучання пры ЦК ВКП(б).

Пытанні, а таксама заўвагі і водзвывы аб праслуханных лекцыях накіроўвайце па адрасу: г. Менск, в. К. Маркса, 47-30, Інстытут пры ЦК КП(б)Б, радыёсектар.

ДЫРЭКЦЫЯ ІМЗО пры ЦК КП(б)Б.